

Pēc vēlēšanām

Ojārs Celle

Balsis ir tikko saskaitītas, bet jau redzama nākamo trīs gadu vispārējā politiskā aina. Par līderi izvirzījies krieviskā *Saskaņas centra* partija, kas pēc provizoriskiem rezultātiem (tie nav par 100% pilnīgi un nav vēl

ir kāpusi dzīves dārdzība. Nedrīkst piemirst arī Ušakova sagādāto bezmaksas sabiedrisko transportu Rīgas pensionāriem.

Otrā vietā izvirzījies Zatlera Reformu partija ar 22 balsīm, tad *Vienotība* (20), *VL/TB/LNNK* (14) un *ZZS* (13). Skaitļi rāda, ka

koalīcija šķiet loģiskāka, tā pārstāvētu pašreizējo Latvijas iekšpolitiku un ārpolitiku.

Zatleram ir problēma, ka latviskā koalīcijā Valsts prezidents Andris Bērziņš droši vien vēlētos par ministru prezidentu aicināt Valdi Dombrovski kā visvairāk pieredzējušo un loģiskāko valstsvīru no dažādo amata kandidātu piedāvājuma.

Līdz pēdējam brīdim daudzi gaidīja, ka pāri 5% barjērai tiks arī Šlesera Reformu partijas/LC veidojums, taču „gāzi grīdā, grāvī iekšā” skrejošais Ainārs Šlesers ļažu uzticību šoreiz neieguva. To neieguva arī ne veco interfrontiešu *PCTVL* darboņi, ne pārējās sīkpartijas.

Varētu teikt, ka jaunie veidojumi vispārinoši izteic Latvijas politisko seju un vairs nav atsevišķu naudīgu cilvēku savtīgo interešu veidojumi. Vienīgais izņēmums ir *zaļie un zemnieki*, kuŗu „flagmanis” Aivars Lembergs tomēr vēl joprojām izpelnījies daudzu ļažu uzticību par spīti tam, ka viņam ir nepārtrauktas nepatīkšanas ar tiesu varām.

Jauno politisko sagrupējumu nevar īsti mērot pēc to sociālo jautājumu skālas. Drīzāk tas vērtējams pēc ģeogrāfiskās orientācijas. *Saskaņas centrs* tiecas uz tuvāku sadarbību ar Krieviju, neaizmirstot arī izbījušo padomju laiku „vērtības”. Krievijas karogs, Sv. Georga lentītes, 9. maija svinēšana un krievvalodīgo interešu izcelšana ir svarīgi elementi šo ļažu orientācijā. Tur iekļidūšie latvieši reprezentē to tautas daļu, kas savu nākotni saskata ciešākā saistībā ar Krieviju.

Pārējās Saeimā iekļuvušās partijas augstāk vērtē Eiropas Savienību, demokrātisko pasauli un Latvijas piederību pie Rietumiem. Nacionālajā plāksnē tieši latvis-

kuma jautājums viskrasāk izpaužas *VL/TB/LNNK* nostājā, it sevišķi *VL* organizācijā, kas ir pārņēmusi kontroli šajā grupā.

Ar sacīto nenoliegsim, ka patriotisms izpaužas arī pārējās latviskajās partijās, bet tas skatāms plašākā saistībā ar citiem jautājumiem. Kopsaucējs visam tomēr ir vēlme celt un stiprināt latviešu valsti, kopt tās valodu un kultūru un pieslieties Rietumu pasaulei, kā arī aicināt mazā-

kumtautības pieslieties latviskā vairākuma interesēm.

Šī raksta tapšanas laikā Valsts prezidents Andris Bērziņš vēl nav sācis sarunas ar politiskajiem līdejiem par ministru prezidenta jautājumu. Loģiskākā un saprotamākā būtu Latvijas politiskajam un saimnieciskajam kursam piemērota latviešu partiju veidota koalīcija. Cerēsim, ka tieši tā to sapratīs arī prezidents A. Bērziņš.

Uz vēlēšanām bija ieradies jaunā māmiņa Līga Strautiņa-Johansona. Viņai līdz bija dažas dienas vecs puisītis Mārtiņš Ēriks, kas dzimis 9. septembrī, bet Līga bija 99. balsotāja iecirknī. Cerēsim, ka šie skaitļi nesīs laimi jaunajai ģimenei un arī politiskajam spēkam, par kuŗu balsoja Līga

oficiāli apstiprināti), 11. Saeimā būs pārstāvēta ar 31 mandātu. Par *SC* sarakstu nobalsojuši tuvu pie 50 tūkstošiem latviešu. Lielākā daļā tie varētu būt pensionāri, kas noticējuši *SC* solījumiem, ka tūdaļ tiks indeksētas pensijas, resp., palielinātas par tik, par cik

labā koalīcija sanāk *ZRP*, *Vienotībai* un *VL/TB/LNNK* – kopā 56 balsis Saeimā. Ja klāt vēl pieliek *zaļos zemniekus*, iznāk lielais vairākums. Protams, Zatlers ir deklarējis, ka neies kopā ar *ZZS*, bet deklarācijas dažkārt var arī piemirst. Tomēr latviskā 56 balsu

Bijusī Latvijas Valsts prezidente Vaira Viķe Freiberga saņem Trūmena-Reigana brīvības medaļu

Latvijas vēstniecībā ASV 8. septembrī bij. Latvijas prezidente Vaira Viķe Freiberga svinīgā ceremonijā saņēma Komūnisma upuŗu piemiņas fonda balvu – Trūmena-Reigana brīvības medaļu. Apbalvojumu V. Viķei-Freibergai pasniedza bijusī ASV vēstniece Igaunijā Aldona Vosa.

V. Viķe-Freiberga, saņemot apbalvojumu, uzrunā uzsveŗa, ka

līdzinās brīnumam, bet daudziem pasaulē vēl joprojām brīvība ir nesasniegts sapnis. Ir neatkarīgas valstis, kuŗas valda tiranni, tātad tās nav patiesi brīvas. Laikam ritot, ļaunuma ideoloģija mainās. Mums jābūt vietotiem, aizstāvētiem un sargot patiesās vērtības – brīvību un cilvēktiesības,” teica bij. Latvijas prezidente.

Reigana-Trūmena brīvības medaļu bijusī Latvijas prezidentei Vairai Viķei Freibergai pasniedza bijusī ASV vēstniece Igaunijā Aldona Vosa, viņai līdzās Dr. Lee Edward, komūnisma upuŗu piemiņas fonda priekšsēdis

komūnisma un nacisma režīms bijis vienlīdz ļauns un to nepieciešams atkal skaidrot visur, kur vien iespējams. Bij. Latvijas prezidente arī nosodīja aizspriedumainību un naidu pasaulē un pieminēja 2001. gada 11. septembra terrora aktā bojāgājušos.

V. Viķe-Freiberga piebilda, ka Komūnisma upuŗu piemiņas fonda mērķis ir gan pieminēt režīma upuŗus, gan atgādināt par totalitāro režīmu ļaunumu.

„Neatkarības atgūšana Baltijā

Trūmena-Reigana brīvības medaļu piešķir katru gadu individuālām personām vai organizācijām par ilggadēju ieguldījumu, aizstāvētiem brīvību un demokrātiju un pretojoties jebkādu tiranniju izpaušmei. Šo apbalvojumu saņēmis Vaclavs Havels, pāvests Jānis Pāvils II, Lechs Valensa, Vītauts Lansberģis, Jeļena Bonnere, ASV Kongresa senātors Džozefs Libermans, senātors Džese Helms, ASV Kongresa Tautas pārstāvju palātas deputāts Toms Lantons.

Astra Mora

Jauna mācību gada sākums Milvoku latviešu skolā

Pulkveŗa Oskara Kalpaka latviešu skolā Milvokos 11. septembrī sākās jaunais mācību gads. 2011./12. mācību gadā skolā pieteikuŗies 39 skolēni no divu līdz 14 gadu vecumam. Viņus apmāca 19 skolotāji.

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 130.00;
6 mēn. US \$ 75.00; 3 mēn. US \$ 42.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Redaktore ASV:** Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.comRīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**ABONĒJIET LAIKRAKSTU** LAIKS"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$42,-
6 mēnešiem US \$75,-
1 gadam US \$130,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$215,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu

Kanadā 1 gadam US \$225,-

pusgadam US \$120,-

Latvijā 1 gadam US \$220,-

pusgadam US \$115,-

Citūr pasaulē 1 gadam US \$280,-

pusgadam US \$150,-

Abonenti bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.**"Jauno Laiks"** 6 numurus var pasūtīt atsevišķi.

Maksa US \$20,-

Abonēšanas maksu var atsūtīt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks - Latvian Newspaper Inc." vārda).

Lūdzam noteikti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts Laiks 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____

līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:

(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

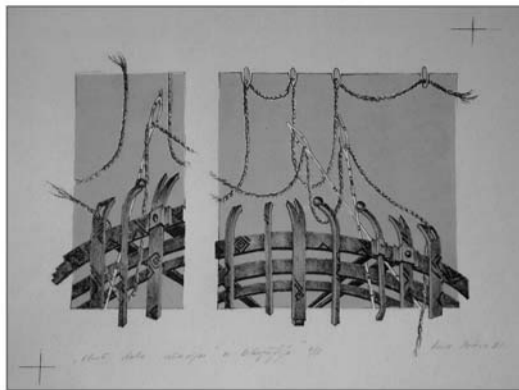
Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītrot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic 3–4 nedēļu laikā.**LAIKU** varat pasūtīt arī Rīgas redakcijāLietojiet www.laiks.us

LAIKS 2012

M Ā K S L A S K A L E N D Ā R S

**LAIKA mākslas kalendārs
ceļā pie jums!****LŪDZAM IEVĒROT:**

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus PĀPILDUS var pieprasīt **tikai** no kantora.

Pa tālruni pasūtījumus NEPIENĒMS!**Pasūtīnot kalendāru, iesakām lietot kalendāram
pievienoto kuponu.****Laiks, Inc.****596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA**

2012. gada kalendārs: ..... gab. X US \$18 .....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3,00;

par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,00

par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

Tālr.: ..... E-pasts .....

Riga Ven Travel Inc.**Ceļosim Inesei līdzī uz SICĪLIJU
no 22. – 29. martam**

Zvaniet – INESEI ZAĶIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: RigaVen@aol.com**MUMS
RAKSTA****Lasītāju balsis**

Testimonium paupertatis jeb nabadzības apliecība – šādu vērtējumu, manuprāt, ir pelnījis gan satiksmes ministrs Auguļa kungs, gan visa valdībakopumā, kas, aizrāvusies ar tuvajām vēlēšanām, neko citu vairs nebija spējīga veikt. Viens iznīrelis no *Herrenvolk* var ņirgāties par *Bauernlandi* un tās valdību, var dezorganizēt gaisa satiksmi, var ļaunprātīgi vest aviosabiedrību *air Baltic* preti bankrotam, lai tad par smiekla naudu to "prihvatizētu", bet mūsu ministrs tikai plāta rociņas un bola actiņas – es jau neko, man nav nekādu tiesību, lūk, šāds līgumiņš un, lūk, tāds līgumiņš, lūk, svētās privātīpašuma tiesības utt. Mēs tikai aicināsim "Fliku un Co" uz sarunām, viņi neieradīsies vai izgudros jaunas schēmas, kā "aptīt ap pirkstu" valdības pārstāvjus, laiks ies, un aviosabiedrība bankrotēs, vai Latvijas valsts būs spiesta pieņemt visvairāk verdzinošos Flika priekšlikumus, viņam atvainoties un samaksāt par morālo kaitējumu.

Šinī situācijā ir tikai viena izēja – nekavējoties paziņot par aviosabiedrības *Air Baltic* nacionalizāciju, atlaist (padzīt!) visus valdes locekļus un iecelt pagaidu administratoru. Atjaunot gaisa satiksmi nepieciešamajā apjomā. Mazākuma akcionāriem, ieskaitot pašu Fliku, kompensēt viņiem atsavināto *airBaltic* akciju pašreizējo tirgus vērtību (kas, ievērojot sabiedrības zaudējumus, noteikti būs mazāka par nominālo) ar Latvijas Bankas emitētām ilgtermiņa valsts obligācijām ar fiksētu ienākuma procentu. Mazākuma akcionāri tādējādi neko nezaudētu, jo mazvērtīgu akciju vietā saņemtu par obligācijām kaut nelielu periodisku stabili ienākumu.

No vārda "nacionalizācija" nav jābaidās. Atsevišķu tautsaimnieciski svarīgu ražošanas nozaļu vai uzņēmumu nacionalizācija periodiski ir izdarīta gan ASV, gan Anglijā, gan Austrālijā, gan Francijā, gan citur, protams, izmaksājot atbilstošu kompensāciju iepriekšējiem šo nozaļu vai uzņēmumu īpašniekiem. Ja esmu pareizi sapratis, tad nacionalizācijas jautājumā ir pat tikusi pieņemta Apvienoto Nāciju Ģenerālās Asamblejas Rezolūcija Nr. 1803.

Nav jau runa par tā saukto padomju nacionalizāciju 1940. gadā, kas pēc būtības bija vienkārša, atklāta laupīšana.

Laiks negaida! Mūsu ministru neizlēmība ar katru brīdi pasliktina stāvokli. Galu galā neviens nav atcēlis nedz Latvijas Satversmes 2. pantu, nedz 105. pantu. Šoreiz manā ieskatā ir būtiska nepieciešamība šos pantus izmantot. Ar nekaunām, blēžiem un kaitniekiem runāt civilizētā valodā nav iespējams – viņi nesapratis!

E. V. Upelnieks

KULTŪRŽURNĀLISTES PIEZĪMES NO ŅUJORKAS

Posīsimies mākslinieku un mākslas draugu saietam!

Ir pienācis laiks atkal aut kājas un sakārtot spēkratus braucienam uz gadskārtējo Amerikas latviešu mākslinieku apvienības (ALMA) rikoto saietu skaistajos Katskiļu kalnos. Saiets notiks Ņujorkas latviešu luteriskās draudzes vasaras nometnē Elka parkā Ņujorkā 30. septembrī, 1. un 2. oktobrī, un to vadīs jaunievēlētās ALMA valdes

mākslas dzīve Amerikas kontinentā – Nikolaja Bulmaņa „No vienas puses tā...” (Kanada) un Eleonoras Šturmas „50 gadus mākslai pa pēdām” (ASV). Abas grāmatas iznāca seriājā „Trimdas māksla rakstos un attēlos”, mūspusē labi pazīstamā mākslas vēsturnieka un „rakstītāja”, Latvijas valsts arhīva kādreizējā galvenā gla-

gradu, tiks veltīts ALMA organizācijas darba iztirzāšanai atklātā biedru pilnsapulcē. Mūs atkal gaidīs „iepazīšanās pie vīna glāzes” piektdienas vakarā, diskusijas un visas trīs dienas Katskiļu saimnieces, ALMA goda biedres Janīnas Briģes garšīgās maltītes. Nakts nomīdzim – Atpūtas nama piemīlīgās, divvietīgās istabas. Pie-

klāva mākslas galerijas (Gažezera) vadītāja Līga Ejupe mūs „apgaismoja” ne tik vien par Klinklāva galerijas bagātībām un vērtīgumu latviešu jaunatnes izglītošanā Gažezera vasaras vidusskolā, bet arī par nozīmīgo, vēstures dokumentētāju ceļojošo izstādi „Mākslinieks trimdā – latviešu bēgļu māksla 1944.–1950.” (Vācijas nometņu posms). Šī izstāde, tāpat kā izstādes vērtīgais katalogs, tapusi sadarbībā ar Pasaules latviešu mākslas savienības vadītāju Leldi Kalmīti.

Ar Līgas Ejupes referātu ieguvām arī ļoti būtisku faktuālo informāciju par to, kā īstēni „brīnumainais”, latviskās kultūras saglabāšanas fainomens nometņu apstākļos varēja īstenoties. Šī būtiskā uzziņa ir bijusi Līgas Ejupes izstrādātās akadēmiskā grada disertācijas sastāvdaļa, no kuŗas uzziņām, ka, vēl plosoties Otrajam pasaules karam, 1943. gadā starptautiskas bēgļu organizācijas (UNRRA, vēlāk IRO) bija jau iepļānojušas ne tik vien dzimteni zaudējušo bēgļu aprūpi, bet arī daudztautību bēgļu etniskās kultūras un izglītības atbalstīšanu.

Lelde Kalmīte stāstīja par Pasaules latviešu mākslas savienības (PLMS) sadarbību ar Cēsu pilsētu Trimdas latviešu mākslas centra izveidošanā, bet Maija Hinkle – par „Latvieši pasaulē” (LaPa) mūzeja un pētniecības centra veidošanos. Kultūras programmā noklausījāmies Pēterā Daumanta Snores stāstījumu par Vijas Celmiņas jaunāko izstādi Ņujorkā, noskatījāmies Signes Baumanes animācijas filmu, kā arī vairākas Lailas Pakalniņas dzīves vērojumu filmas. Dzejai veltītajā stundā klausījāmies divu vizuālo mākslinieku – dzejnieku Voldemāra Avena un Šarmas Muižnieces Liepiņas dzejas lasījumus. Notika arī ALMA biedru atklāta pilnsapulce, kuŗā svarīgākais ziņojums bija koppriekšsēža Juŗa Ubāna jaunievēlētās ALMA valdes priekšsēdētāja darbibas sākšanu 2011. gada 1. janvārī: priekšsēde Linda Treija, vicepriekšsēde Anna Annus-Hagena, sekretāre Sarma Muižniece Liepiņa, kasīere Dace Marga, biedrzīne Aina Berķe.

ALMA biedru mākslas izstādei tema bija „Ēdieni”. Izstādes kopiespāids bija pievilcīgs, kaut arī ne tādēļ, ka to tādu darītu kopējā tema. Kā vienmēr – atkal

trūka dalībnieku un izstādīto darbu saraksta. Ironiskā kārtā prātā palikusi glezna, kuŗā ēdiens bija jau iztukšots – atraisītā otas rakstā, ekspresioniski reāli gleznota tukšā kafijas skārdene – autore Indra Avena. Gribas arī pieminēt Ērika Magona mērķtiecīgos meklējumus „reālisma laukā”, izstādot pilsētu atainojumus, bet ēdiena temu ignorējot

2010. gada ALMA saietā. No labās: ALMA kopprezidente Guna Mundheima, jaunievēlētā prezidente Linda Treija, vieslektore Līga Ejupe un PBLA KF priekšsēde Vija Bērziņa

priekšsēde gleznotāja Linda Treija. Jaunā māksliniece latviešu sabiedrībā jau guvusi ievēribu ne tik vien ar sava radošā talanta daudzpusību (ņujorkieši zinās viņas gleznoto prāv. Alberta Ozola portretu Jonkeru dievnāmā), bet arī ar vērtīgajiem rakstiem par mākslu „Jaunajā Gaitā” un ar līdzdalību jaunatnes izglītošanā Gažezera.

Linda Treija sadarbībā ar ALMA valdi sakārtojusi jo plašu saietu programmu.

Sekojošai iesakņotai tradīcijai, krietna programmas daļa būs veltīta personīgam iepazīstinājumam ar patlaban aktīviem latviešiem (latvietēm) amerikāņu mākslas apriņē. Šoreiz redzēsīm un dzirdēsīm divas atšķirīgas mākslinieces un varēsīm par viņām uzzināt daudz vairāk, nekā līdz šim esam uzzinājuši – savulaik Ņujorkā redzēto avangardisko Ritu Grendzi un Anitu Līci-Ribaku, kuŗas pieteiktās temats patiešām intrīģejošs – „Starp klusumu un skaņu, starp gaismu un ēnu”.

„Tradicionālais uzaicinātais” Latvijas ciemiņš šoreiz nebūs ne mākslas zinātnieks, ne Latvijas mūzeju, ne mākslinieku organizāciju vadītājs, bet gan grāmatu izdevējs – apgāda „Mansards” sirds un dvēsele Jānis Oga. Viņš savā apgādā mākslas jomā jau paguvjis laist klajā divus apjomīgus, bagātīgi ilustrētus sējumus, kuŗos iztirzāta un dokumentēta latviešu

bātāja Māŗa Branča iniciatīvā un pārraudzībā. „Mansards” nupat izdevis arī gleznotāja un dzejnieka Voldemāra Avena dzejoļu krājumu „Avena dzejoļi”, bet tikai pagājušā nedēļā – ilggadējās űujorkietes Baibas Bičoles jaunāko dzejoļu krājumu, bet pirms tā – leģendārā „Elles ķēķinieka” Linarda Tauna dzeju. Un līdz ar to Jāņa Ogas piedalīšanās saietā patiešām būs Latvijā tik iecienītās „Grāmatu atvēršanas svētku” tradīcijas iedzīvinājums mūspusē. „Grāmatu atvēršana” valā vērs arī latviešu tautastērpā speciālistes Lienas Kaugares grāmatu „Mūsu tautas tērs. Ieteikumi valkāšanai”. Pieminēto četrgrāmatu autori solās būt klāt, un līdz ar to „Atvēršanai” atvēlētā saietu programmas daļa (sestdienas vakarā) varētu izvērsties par īstiem svētkiem, kā tas mēdz būt Latvijā.

Paredzēta arī dalībnieku – ALMA biedru mākslas darbu izstāde, kā vienmēr, par noteiktu temu, un šogad šī tema ir „Astes”. Vai burtiski saprotamas, vai dažnedaŗādi metaforiski tulkojamas, tas pašu mākslinieku ziņā: paredzētajā kopīgajā izstādes apskates sesijā varētu sagaidīt interesantas pārrunas! „Astes” arī ir nosacītais vadmotīvs tēŗā atribūtiskai sestdienas vakara saviesīgajā daļā (tradicionālo fantāzijas cepuŗu vietā). Būs interesanti!

Pārējais saietu laiks, kā ik

teikšanās pie ALMA kasīeres Daces Margas 1125 Park Ave. Landsdale, PA 19446, e-pasts: dace.marga@verizon.net

Mākslinieku saietu rēģulāŗiem apmeklētāŗiem nav īpaši jāklāsta, ka saietu norise vienmēr ir raita un saistoša. Nav arī jāuzsver, cik brīnišķīga sajūta pāņem, esot kopā ar savējiem, turklāt tik skaistā, rudens krāsās gleznotu kalnu ieskautā dabas nostūrī, kuŗš pieder mums, latviešiem.

Tomēr, kaut īsumā pakavēšos pie pērnā saietu, par kuŗa aprakstu *Laikā* nevarēŗu savlaicīgi parūpēties.

2010. gada saiets vēl arvien bija „vecās valdības” – kopprezidentu Guna Mundheimas un Juŗa Ubāna ziņā. Viņi bija parūpējušies, lai saiets varētu lepoties ar saistošiem lektoriem – tāliem viesiem no Latvijas, Mičigenas, Ilinojas, űujorkas pavalsts augšgalā –, tā ar filmām, diskusijām, dzejas stundām, ALMA biedru mākslas izstādi un, kā vienmēr – biedru pilnsapulci. Saieta norisi raiti un sievišķīgi šarmanti vadīja koppriekšsēde Guna Mundheima, un bagātīgā kultūŗas programma lielā mēŗā bija viņas nopelns. Latvijas ciemiņš, mākslas vēsturnieks Māŗis Brancis mūs izvadīja pa saistošām mākslas izstādēm ne tik vien Rīgā, bet arī Jelgavā, savukārt Mičigenas viešņa, mākslas vēsturniece, paidagoģe Klin-

Guna Mundheima. Mākslinieces 2010. gada "Cepuru Ballē"

Gerda Roze

(izstādes kopējās diskusijās kāds kolģēģa gan piemetināja, ka atēlotajās pilsētās varbūt esot labi restorāni). Cerams, ka šī gada saietā būs sarūpēts „kāds nekāds katalogs”, lai vismaz dalībnieku vārdi būtu saglabājami.

Arī saviesīgā vakara „cepuŗu balles” nosacītā tema bija „ēdiens”. Te nu dalībnieku izdoma kūsāt kūsāja! Ilustrācijai pievienoju tikai divus paraugus, lai pierādītu, ka manu piezīmju iepriekšējā segmentā (*Laiks*, 17.-23. sept.) aolūkotās mākslinieces Guna Mundheima un Gerda Roze ir arī sekmīgas cepuŗu mākslinieces. Uz redzēšanas šā gada saietā!

Eleonora Šturma

Un atkal dziesmu skaņās vilņosies gaiss...

Viskonsinas pavalstij ASV latviešu vēsturē ir liela nozīme. Linkolnas apriņķī Viskonsinā, netālu no Blūmvilas (*Bloomville*) un Glisonas (*Gleason*) pilsētas tika uzcelta un 1906. gada 29. jūlijā iesvētīta pirmā latviešu luterāņu baznīca Amerikā. Diemžēl tagad vietā, kur atradās latviešu kolonijas 1900. gadā dibinātās Mārtiņa Luterā draudzes baznīca, ir kapsēta, un no latviešu pašu rokām celtā dievnama, ko nojauc aizritējušā gadsimta 60. gados, palicis pāri tikai viens stūrakmens. To var apskatīt izstādē tīmeklī „Latviešu pēdas pasaulē” un ar laiku novietos mūzejā „Latvieši pasaulē” Latvijā, kad tādu iekārtos, iespējams, Liepājā. Kādreiz latviešu kolonijā, kas Linkolnā sāka veidoties jau 1897. gadā, dzīvojuši apmēram 1000 latviešu, jo tur bija laba zeme, viss auga griezdamies un „gaiss sveigs kā Kurzemes mūžamežā” – tā latvietis G. Arders rakstījis lasītāja vēstulē „Amerikas Vēstnesis”.

Pirmās ASV latviešu baznīcas zvans tika aizvests uz kaimiņu pavalsts Minesotas latviešu draudzes dievnamu Mineapolē, kur, kaut nedaudz iepļisis, dievkalpojums iezvana vēl šobaltdien. Mineapoles latvieši šo vērtīgo mantojumu atzinīgi novērtē.

Laikam ritot, latvieši Viskonsinas pavalstī pamazām pārcēlās uz pilsētām, un tagad spēcīga latviešu kopiena ir lielākajā pilsētā Milvokos, kas gan nav pavalsts galvaspilsēta.

Milvoku latvieši necenšas īpaši izcelties, bet, ja kaut ko riko, tad sarosās un nododas darbam ar sirdi un dvēseli. Par šo viņu „klusos, bet gana dziļo ūdeņu” īpašību jau pārliecinājās ALAs 60. kongresa dalībnieki. Nākamgad Milvokos no 4. līdz 8. jūlijam notiks XIII vispārējie latviešu Dziesmu svētki ASV. Tik svarīgā notikumā ļoti svarīga ir informācija, un Milvoku Dziesmu svētku Informācijas nozares vadītāja atbildīgo pienākumu uzņēmis dr. Vincents Dindzāns. Viņš dzimis

1954. gadā Kanadas pilsētā Bramptonā, kas atrodas netālu no Toronto, no piecu līdz 25 gadu vecumam dzīvojis Montrealā, kur beidzis latviešu pamatskolu un ģimnaziju, vēlāk ilgāku vai īsāku laiku viņa mājvieta bija Bostonā, Toronto un Pitsburgā. Milvokos ieradās 1989. gadā un nekavējoties sācis dziedāt Apvienotā Brusubārdas-Dzimtenes korī. Kā gan citādi, ja pirms tam viņš dziedājis latviešu viru un jauktajā korī Montrealā un Toronto. Un ne jau tikai dziedājis, Montrealā, Bostonā un Toronto dejojis arī tautasdejas, turklāt 1976. gadā kopā ar Anitu Poriet-

šu folkloras kursos Rietummičigenas universitātē. Montrealā 1985. gadā 5. latviešu jaunatnes Dziesmu svētkos viņš rikoja Krišjāņa Barona 150 gadu atceres svinības, kurās piedalījās folkloras pētnieki no Zviedrijas, ASV un Kanadas.

Bijušās reizes, kad latviešu Dziesmu svētku kopkoru koncertos dziedājuši Vincentu ģimenes trīs paaudžu pārstāvjus. Vecāku Jāņa un Zinaidas Dindzānu bagātīgais dziesmu pūrs bijis neizsmēlams, viņu trīs meitas un abi dēli ir bezgala pateicīgi par šo skaisto mantojumu. Uz Milvokiem jau pošas Vincenta

dītu klusumu un Dieva radīto dabu. Viskonsinas pavalstī ieceļo daudzi putni, kuŗi migrē vai nu uz dienvidiem vai ziemeļiem, un Vincents ir lielās putnu vērotāju saimes loceklis. Jājautā, pa kuŗu laiku viņš to visu paspēj, jo strādā pilnu darba laiku. Vincents Dindzāns ir ārsts, gastroenterologs (speciālists gremošanas orgānu – barības vada, kuņģa, zarnu, žults izvadeļu, aizkuņģa dziedzera slimībās), un Milvokos viņam ir sava privātprakse, tātad sen aiz muguras studijas Makgila universitātē (*McGill University*) Montrealā, medicīnas praktikan-ta gadi Harvarda universitātes

apvienības biedru sarakstā, viņš piedalījies divos Latvijas ārstu kongresos un lasījis referātus par gremošanas orgānu slimībām un aknu pārstādīšanu.

Vincenta Dindzāna dzīvesbiedre Linda Dindzāne arī ir ārste, bērnu otolaringoloģe (speciāliste ausu, kakla, deguna slimībās). Mājās gan abi par slimībām un slimniekiem cenšoties nerunāt.

Vincenta un Lindas Dindzānu visas trīs atvasītes jau beigušas augstskolu. Vecāku pēdās gluži neviens nav gājis. Meita Andra ir angļu valodas skolotāja, Kārlis Džona Karola (*John Carroll*) universitātē Klīvlendē un Viktors Džordža Vašingtona universitātē Vašingtonā, DC, studējis psiholoģiju un uzņēmējdarbību. Viktors tagad nolēmis pievērsties tieslietām. Visu ģimenes locekļu prieks ir trīs bezgaljauki minči – Dastijs (*Dusty*), Taigers (*Tyger*) un Simba.

Kas daudz spēj, no tā arī daudz prasa. Vincents Dindzāns par spīti lielajai darba slodzei uzņēmas papildpienākumus, un nav nekāds noslēpums, cik svarīgi ir Informācijas nozares vadītāja uzdevumi. Dziesmu svētkiem tuvojoties, apmeklētāji un dalībnieki ar dažādiem jautājumiem nepacietīgi bombardē viņu arvien vairāk. Informācijas nozares darbinieki tiekas divas reizes mēnesī, pārrunā darāmo un spriež, kā reklamēt Dziesmu svētkus ne tikai latviešiem, bet arī vietējiem amerikāņiem.

Vincents un Linda Dindzāni sevi uzskata par Milvoku patriotiem. Šajā pilsētā viņi dzīvo jau divdesmit gadu un to iemīļojuši. Milvoki ir lieliska pilsēta, tajā ikviens, gan mākslas un dabas mīļotāji, gan ūdeņu un vienuļu pastaigu cienītāji atradīs kaut ko sev piemērotu, jo te ir mūzeji, ezers, upe, peldvietas, parki, dažādas baznīcas, protams, iepirkšanās centri, restorāni, kafējnīcas. Taču galvenais – pilsētas dažādo tautību iedzīvotāji iemācījušies draudzīgi sadzīvot un ar sajūsmu uzņems daudzus iebraucējus no kaimiņu un tālākām pavalstīm un citiem kontinentiem, kuŗi veselu nedēļas nogali dejos un dziedās, bagātinot sevi un klausītājus.

Am

Džordža Vašingtona universitātes izlaidumā š. g. maijā Vašingtonā, DC; no kreisās: Kārlis Dindzāns, Andra Mortona, Gregorijs Mortons, Viktors Dindzāns, Linda Dindzāne, Vincents Dindzāns

Bedardu nodibināja un vadīja Montrealas bērnu latviešu tautasdeju kopu „Dzirnaviņas”.

Pēdējos 40 gados V. Dindzāns piedalījies latviešu Dziesmu svētkos Kanadā, ASV un Latvijā, dziedot korī un dejojot tautasdejas; no 1977. līdz 1988. gadam darbojies Latviešu jaunatnes Dziesmu svētku padomē, vadījis tautasdeju lieluzvedumu 3. un 4. latviešu jaunatnes Dziesmu svētkos 1979. un 1982. gadā; bijis latviešu jaundeju sacensību žūrijas komisijā.

Latviešu tautasdziesmas un folklorā V. Dindzānu interesē kopš agrīnas jaunības gadiem, un lielu prieku sagādāja iespēja 1983. gada vasarā mācīties latvie-

māsas – Renāte Dindzāne Nelsone no Toronto, Baiba Dindzāne Ābele no Otavas, brīnumskaistās balss īpašniece Sarma Dindzāne Vansenta (*Van Sant*) no Ņūdžersijas, kā arī brālis Andris Dindzāns no Sanfrancisko.

Vincents Dindzāns atzinās, ka viņa vaļasprieks nav tikai dziedāšana. Viņu interesē arī gaŗo distanču skriešana, un viņš sekmīgi piedalījies maratonā Čikāgā un Klīvlendē un pusmaratonā Čikāgā. Vēl viņam patīk sakrāvēt mugursomā visu nepieciešamo un doties tālēs zilajās, lai izbau-

Beth Izrael slimnīcā Bostonā un *Sunnybrook Hospital* Toronto, kā arī pētniecības darbs Toronto universitātē. Aizvadītajos gados lasītas lekcijas studentiem Viskonsinas universitātes medicīnas skolā Milvokos un Pitsburgas universitātes medicīnas skolā, saņemta „gada skolotāja” balva. V. Dindzāns ir vairāku ievērojamu ASV mediķu organizāciju biedrs, apvienību priekšsēdis vai valdes loceklis, iespaidīgi gaŗš ir viņa publikāciju saraksts. Protams, V. Dindzāna vārds atrodams Latviešu ārstu un zobārstu

Latvijā viesojās ASV ārlietu ministra palīga vietnieks Spensers Boijers

Latvijā 15. septembrī ieradās ASV Valsts ārlietu ministres palīga vietnieks ASV Valsts departamenta Eiropas un Eirāzijas lietu birojā Spensers Boijers (*Spencer P. Boyer*). Nedēļas laikā viņš tikās ar Latvijas valdības amatpersonām, Baltijas Pētnieciskās žurnālistikas centra darbiniekiem, politikas zinātnes un komunikācijas studentiem, piedalījās apaļā galda diskusijā ar Latvijas ministriju sabiedrisko attiecību speciālistiem, kā arī Ri-

gas konferencē 16. un 17. septembrī.

Spensers Boijers ASV Valsts departamenta Eiropas un Eirāzijas lietu birojā sāka strādāt 2009. gada augustā. Pirms tam viņš bijis Starptautisko tiesību un diplomātijas nodaļas vadītājs Nacionālās drošības un starptautiskās politikas departamenta pētniecības centrā *American Progress* Vašingtonā.

ASV vēstniecība Rīgā, Preses un kultūras nodaļa

ASV vēstniece Latvijā Džūdita Gārbere 6. septembrī rikoja pieņemšanu par godu ASV-Latvijas diplomātisko attiecību atjaunošanas gadadienai. Pieņemšanā ieradās personas, kuŗām bijusi svarīga nozīme abu valstu savstarpējo attiecību attīstībā un kuŗas ilggadēji sadarbojušās ar ASV vēstniecību – bijušie ASV un Latvijas vēstnieki, tostarp Latvijas vēstnieki ASV Ojārs Kalniņš un Māris Riekstiņš, kā arī ASV vēstnieki Latvijā – Ints Siliņš, Braiens Karlsons un Ketrīna Toda Beilija. Pieņemšanā piedalījās bijušais Latvijas Republikas ārlietu ministra pirmais vietnieks Mārtiņš Virsis un bijušais ASV ārlietu ministra vietnieks Kērtiss Kemons. Viņi 1991. gadā paraks-

tija saprašanās memorandu, atjaunojot diplomātiskās attiecības starp ASV un Latviju. Pieņemšanā ieradās arī Latvijas ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Svinīgajā sarīkojumā piedalījās ASV Valsts departamenta ārvalstu būvniecības biroja pārstāvis Rods Evans. Ceremonijas laikā godināja vairākus sabiedriski aktīvus jauniešus, kuŗi dzimuši pirms 20 gadiem, kā arī vēstniecības *Twitter* konkursa uzvarētājus, kuŗiem bija savas projektu idejas starpvalstu attiecību stiprināšanā.

Jaunā vēstniecības ēka ir mūsdienīga, tās celtniecība izmaksāja 115 miljonus dolaru. Ēkai ir moderns aprīkojums, lai taupītu enerģiju un ūdeni, tā reģis-

trēta ASV Ekoloģiskās būvniecības padomē un tiks nominēta ASV Zaļās sertificēšanai sistēmai LEED®. Vēstniecības ēkā ir pastāvīga plaša mākslas kolekcija, kuŗā iekļauti 45 amerikāņu un latviešu mākslinieku darbi.

Preses konferencē 6. septembrī uz žurnālistu jautājumiem atbildēja vēstniece Dž. Gārbere un bijušie Latvijas vēstnieki ASV Ojārs Kalniņš un Māris Riekstiņš, ASV vēstnieki Latvijā Ints Siliņš, Braiens Karlsons un Ketrīna Toda Beilija. Prese konferencē piedalījās bijušais Latvijas Republikas Ārlietu ministra pirmais vietnieks Mārtiņš Virsis un bijušais ASV valsts sekretāra vietnieks Kērtiss Kemons

ASV vēstniecība Rīgā, Preses un kultūras nodaļa

Maģistra darbs par mākslinieci un rakstnieci Veroniku Janelsiņu

Mākslas zinātniece **Andra Silapētere** šogad jūlijā Latvijas Mākslas akadēmijā aizstāvēja maģistra darbu „Veronika Janelsiņa. Glezniecība”, saņemot augstāko novērtējumu – 10 punktu.

darba mērķis bijis atspoguļot Veronikas Janelsiņas dzīvi un darbu, viņas vietu un nozīmi Latvijas mākslas vēsturē. Divu gadu laikā viņa apzinājusi mākslinieces mantojumu Latvijas muzeju krātuvēs un privātkol-

1950.” ir trīs apakšnodaļas, tajās aprakstītas V. Janelsiņas bēgļu gaitas Vācijā, sākot no neilgās uzturēšanās Berlīnē un vēlāk mazpilsētā Tailfingā (*Tailfingen*).

Veronika Janelsiņa un Anšlavs Eglītis 1950. gadā izceļoja uz ASV, pa šo laikposmu lasāms nodaļā „Trimda ASV 1950. – 1990.”, apakšnodaļās – par dzīvi Ņujorkā un Salemā un pēdīgi Losandželosā, kur viņi dzīvoja līdz mūža beigām. Andra Silapētere izseko V. Janelsiņas gleznniecības pakāpeniskai maiņai aizritējušā gadsimta 50. un 60. gados, atklājot mākslinieces pakāpenisku pievēršanos abstraktai gleznniecībai. Tiek raksturota mākslinieces gleznniecības valodas ievirze – figūrālās kompozīcijas, klusās dabas un ainavas, kā arī abstraktās kompozīcijas. Portretus māksliniece galvenokārt gleznoja peļņas nolūkā, un tie ne vienmēr ir mākslinieciski vērtīgi.

Aizvadītā gadsimta 70. gados māksliniece gleznniecībā sāka citus meklējumus, un tie vainagojās ar jaunu izteiksmes veidu. Apakšnodaļā „Vēlinais posms 1980. gadi” raksturota viņas jaunā gleznniecības valoda, jaunas aizraušanās un pievēršanās rakstniecībai. Aizritējušā gadsimta 80. gadu beigās top vieni no pēdējiem mākslinieces gleznojumiem.

Maģistra darba nodaļā „Mūža nogale” stāstīts par V. Janelsiņas dzīvi pēc A. Eglīša nāves 1993. gadā. Beigās ir V. Janelsiņas darbu saraksts chronoloģiskā secībā un publikāciju saraksts presē. Ir arī personu rādītājs, kurā uzskaitīti maģistra darbā pieminētie V. Janelsiņas laikabiedri, draugi, mākslinieki u. c., ziņas par viņu dzīvi pamatnodarbošanās.

Cerēsim, ka mākslas zinātnie-

ce Andra Silapētere darbu turpinās un izmantos par V. Janelsiņas dzīvi un darbu savāktos

materiālus, sagatavojot izdošanai grāmatu.

Am

Jaunā mākslas zinātniece Andra Silapētere

Veronika Janelsiņa atstāja bagātu mantojumu – gleznas, grāmatas, apcerējumus par mākslu, viņa rakstīja lugas un ilustrēja daudzas grāmatas. V. Janelsiņa bija ļoti daudzpusīga, taču vis tuvākā no mākslām viņai bija gleznniecība. Līdz šim par mākslinieci neviena nopietna pētījuma nav bijis.

Anšlava Eglīša un Veronikas Janelsiņas fonds ASV 2004. gadā uz Latviju Nacionālam mākslas muzejam, Latvijas Valsts arhīvam, Rakstniecības, teātra un mūzikas muzejam, Cēsu Mākslas un vēstures muzejam, Cesvaines muzejam nosūtīja Veronikas Janelsiņas gleznas, rokrakstus, grāmatu manuskriptus, ģimenes arhīvu, bibliotēku un personiskās mantas. Materiāli glabājas muzeju krātuvēs un fondos neapzināti.

Andras Silapēteres maģistra

lekcijās Latvijā un ASV. Maģistres darbs ir apjomīgs, tam ir 140 teksta lappuses, piecas nodaļas ar apakšnodaļām. Katras nodaļas beigās ir attēlu pielikums, kas raksturo attiecīgā posma mākslinieces gleznniecību. Attēli sakārtoti chronoloģiskā secībā, norādīti darbu izmēri un lietotā tehnika.

Nodaļā „Pirmsemigrācijas posms 1910. – 1944.” vēstīts par mākslinieces veidošanās un izaugsmes ceļu, apakšnodaļās „Bērnība” un „Studiju gadi 1931. – 1938” – par skolas gadiem, iestāšanos Latvijas Mākslas akadēmijā, studiju laiku. V. Janelsiņas mākslai veltītajā nodaļā „Mākslinieciskā jaunrade” aprakstīti mākslinieces izteiksmes līdzekļi, ietekmju un iespaidu loks, V. Janelsiņas pirmā personalizstāde.

Nodaļai „Bēgļu gaitas 1944. –

Veronika Janelsiņa – Anšlava Eglīša portrets (aukls, eļļa, 63x80; 20. gs. 40. g. sākums)

Veronika Janelsiņa „Ainava” (19x16, akvarelis, ap 1946. g.)

Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja fonda atbalsta grupas ASV sēde Gaŗezerā

Latviešu centrā Gaŗezers 3. septembrī notika gadskārtējā Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja fonda atbalsta grupas ASV (OMFA) sēde. Šajā sēdē piedalījās Daina Albertiņa, Juris Kīns, Ilze Resne, Silvija Rutemberga, Vilis Vārsbergs, Ilze Švarca (*Schwartz*), kā arī viesi – Olīta Kīna, Jānis Resnis un Biruta Vārsberga.

Iecere izveidot Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja atbalsta grupu ASV radās 3x3 nometnē Gaŗezerā 1996. gadā pēc vēstures profesora Pauļa Lazdas lekcijas par 1993. gadā dibināto Latvijas 50 gadu okupācijas muzeju (OM) Rīgā. Mēs sapratām, ka ārzemju latviešu sabiedrības finansiālais atbalsts muzeja – privātas, politiski neatkarīgas iestādes – darbam nākotnē ir ārkārtīgi nepieciešams. Esam pateicīgi par latviešu sabiedrības atsaucību muzeja darba veicināšanai. Ārzemju latviešu ziedotāju skaits pamazām samazinās, tomēr apmēram 90% ziedojumu muzejam vēl aizvien saņem no ārzemju tautiešiem. Priecājamies par ziedojumiem

OMFAs sēdes dalībnieki Gaŗezerā. Pirmā rindā no kreisās: Ilze Švarca (*Schwartz*), Ilze Resne, Biruta Vārsberga, Olīta Kīna, Vilis Vārsbergs; otrā rindā: Jānis Resnis, Silvija Rutemberga, Juris Kīns, Daina Albertiņa

muzejam jubilejās, dzimšanas atceru dienās un mirušo piemiņai. Pateicamies arī par testamentāriem novēlējumiem.

OMFAs sēde sākās ar klusuma brīdi, pieminot Alvi Freimani. Viņš šķīrās no mums nelaikā,

pagājušā pavasarī. Alvis bija rūpīgs, nenogurdināms kasiera pienākumu pildītājs, kopā ar Dainu Albertiņu. OMFA ir pateicīga Dainai Albertiņai par viņas atbildīgo darbu, pildot kasieres pienākumus kopš

OMFAs dibināšanas pirms 15 gadiem. Kasieres pienākumus 1. jūlijā uzņēmās Ilze Resne.

Tā kā Latvijas 50 gadu okupācijas muzejā Finanču komitejas priekšsēža Pēterā Bolšaita vadībā tika ievērots stingrs taupības režīms, galvenais pārrunu temats šogad nebija par budžetu. Prieku sagādāja Latvijas Republikas Ministru kabineta š. g. 5. jūlija lēmums financēt Padomju okupācijas upuru piemiņas memoriāla izveidi Latviešu strēlnieku laukumā, ietveŗot arī muzeja pārbūvi un Nākotnes nama celtniecību. Šo darbu beigšana plānota 2013. gada beigās, lai Strēlnieku laukums būtu sakārtots līdz 2014. gadam, kad Rīga būs Eiropas kultūras galvaspilsēta.

Pateicamies Grandrapīdu latviešu kopienai, kas turpina apveicamu tradīciju – 1941. gada 14. jūnijā aizvestos atcerēties ar sarīkojumu, kurā ienākumi ik gadu, vairāk nekā \$5000, tiek ziedoti OM Izglītības programmai.

Klīvlāndes latviešu biedrības gadskārtējā budžetā paredzēts ziedojums muzejam, šogad \$20 000 no nelaiku māsu Steinbergu testamentārā novēlējuma Klīvlāndes latviešu biedrībai.

OMFAs rietumkrasta pārstāves Vairas Pelēķes Kristoferes (*Christopher*) ierosmē OM saņēms gandrīz \$3000 no grāmatu kluba, pensionāru sarīkojuma, 1941. gada 14. jūnijā aizvesto piemiņas dievkalpojuma, bērnu un dzimšanas dienu atceres svinībām.

Šajā rakstā pieminēti tikai daži no simtiem ziedojumu, kas ar OMFAs starpniecību Latvijas 50 gadu okupācijas muzejam sagādājuši vairāk nekā vienu miljonu dolaru kārtējam darbam un gandrīz miljonu dolaru pamatfondam. Ar Latvijas okupāciju vēsturi muzejā iepazīnušies vairāk nekā miljons apmeklētāju. Atkārtoti pateicamies visiem ziedotājiem, kuri veicinājuši muzeja darbu. Aicinām apskatīt nesen izveidoto OM virtuālo muzeju timekli: www.e-okupacijasmuzejs.lv

Ilze Švarca

LATVIEŠI CEĻO

Ceļojums pa Kurzemes hercogistes baznīcām 2011. gada augustā

Ingrīda Muižniece

No Rīgas paziņām nejausi uz zinājām par iespēju piedalīties Dantes biedrības izbraukumā: profesora Ojāra Spārīša vadībā (svinot Kurzemes hercogistes 450 gadu jubileju) apceļot un apskatīt Kurzemes hercogistes 17. gs. baznīcas. Maršruts: Klapkalnciems, Tukums, Kandava, Sabile, Vāne, Kabile, Pelču muiža, Kuldīga, Ēdole, Zlēkas, Piltene, Landze, Ugāle. Ceļojumā piedalījās 48 cilvēki, no tiem arī labs bariņš ārzemju latviešu: Velta Auzāns, Ilēna Bolšaitis, Anna Čakste, Zile Dumpis, Silvija Kurmiņa, Ingrīda Meierovica, Ansis, Ingrīda un Dace Muižnieki un Ligija Roze. Tā kā daudzi esam vecāka gadagājuma, autobuss likās neērts: biežā iekšā un ārā kāpšana pa ļoti stāvām kāpnēm pagrūta. Toties katra pieturas vieta ir tik vēsturiski un arhitektoniski interesanta, ka sūdzēties neuzdrošināties. Nebijām arī iepriekš brīdināti, ka jāņem līdzi divām dienām pārtika un dzeramais, tāpēc pieturas vietās (kapsētu un baznīcu tuvumā) izmisīgi meklējām pārtikas veikalus; restorānos apstāties nebija programā paredzēti!

Ceļojuma sākumā apstājamies **Klapkalnciemā** pie somu un vāciešu kapiem, kur apglabāti 1915. un 1916. gadā kritušie vācu armijas kaņavīri un somu brīvprātīgie, kuŗi sargāja Rīgas jūras līča krastu pret cariskās Krievijas kara spēku un floti. Ceļā uz Tukumu braucam garām veciem (1495.g.) Ordeņu pils nocietinājumiem, redzami tikai mūri vai uzbērumi; vietām kapu kalniņi latviešu kaņavīriem vai mauzoleji vecajam muižnieku ģimenēm (fon Brinkeni, Firksi, Rekes). Ceļš ved garām Valguma ezeram – skaista atpūtas vieta ar dabas taciņām, labirintu, to sauc „Valguma pasaule”. Apskatām **Tukuma baznīcu**, kur altāra malās četras vitražas ar ļoti latviska paskata gaišmatainu Jēzu (Labais gans) ar mācekļiem, aizmugurē attēlotas tipiskas Tukuma lauku ainavas; ēka vienkārša, ar mucasveida dēļu griestiem. Pie labās sienas mazs, brīnumskaists Sv. Marijas reljefs. Tas varbūt atvests no Florences.

Uzbraucam **Kandavas** vecajā pilskalnā, vecās ordeņa pils mūru akmeņi pavīd daudzās māju pamatos un vaļņos. Uz kāpiem baznīcas kalnā. Daudzi pamesti kapi no 18.gs., baznīcā kādreiz kalpojās arī bijušais Losandželas māc. E. Caune. Ļoti skaisti kokgrebumi kancelē un bikts krēslos (diviem mācītājiem), vēlāk bikts paražu aizliedza, to aizstāja ar kopēju draudzes grēksūdzi pie altāra ar Svēto Vakarēdienu. 17. gs. sākumā Kurzemes baznīcu izdaiļošanā tika nodarbināti Ventspils kuŗu būvētavas koka tēlnieki (tajos laikos viņus tikai ziemās varēja izmantot vācu muižkungu baznīcu būvēs). Kanceles kāpņu sānos uz tumšā ozolkoka lieliski izceļas apzeltītie apustuļu tēli (kaut arī vienkāršotās frontālās pozās).

Kandavā arī nesen iekārtota katoļu baznīca, izmantota sena

vēsturiska ēka, baznīca nodibināta ar Sv. Gvadalupes (Meksikā) draudzes palīdzību. Virs altāra Kristus tēls, aiz tā paslēpta altāra otra glezna – Sv. Gvadalupes attēls. Gar sienām izkārti izcili moderni gleznojumi ar Krusta ceļa ainām – mākslinieka Jāņa Bārdas darbs, – vienkāršoti, abstrakti, ļoti skaistās, spilgtās krāsās. Atpakaļceļā uz autobusu pie tirgus laukuma pamanām mazu somu veikaliņu – gandrīz visas dāmas metamies iekšā un isā laikā izpērkam veikalā gandrīz tukšu. Neparedzēta veiksmas pārsteigtajai veikala īpašniecei, neparedzēts laika tēriņš visiem ekskursijas kungiem!

Braucam pa skaisto Abavas senleju uz **Sabili**. Baznīca, celta 1665. gadā, salīdzinājumā ar Kandavas baznīcu ir ļoti pieticīga. Balti krāsotai kancelei zeltā ierāmēti ģeometriski dizaini, virs kanceles eņģelis zelta spārniem. Ap vecajām lustrām vēl redzami vecie elektriskie vadi aptīti ar linu diegiem. Altāra gleznā attēlota Marija Magdalēna pie Krustā Sistā Jēzus tēla, ar mirres trauciņu blakus (it kā jau ceļā uz Kristus kapa vietu?!). Pricējāmajiem par skaisti izpuškoto baznīcu, celiņš uz altāri izlikts ar daudziem (simtiem!) maziem puķu pušķiņiem par godu nākamām (plkst.2) kāzām. Pēc tam piestājam pie Sabiles sinagogas, kuŗas ēka atjaunota, bet iekšā kādreiz plānotā izstāžu zāle ir tukša.

1682. gadā celtā **Vānes baznīca** padomju laikos kalpojusi par šķūni, savā laikā prof. Spārītis kopā ar talcīniekiem izvācis no grīdas 12 cm biezo smilšu slāni. Altāra cilnis ar Svētā Vakarēdiena sižetu un kungu sols, arī muižnieku fon Henningu dzimtas epitafijas tagad atrodas Rundāles muzejā. Tikai retās vietās pavīd oriģinālie sienu gleznojumi, uz gaiši zila fona zelta vitēnes un rozetes. Fon Henningam Vāni uzdāvinājis G. Ketlers. Baznīcā šobrīd notiek gan dievkalpojumi, gan koncerti, jo Vānē draudze ir atkal atjaunota. Kādreiz Salomons Hennings ziņojis Gustavam Ketteram, ka Kurzēmē ir 35 baznīcas un 20 kapellas. Henningu dzimtas kapa plāksnes bija iemūrētas torņa sānos, bet tagad tās atrodas Rundāles muzejā.

Laipnie baznīcas uzraugi iznes baznīcas dārzā krēslus, lai varam apsēties uz ieturēt līdzpaņemto launagu. Neuzdrošināsim aprakstīt baznīcu dārzos redzētās „lauku tipa” labierīcības, bet tur, stāvēt rindā, varējām iepazīties ar pārejiem līdzbraucējiem!

Dodamies tālāk uz **Kabiles muižu**, tā piederējusi fon Bēru, vēlāk Līvenu ģimenei. Mūsu varenā (platā) autobusa drosmīgais šoferis ved mūs pa šauru, līkuloču nebruģētu lauku ceļu! Drebošu sirdi gaidu kādu pretimbraucēju, bet laimīgā kārtā līdz pat Kabelei tādu nesastopam. Kabiles pirmsākumi minēti jau 1253. gadā, Livonijas ordeņa laikā. Senākā ēka (zemnieku nosauktais Stirnūzis) *Steinhausa* celta 1652. gadā. Ordeņa laikos pirmajā stāvā atradusies saimniecības telpa, otrā stāvā – guļam-

telpa, logi tikai sētas pusē, lai āra mūris iedzīvotājus aizsargātu no uzbrucējiem. Vēlāk fon Bēri ēku izmantojuši par noliktavu, jo biežajos mūrēs to apdzīvot un apsildīt nav bijis iespējams. Blakus atrodas varenu staļu drupas. Pretējā parka pusē kungu māja, kas savienota ar muižas pārvaldnieka māju. Vecās divstāvu saimniecības ēkas daudzkārt pārbūvētas, padomju laikos tur iekārtoti dzīvokļi (tagad ēkas privatizētas). Kungu mājas balles zāle savulaik izmantota basketbola spēlēm un kino. Daudzās vietās vēl redzami **JEB** iniciāļi (*Johann Dietrich fon Beer*) iezīmējot fon Bēru īpašumus. Kabilē (audzētava ģimenē) uzauzdis un gājis skolā pirmais Latvijas ārlietu ministrs Zīgfrīds Anna Meierovics, viņa vārds nosaukta vietējā skola. Tā mums pastāsta Ingrīda Meierovica.

Profesors Ojārs Spārītis ekskursantus aizrāva ar vēsturiskiem faktiem un interesantām sakarībām

Dodamies Kuldīgas virzienā. Mazliet ārpus pilsētas atrodas **Pelču muiža**, firsta fon Līvena 1903. gadā celtā medību pils. Pils ārpusē imponanta – sarkanie ķieģeļi, iebrauktuve līdz pils ieejai, antīku galvu skulptūras un jūgendstilam līdzīgas planšetes zem logiem, – viss liecina par izbījušo greznību un bagātību. (Ēka man un Ansim atgādina vareno Sangastes pili Igaunijā.) Pils atrodas tuvu mežiem, liela parka vidū. Otrā pasaules kara laikā šeit atradies pēdējais vācu ģenerāļu Kūrlandes stabs, šeit 1945. gada 9. maijā parakstīta vācu armijas kapitulācija. Pili iekārtota pamatskola, telpas ir ļoti bēdīgā stāvoklī, apskatām tikai noplukušo basketbola zāli kādreizējā pieņemšanas zālē. Šobrīd šeit jauniešiem noorganizēti starptautiskie fotografijas kursi.

Vēlā pēcpusdienā noguruši ierodamies Kuldīgā, bet ne visiem ekskursantiem vairs pietiek spēka pilsētas apskatei. Apskatām tikai **Kuldīgas Sv. Trīsvienības katoļu baznīcu** (laimīgā kārtā Spārīša kungs atrod atslēgas glabātāju, jo gandrīz visa vietējo katoļu priekšniecība devusies svētoceļojumā uz Aglonu). Ap baznīcas dārzu redzami 100 gadus vecie katoļu baznīcas īpašumi – rinda mazu, pussagruvušu mā-

jiņu ar kokā grebtām verandām. Interesanti, ka baznīcai (dibināta 1640. g.) baroka stila altāri, Kuldīgai caurbraucot, dāvinājis cars Aleksandrs I. Altāris darināts tā laika Pēterpils stilā (gaiši zilos un zelta toņos). Altārgleznā balts Dieviņš sēž debesu tronī, viņam pie kājām ļoti krieviska paskata Jēzus Kristus garīem melniem matiem un melnu bārdu! Slavēna arī sānu altāra skulptūra – Dievmāte, altāris izdaiļots ar krāsaina stikla apliem, laikam mēģināts kopēt baroka dekoratīvo stilu. No 1691. gada koka baznīcas vēl atlicis trīsdalīgs bikts krēsls, virs tā primitīvi gleznojumi (čūskas mutē asiņojoša sirds, zobens sakrustots ar olīvu zaru).

Daļa mūsu grupas dodas apskatīt pilsētu un Ventas rumbu, bet mūsu mazā kompanija dodas iet uz krogu atspirdzināties! Autobuss mūs visus aizved uz

vainīgie atrasti, nopērti, iekalti važās un izsūtīti. Draudzes mācītājs pats mums palīdz atrullēt grīdsegu, lai varētu nokāpt zem altāra, kur savulaik atradies muižkungu cilts mauzolejs. Dace uzkāpj arī bēniņos lai pērtu griestu velves un nofotografē tās, bet vēlāk, apskatot foto, tur parādās neskaitāmi lidojoši orbi (spīdīgi apli). (Kādā TV programmā dzirdēts, ka tā varot nofotografēt acīm neredzamas lidojošas mirušo dvēseles.)

1296. gadā Ēdolē bijusi krustnešu pils ar torniņiem kreisā un labā pusē, visapkārt dziļš aizsarggrāvis. 1840. gadā Prūsijas kronprincis izbūvējis tagadējo fasādi, gadiem ilgi pils skaitījās kultūras piemineklis. 1950. gadā pili ievietots pansionāts, pils stāvoklis pasliktinājies. 1991. gadā Ulrichs fon Bērs, dzīvodams Vācijā, sāka interesēties par pili, ieguldīja savus personiskos līdzekļus, lai glābtu pili no bojāejas. Ierīkojis modernas tualetes, izbūvējis dormitorijas, iztīrījis pustošos pagrabus. Vēlāk pagasts mēģinājis pili pārdot, sākuma cena divi miljoni, tomēr Ivo Zonne pili nopircis par 1,5 miljoniem latu. Tiek labots jumts, pils āriene, ierīkota viesnīca. Zonne nopērk dažādažādu stila antīkas mēbeles, traukus, gleznas, tepīkus, stilā liela dažādība. Pievienota arī rotallietu, medījumu, minerālu, bruņu cepuru kolekcija. Rezultātā iespaids bezgaumīgi romantisks...

Tuvojoties mazai baltai lauku baznīcai **Zlēkās**, nekas neliecina un nebrīdina mūs par tās iekštelpu lielo greznību. Kopš 1561. gada Zlēkas atradās fon Bēru dzimtas rokās, viņi tur saimniekojuši līdz pat 1920. gadam. Baznīca celta 1645. gadā, tornī vairākkārt iespēris zibens, tomēr tas vienmēr atjaunots. Esam pārsteigti par krāsu un simbolu bagātību, altāra telpā valda acīm redzama tieksme pēc greznības un dekoratīvisma. Savulaik baznīcu dēvēja par Zlēku katedrāli, jo interjeram trīs jomi (galvenā eja no sānu eļām atdalīta ar liela apmēra kolonnām), virs altāra ribu velve. Krāšņa, mākslinieciski augstvērtīga ir baznīcas iekārta. Altāri un kanceli darinājis Hopenštets, tie skaitās manierisma stila spilgtākie paraugi Kurzēmē. Trīsdalīgā altāra cilnī apakšā Svētais Vakarēdiens, vidējā daļā Kristus lūdžas eņģelim Ģetzemanes dārzā, augstākā daļā Kristus zaimošana, virs tā eņģeļi ar Kristus ciešanu atribūtiem. Neveiklie, bet ļoti sirsnīgie gleznojumi uz baznīcēnu soliēm simboliski sludina kristīgās pamācības zemniekiem, piemēram, jaunava ar vīna krūku lej viņu mazā biķerī – norādot, ka jādzēž ar mēru! Otrā Pasaules kara laikā šeit ērģeles reizēm spēlējusi Lūcija Garūta, šeit arī atskanots viņas darbs „Dievs, Tava zeme deg!”. Pienācis pusdienlaiks, visi ekskursanti ielencam vienīgo tuvējo pārtikas veikaliņu un pacietīgi stāvam rindā, lai nopirktu sev našķus vai uzkodas.

(Turpināts 7. lpp.)

LATVIEŠI CEĻO

Ceļojums pa Kurzemes hercogistes baznīcām 2011. gada augustā

(Turpināts no 6. lpp.)

Pīltenē mūs sagaida runātīga baznīcas pārvaldniece, kas negrib ļaut prof. Spāritim paskaidrot baznīcas vēsturi un stila īpatnības. Baznīca celta 1719. gadā, aizstājot veco, sabrukušo koka baznīcu, kancele varbūt ir vecāka, baroka stilā, attēloti 12 apustuļi. Daļa būvmateriālu varētu būt nākuši no tuvumā izpostītās 14.gs. bīskapa pils. Zināms, ka jau 1234. gadā šeit bijusi kuršu pils un apmetne. Interesantas ērģeļu detaļas ar diviem mūzicējošiem eņģeļiem (viens spēlē vijoli, otrs pūš tauri), virsotnē spārnots ērglis. Aiz kanceles 1957. gada (okupācijas laika!) glezna: Jēzus latviskā ainavā pie bērziem un ziedošiem ceriņiem, bērni viņam sniedz vizbuli un neaizmirstuļus pušķiņus.

Prof. Spāritis plānojis apskatīt bīskapa pils drupas, bet daudzi no mums, arī es, esam jau gluži

noguruši. Gribas sēdēt un atpūtināt kājas, bet jau pēc 15 minūtēm esam **Landzē**. Autobuss apstājas it kā pļavu vidū, satiekam baznīcas uzraudzi pie pamesta padomju laika pansionāta. Viņa lepni rāda dārzā rakumos atrastās senlietas – aproces, saktu daļas, naglas, jostas sprādzes, naudu u.c. pārsteigumus (šeit kādreiz dzīvojuši senie kurši), tad ved mūs pa aizaugušas pļavas taciņu uz Ventas krastā būvēto Landzes baznīcu. Tā celta 1701. gadā, pārbūvēta 1744. gadā. Esam pārsteigti, ieraugot ļoti rūpīgi un detalizēti izgrebtot kanceli, altāri un lūgšanas pulti (autors koktēlnieks N. Sēfrenss jun.). Apbrīnojam koktēlnieka veidotās sarežģītās vitnes, ziedus (rozēs un saulespuķēs), augļus, vīnogu ķekarus, akantu lapas. Diemžēl viss pārklāts ar pelēku krāsu, tāpat arī sienas un griesti; laikam mēģināts

imitēt marmoru! Daudzviet lietus un laiks sācis drupināt griesmus, acīm redzami šajā apkārtnē nav aktīvas luterāņu draudzes. Vecajam misiņa kronlukturim vēl arvien jālieto vaska sveces (!) Virs kanceles amizants balodis izplestām kājiņām gatavs nolaieties uz sprediķotāja galvas! Uz kanceles jumtiņa gulbim līdzīgs putns plūk savas spalvas. Jāpiekrīt Spāriša kungam – šie ievērojamie koktēlniecības pieminekļi būtu jāglāb no bojāejas un jāved uz Rundāles pils muzeju. Pie baznīcas septiņas dižliepas (apkārtmērs vismaz 6,5 m). Interesanti, ka Landze pirmoreiz minēta 1230. gadā kuršu ķēniņa Lamekina līgumā ar Romas pāvesta sūtni Balduinu.

Ugāle. **Ugāles baznīca** lepojas ar visvecākajām ērģelēm Latvijā (1697.–1701. g., Bacha jaunības laika instruments!). Kokā grebtās

ērģeles pēc mēra laikiem palikušas nekrāsotas (jo draudze sēdējusi ar muguru pret tām). Instrumentam ir 28 reģistri (1/4 no Rīgas Doma ērģelēm), muižniekiem acimredzot bijis savs profesionāls ērģelnieks. Lieliskās, ļoti vitālās ērģeļu detaļas varētu pētīt stundām ilgi, redzams vesels ērģeļu orķestris, daži ērģeļi sit takti, citi plivina spārnus, citi (lidojoši) balsta ērģeļu korpusu. Paša virsotnē blakus ērģeļiem varens ērglis arī cilājis spārnus. Mūs visus pārsteidz šī koktēlnieka virtuozitāte! Rokoko stila kancele melnā kokā, ar apzeltītiem apustuļiem, kuŗi kāpj augšup (pretstatā ar iepriekš redzētām baznīcām, kur apustuļi visi attēloti frontāli, nekustīgi). Kanceli paceltām rokām tur Mozus ar bauslības galdiņu. Visās skulptūrās manāma formu brīvība un kustība. Altāra centrā

Krustā Sistais, sānos Sv. Marijas un Sv. Magdalēnas skulptūras un ziedu vitnēm apvītas korintiska ordeņa kolonnas. Ļoti interesants ir senais kristāmtrauks, tādi savā laikā karājušies virvēs no griestiem virs altāra arī Līvberzes, Umurgas un Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcā. Divi lidojoši ērģeļu trauku tur saslēgtu, atveŗ tikai kristību laikā, un pēc tam visu aizvirvēm atkal uzvelk augšā pie baznīcas griestiem (tā bijusi 17.–18.gs. baznīcu tradīcija).

Visi esam apmierināti un arī ļoti noguruši no intensīvu, ļoti interesantu divu dienu izbraukuma. Prof. O. Spāriša erudīcija ļāvusi mums iepazīties ar Kurzemes baroka laikmeta koka tēlniecību un arhitektūras īpatnībām, profesors divās dienās paguvusi mums sniegt pārsteidzoši detalizētu kultūrvēsturisku informāciju ar daudziem datiem un faktiem.

"Rīta stundai zelts mutē"

Rīgas iespāidi

Ik vasaru jūlijā esmu Latvijā. Šogad jūlijs bija sevišķi jauks, jo nebija liels karstums. Turklāt pirmo reizi biju apmetusies pašā Vecrīgas centrā, blakus Līvu laukumam. Mani gan brīdināja: būs troksnis, nevarēsi gulēt... Bet – no savas pieredzes zinu, ka nekas, pat gaŗām braucošas ugunsdzēsēju automašīnas vai pērkonš mani nespēj uzmodināt no miega. (Vienīgi *bēbišu* raudāšana, bet tas bija pirms daudziem gadiem.) Tā arī bija: Līvu laukumā ik nakti, darbdienās vai nedēļas nogalēs, skanēja *dzīvā* mūzika, skaļas valodas, nepārtraukta uzdzīve līdz pat diviem nakti, bet es gulēju saldi. Kaut gan labprāt būtu pati piedalījusies... Manam dzīvoklim iepretim ir iestādījums, kam uzraksts "Bārs", kaut gan kaimiņi apgalvo, ka tās pusplīkās "dāmas", kas grozās durvju priekšā augu vakaru un nakti, nodarbojas ar vissenāko profesiju. Taču īstu pierādījumu nevienam nav – karstā laika arī apkopējas un pārdevējas var saģērbties vieglāk...

Bet tagad ir rīts, un agrās rīta stundās Vecrīga ir ļoti klusa. Ap sešiem no rīta parasti eju pāri Doma laukumam, tur otrā pusē ir maziņš, iežogots apstādījums ar kokiem un krūmiem blakus divām lielām dzīvokļu mājām. Tur krūmos un pagraba logos šovasar dzīvo seši savvaļas kaķi, kuŗiem es piedāvāju veselīgās, veikalā *Rimi* pirktais brokastis, arī ieleju trauciņos ūdeni. Arī citi rīdzinieki par šiem bezpajumtniekiem rūpējas. Vienrīt mani krieviski uzrunāja vīrs, laikam sētnieks. Atbildēju, lietojot gandrīz visu savu krievu valodas krājumu: "nitchevo neapaņimaju"! Viņš uzreiz lauzītā latviešu valodā (progress!) man aizrādīja, ka kaķi tiek baroti tikai noteiktā vietā pie sētas,

nevis kaut kur citur. Skaidrs! Man patīk noteikumi, un es tos ievēroju. Nevis kā tas bija pagājušā gadā, kad apmetos Pārdaugavā, un tad, kad baroju kaķiņus pie dzīvokļu mājas, mani no augšas loga kāds vareni lamāja (par laimi, krieviski nesaprotu) un pat lēja virsū traucēdzeni vai vēl ko briesmīgāku. No rīta arvien pagaidu, kamēr kaķiņi paēd, jo drīz vien uzrodas baložu bari, kas vienā mirklī notiesā visu kaķiņiem domāto. Baloži ir jāraida prom: tiem

gadagājuma. Jaunie, kas liksmojušies krodziņos līdz rītausmai, parādās ap pusdienlaiku. Taču jau pirms septiņiem no rīta Vecrīgā ir pamatīga rosība: sētnieki sakopj ielas, savāc atkritumus, aplaista apstādījumus, veikalnieki atveŗ un sapoŗ veikalus, krogus un viesnīcas. Un nu pie Doma baznīcas piebrauc smagie auto ar strādniekiem (tie runā latviski – progress!) un būvniecības ierīktem, jo šovasar notiek pamatīga Doma baznīcas ārpuses restaurācija.

Līvu laukums Rīgā

pabeŗu graudus kaut kur tālāk. Pēc tam eju pastaigāt pa Daugavmalu. Tur stāv kuŗģitis, bet tā apkalpe vēl nav ieradusies. Braucieni pa Daugavu sākas ap deviņiem no rīta. Atpakaļceļā satieku sīka auguma vecāku sievu melnā tērpā, melnu lakaķiņu galvā. Viņa arī nāk no Daugavmalas puses un iet uz Doma baznīcas stūri un tur ieņem savu parasto vietu, sēžot ar trauciņu rokā un gaidot ziedojumus. Vai rīta stundai būs zelts mutē? Vēl gan ir agrs, tomēr Vecrīgā var jau manīt dažus tūristus, galvenokārt vecāka

Bet es te parāk ilgi kavējos! Drīz būs septiņi, un es taču gribu būt dzīvoklī, kad tieši septiņos TV pirmais kanālis uzsāk raidījumus ar Latvijas himnu, rādot Latvijas ainavas. Lai cik reižu to skatos, arvien mani pārņem tāda neizsakāma sajūta. Varbūt tāpēc atkal esmu Latvijā. Tas nu tā... Latvijas TV raidījumos sludinājumi ir sakopot vienā laika sprīdī, tas ir brīnišķīgi, jo pa to laiku var uzvāŗīt kafiju, vai izmazgāt matus vai padarīt kaut ko citu derīgu, nezaudējot daļu no īstās programmas. Atradu pāris ka-

Grūbes dzimtas saiets

Asins saites vieno. To labi varēja redzēt dzimtas saietā Kocēnu kultūras namā pie Valmieras. Bijušās skolotājas Elvīras Strazdiņas organizētais saiets 2011. gada 20. augustā pulcināja vairāk nekā 150 radniekus, no tiem septiņi bija ieraduŗies no ārzemēm. Sannāksmi ar svētbrīdi atklāja Valmieras prāvestes Arnis Buŗš. Programmas daļu veiksmīgi vadīja pieteicēja Ināra Blūma, ar dziesmām saietu kuplināja „Dziesmotā senatnē” Ausmas Dzintares vadībā. Tad sekoja fotografēšanās, gan kopējā, gan pa dzimtas zariem. Kafija un sanestie gardumi gādāja par labsajūtu. Lielu interesi radīja Strazdiņas veidotais dzimtaskoka rullis. Uz 1,25x16,15m lielā zīmējuma bija apvienoti vairāk nekā 820 asinsradnieki. Apmeklētāji varēja iepazīties arī ar izstādītām fotografijām un aprakstiem no daudzām ģimenēm.

Elvīra Strazdiņa bija sākusi vākt Grūbes dzimtas datus pirms

20 gadiem, kad viņa sāka interesēties par savas mīļās vecmāmiņas pagātņi. Visa laika gaitā vāktā informācija ir dokumentēta ar kopijām no baznīcu grāmatām, arhīviem un iestādēm, kas apstiprina ierakstu pareizību. Dzimtas sākums ir Ēveles mācītājmuiŗā, kur pēc grāmatu ierakstiem vecākās apzinātās Grūbes dzimtas personas ir Sachers un viņa dēls Indriķis (dz.1753.g.). Līdz šim apzinātas 11 paaudzes. Blakus personu dokumentācijām pievienotas fotografijas, vēstules un raksti. Strazdiņa stāsta, ka šie ielikts daudz laika un līdzekļu, un šis darbs ir bijis ļoti interesants. Tā apmeklējot Grūbes dzimtas Mazsalacas tuvumā, viņa dzirdēja nostāstu, ka šajās dzimtas radusies dziesma „Stāv dzimtas zaļā ielejā...” Joprojām uzturot sakarus ar apzinātām personām, vācot pēdējā laika ziņas, Strazdiņas zīmētais Grūbes dzimtas rullis turpinās augt garumā.

Dzēms Apsītis

nāļu, kas raida latviešu valodā, bet krievu valodas kanālu ir daudz par daudz. (Te nav progressa...). Noskatos rīta ziņas. Šovasar bija daudz raidījumu par politiku. Laika pareģojumi nav sevišķi derīgi, jo gandrīz vienmēr ir vieni un tie paŗi: mainīgs mākoņu daudzums, dažkārt uzspīdēs saule, dienvīdu rietumu vai ziemeļu austrumu vējš, ūs un tur pērķona negaiss, vietumis skaidrosies... Skaidrs! Lietussargs piestiprināts manai somai.

Iedzeŗu kafiju, apēdu rīcienu saldskābās maizes ar sieru un esmu gatava dienas gaitām. Doma un Līvu laukumus no visām pusēm raitā solī ūķērso darbinieki un darbinieces, ejot uz kantoriem: vīri uzvalkos, sievietes gaumīgos tēŗpos, augstiem papēŗiem klabot. Mazliet vienkāŗšāk ģēŗbuŗies rīdzinieki do-

das vai nu uz veikaliem, viesnīcam, vai uz tirgus galdiņu atveŗšanu, uz saldējumumu ratiņu uzstādīšanu, uz tūristu izvadāšanas vagoniņiem. Un kur tad tie daudzie ziedu pārdevēji! Pircēji gan vairāk būs paŗi rīdzinieki nevis tūristi, jo Latvijā vēl arvien valda *puķu kults*: ziedus nes uz darbu, paņem līdzī vākarā, ejot mājup, un tad taču vēl ir dzimšanas dienas, vārda dienas, viesības, kāzas un citas svinēšanas. Arī lidlaukā mani arvien sagaida ar puķēm...

Diena ir sākusies. Pie Doma baznīcas sievietei ar melno lakaķiņu jau varbūt kaut kas būs ziedojumu trauciņā.

Maija Zīle,
dzimusi Rīgā, bērniŗu pavadījusi Smiltēņ un Gaujienā.

Jau divdesmit gadus ik vasaru apciemo dzimteni.

Viesi no Čikāgas

Pirmā ziņa atnāca no Čikāgas, no manas māsasmeitas Silvijas Kļaviņas *Barshney – Pat Michalski* apciemots Latviju, un viņa vēlas manu Latvijas telefona numuru. To arī nekavējoties nosūtīju Silvijai.

Gandrīz katru reizi, kad ierados Čikāgā no Latvijas, iegriezos pie *Pat* un aicināju viņu apmeklēt Latviju. Nu tas beidzot noticis!

Pat Michalski jau gadus desmit ir pazīstama Ilinojas pavalstī un it sevišķi Čikāgas apkārtnē, viņa strādāja Ilinojas gubernatora birojā par sakarīnīci starp gubernatoru un vairāk nekā 130 tautību grupām Čikāgā un tās apkārtnē, tāpat līdz pensijas laikam viņa strādāja arī pie pavalsts lielākā apgabala kasieres. Viņa daudz gadu gājumā piedalījies neskaitāmos latviešu sarīkojumos, izkārtējusi latviešu organizāciju pārstāvjiem tikšanās ar gubernatoru, organizējusi šo etnisko grupu avižu, televīzijas un radio darbinieku tikšanos ar gubernatoru un sarūpēja ļoti daudzus Goda rakstus latviešu organizācijām un privātpersonām.

Pagāja dienas līdz saņēmu ziņu no Armanda Birkena Čikāgā, ka *Pat* kopā ar 14 cilvēku grupu pēc nedēļas ieradīsies Latvijā.

Grupa iebraukšot Rīgā no Tallinas un tad došoties tālāk uz Lietuvu. Šajā informācijā minēts arī, ka šī grupa FIC (*Foundation for International Cooperation*) sāks darbību 1960. gadā Čikāgā un biedri ceļojot pa visu pasauli, lai iepazītos ar citām tautībām, kultūrām un valstīm. Pēc katra ceļojuma viņi sagatavo īsfilmu, kuŗu rāda ieinteresētām

personām ASV. Galvenais mērķis – veicināt mieru, sapratni un sadarbību starp valstīm. Grupā ir izglītoti cilvēki, dažādu profesiju pārstāvji – advokāti, arhitekti, ārsti, skolotāji un uzņēmēji.

Rīgā bija paredzēta pastaiga pa Vecrīgu, pusdienas restorānā „Salve” pie Melngalvju nama,

dalīties sarunās! Liela pateicība Armandam, kuŗš no Čikāgas sazinājās ar saviem draugiem un paziņām, lai atrastu tikšanās vietu un sagaidītāju grupu. Es savukārt sazinājos ar man pazīstamiem, bet... bija taču vasaras atvaļinājumu laiks, un daudzi mūsu paziņas nebija sasniedzami.

un tās sekām pēc neatkarības atgūšanas. Atsaucās arī avīzes *Laiks* avīzes redaktore Ligita Kovtuna, šīs avīzes īpašniece Dace Rudzīte, kas tobrīd ciemojās Latvijā, mūzikas profesore Gunta Sproģe, žurnālists un OMB biedrs Juris Kaža un Čikāgas vīru kuŗa diriģente Māra Vārpa.

ja Mežmaļa stāstītais un rādītais izpelnījās neviltotu izbrīnu, it sevišķi fakti par nacistu un Padomju Savienības sadarbību līdz Hitlera uzbrukumam.

Viesi bija pārsteigti par šādu tikšanās izkārtojumu. Šoreiz taču nebijām kādā dārzā pie tējas tasītes. Un es savukārt biju pārsteigts, redzot, ka tukša ir vieta, kur vajadzēja būt *Pat Michalski*.

Sekoja jautājumi par redzēto un dzirdēto, un Juris Kaža tad ļoti plaši izklāstīja Latvijas situāciju, nebaidīdamies pieminēt un izskaidrot vairākas negatīvas novirzes atjaunotā Latvijā.

Sekoja pārrunas pie atspirdzinājumiem, kur vairākkārt viesi pieminēja, ka savos ceļojumos parasti redzējuši skaistas vietas un dzirdējuši galvenokārt to, kas tūristiem jādzird, bet šeit viņi dzirdējuši un redzējuši kaut ko pārsteidzošu un neparastu, par ko parasti tik plaši neviens nestāstot.

Tā mūsu negaidītā, sasteigtā viesu sagaidīšana un pārrunas tomēr noritēja labi, un paldies visiem, īpaši Okupācijas muzeja darbiniekiem, kuŗi palīdzēja, lai viss labi izdotos. Īpašs paldies Artūram Mekšam un Ojāram Stepenam!

Pirms dažām dienām saņēmu vēstuli no *Pat*, kuŗa viņa nožēloja, ka nav varējusi mani satikt, jo apciemojuma dienu daudzie pasākumi un nogurums lieguši viņai piedalīties šai sarīkojumā. Nākamajā dienā viņa jau bija Lietuvā. Žēl, ka nesatikāmies Rīgā, bet noteikti satikšu *Pat* Čikāgā, kad nākamreiz tur ciemošos.

Ivars Švānfelds

Andreja Mežmaļa stāstījumu viesi klausījās uzmanīgi

Brīvdabas muzeja apmeklējums. Ceļiniekus vēlējās satikt līdzīgi izglītotus cilvēkus un pavadīt pēcpusdienu kādā vietējā iedzīvotāja mājā vai dārzā neformālās tējas pēcpusdienas sarunās. Nu bija ātri jāķeras pie darba un jāsāk meklēt vieta un atbilstoša latviešu grupa, kas varētu pie-

Runāju ar Latvijas Okupācijas muzeja direktori Gundegu Micheli, un viņa apsolīja mums izpalīdzēt. Šo tikšanos vadīt piekrita prof. Valters Nollendorfs, atvaļinātais admirālis Andrejs Mežmalis atsaucās uz aicinājumu palīdzēt ar stāstījumu par Staļina-Hitlera paktu, Latvijas okupāciju

Viesi ieradās kādu stundu pirms muzeja slēgšanas, un Gundega viņiem veltīja apsveikuma vārdus. Sekoja muzeja apskate un pēc muzeja slēgšanas Valters sāka apmeklētājus iepazīstināt ar muzeja nepieciešamību, viņš runāja par problēmām, kuŗas izraisījis ilgā okupācija. Andre-

Sietlas latviešu golfa apvienības jubilejas turnīrs

Sietlas latviešu golfa apvienība (SLGA) 10. septembrī Džeksona parka golfa laukumā Sietlā rīkoja 10 gadu jubilejas turnīru. Nedēļas nogalē bija jauks un saulains laiks. Sacensībās piedalījās 44

atrodas piecu minūšu brauciena attālumā no golfa laukuma. Vakariņās kopā ar sportistiem ieradās apmēram deviņdesmit dalībnieku.

Edmunds Leitis un Rolands

Abermanis pasniedza balvas. Pirmo vietu ieguva Gunārs Bluķis, Niks Bluķis, Dans Tompsons un Džons Tompsons. Otrā vietā: Andris Rogainis, Kārlis Krastiņš, Gunārs Meneks un Džims Baitmens (*Biteman*). Trešā vietā:

Pauls Zommers, Pēteris Galiņš, Ērls Edvards un Erins Edvards. Šī gada pirmo vietu ieguvēju vārdus ierakstīs uzvarētāju plāksnē, ko novietos pie sienas latviešu namā.

Izlozē varēja laimēt dažādus

noderīgus golfa rīkus un biļetes uz sporta sacensībām. Lūkas Leitis laimēja vairāk nekā 300 dolaru.

Teksts un foto: Imants Leitis

Pirmās vietas ieguvējs Sietlas latviešu golfa apvienības 10 gadu jubilejas turnīrā: Gunārs Bluķis, Dans Tompsons, Džons Tompsons, Niks Bluķis

sportisti no Kalifornijas, Oregonas, Mičigenas, Ohajo un Vašingtonas pavalsts, viņi tika sadalīti 11 vienībās. Šis bija *scramble* turnīrs, vērtēja arī tālāko un tuvāko attālumu, no kāda bumbuņa raidīta bedrītē, un gaŗāko *putt*.

Pēc sacensībām Sietlas latviešu centrā Kārlis Grendze un palīgi aicināja vakariņās. Latviešu centrs

Abermanis pateicās rīkotājiem. Uz ekrāna rādīja Andŗa Atvara, Helēnas Abermanes un Dianās Atvaras turnīra dalībnieku fotografijas, arī iepriekšējo deviņu turnīru attēlus. Bija izdalītas dziesmu lapiņas ar vārdiem, un visi kopā nodziedāja pusdudzi dziesmu.

Edmunds Leitis un Rolands

Cūku bēres Indianapolē

Indianapolē DV apvienība tradicionālo pikniku „cūku bēres” rīkoja 27. augustā latviešu sabiedriskā centra laukumā. Amerikas austrumu pusē tai dienā plosījās liela vētra, bet Indianapolē laiks bija saulains un patikams. Sēdvietas pie galdiem kuplo koku pavēni strauji pildī-

jās, ieradās apmēram 90-100 apmeklētāju.

Centrā jau no paša rīta rosījās cepēji un cūciņas dalītāji – Andris Bērziņš, Varis Grāpis, Māris Kārklīns, Mārtiņš Pūtelis, Mārtiņš Grendze, Georgs Kreilis, Andrejs Kancs un citi palīgi, kuŗi ne tikai gādāja, lai gaļas pietiktu

viesiem, bet arī palīdzēja izvietot galdus un krēslus un raudzījās, lai pikniks labi izdotos. Gardas ēdienu piedevas atveda Ruta Kārklīna, Nora Ceriņa un Rasma Kanca. Saldo ēdienu piedāvāja Silvija un Astrīda Kreiles. Kasieres bija Rasma Kārklīna un Ilze Millere. Netrūka ne kafijas, ne „neiztukšojamās” alus vai vīna glāzes. Tāpat kā katru gadu notika tradicionālā izloze ar trim naudas balvām. Vakara pēdējo un visu kāroto balvu – cūkas šņukurīti – laimēja Mišele Jansone, bet, nevarēdama īsti izprast, ko iesākt ar iegūto laimestu, to nomutēja un uzdāvināja Marge-ram Caunem, jo viņam ir kulināra dotības. Gunārs Kancs bija sagādājis jauku ietvartotu mūziku. To klausoties omulīgās pārrunās pikniks turpinājās līdz pavēlam novakaram. Bija sabraukuši tuvi un tāli ciemiņi gan no dažādām Indianas pavalsts pilsētām, gan no Latvijas. Paldies Indianapolē DV apvienībai par kārtējo teicami izdevušos sarīkojumu!

DV apvienības piknika cienasta gatavotāji, no kreisās: Rasma Kanca, Nora Ceriņa, Ruta Kārklīna, Andrejs Kancs

EVK

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents un ārlietu ministrs darba vizītē ASV

Valsts prezidents Andris Bērziņš līdz 25. septembrim uzturēsies darba vizītē ASV. Prezidents piedalīsies ASV prezidenta Baraka Obamas pieņemšanā, ANO ģenerālsēdētāja Bana Gimuna rīkotajās valstu vadītāju darba pusdienās un citos sarīkojumos. Andris Bērziņš teiks uzrunu ANO Ģenerālajā asamblejā, uzsverot, ka Latvija divdesmit gados ir nogājusi nopietnu attīstības ceļu, kas uz pasaulē fona ir veiksmes stāsts. Prezidents dalīsies pārdomās par ekonomikas situācijas attīstību pasaulē un tās ietekmi arī uz ANO. Prezidenta ieskatā šai organizācijai nepieciešams budžeta samazinājums un ir atbilstami ANO ģenerālsēdētāja Bana Gimuna centieni šajā virzienā.

Uz ASV devās arī ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis.

***

Valsts prezidents Andris Bērziņš

pateicas visiem vēlētajiem, kas piedalījās 11. Saeimas vēlēšanās, tādējādi apliecinot pilsonisku atbildību par Latvijas nākotni un turpmāko valsts attīstību. „Vēlētajū aktivitāte ir sabiedrības līdzdalības un līdzatbildības barometrs, kas liecina par valsts izaugsmes un patstāvības potenciālu. Nav nekā sliktāka par vienaldzību un bezatbildību kā valstī, tā cilvēku attiecībās,” atzina Valsts prezidents.

Vērtējot vēlēšanu rezultātus, A. Bērziņš uzsvēra, ka vēlēšanu izvēles rezultāts dod iespēju izveidot tādu koalīciju un valdību, kam jāstrādā turpmāko triju gadu perspektīvā, sekmīgi pabeidzot starptautiskā aizdevuma programmu, nostiprinot valsts finanšu disciplīnu un atbildīgas budžeta plānošanas kārtību, konsekventi veicinot uzņēmējdarbību un radot nepieciešamos priekšnosacījumus no Latvijas izbraukušo cilvēku atgūšanai dzimtenē.

***

Mandātu skaits Saeimā

Centrālā vēlēšanu komisija publicējusi 11. Saeimas vēlēšanu provizoriskos rezultātus.

Saeimas ārkārtas vēlēšanās visvairāk jeb 31 mandātu ieguvusi apvienība *Saskaņas centrs* (SC), Zatlera Reformu partija (ZRP) – 22, *Vienotība* – 20, Nacionālā apvienība *Visu Latvijai! Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* – 14, *Zaļo un Zemnieku savienība* (ZZS) – 13 mandātus.

Pārējās partijas šajās vēlēšanās nav pārvarējušas 5% barjeru.

11. Saeimā nav iekļuvusi Šlesera Reformu partija LPP/LC, kuŗas pārstāvētajai apvienībai *Par labu Latviju* 10. Saeimā bija astoņas deputātu vietas.

Jaunajā parlamentā sarucis *Vienotības* pārstāvju skaits: 10. Saeimā *Vienotībai* bija 33 deputāti. Arī ZZS jaunajā parlamentā būs pārstāvēta ar mazāk mandātiem nekā iepriekš – 10. Saeimā ZZS ieguva 22 deputātu vietas.

***

Daži interesanti fakti

* Lai arī pieņemts domāt, ka *Saskaņas centra* (SC) elektorāts ir krievvalodīgs un pārstāv Latvijas pavalstniecību ieguvušos krievus, ukraiņus un baltkrievus, *Dienas* aprēķini liecina, ka no visiem, kas balsojuši par SC, ir vismaz 15% latviešu. SC kopumā 11. Saeimas vēlēšanās ieguva aptuveni 260 tūkstošu balsu, Latvijā ir apmēram 365 000 krievu tautības Latvijas pavalstnieku.

* Vispopulārākais 11. Saeimas deputāts būs *Saskaņas centra* līderis Jānis Urbanovičs. Par viņu vēlēšanu lapās ievilkti 49 949 plūsiņi, bet svītrots viņš 2571 reizi. Otrs populārākais ir Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) ar 45 229 plūsiņiem un tikai 763 minusiem. Ēksprezidents un Zatlera Reformu partijas dibinātājs Valdis Zatlers saņēmis 37 235 plūsus un 1147 minusus. Ceturtajā vietā ierindojas Raivis Dzintars (*VL/TB/LNNK*) ar 27 085 plūsiņiem un 662 svītrojumiem.

* Svītrojumi dažiem kandidātiem bijuši liktenīgi. Saeimā nav iekļuvuši *Vienotības* līderi, kas sarakstā bija ar pirmo numuru Rīgā un Zemgalē, – Ģirts Valdis Kristovskis un Aigars Štokenbergs, kā arī Zemgales sarakstā ar otro numuru ierakstītā kultūras ministre Sarmīte Ēlerte.

* Turpinot sarunas par iespējamo valdības koalīcijas veidošanu, *Saskaņas centrs* un Zatlera Reformu partija secinājuši, ka abiem spēkiem ir daudz saskaršmes punktu jautājumos par politiskās sistēmas reformu un ekonomiku, bet pretrunas ekonomikas jomā nav nepārvaramas. SC valdes priekšsēdis, Rīgas pilsētas galva Nils Ušakovs un ZRP līderis, ēksprezidents Valdis Zatlers atzina, ka SC rosina valdības deklarācijā ierakstīt: „Latvijā nav okupantu.” Pret to ZRP neesot iebildumu.

* Ēksprezidente Vaira Viķe-Freiberga intervijā plašsaziņas līdzekļiem norādīja, ka viņas ieskatā 11. Saeimas vēlēšanās uzvarētāji ir abi prezidenti – bijušais prezidents Valdis Zatlers un pašreizējais – Andris Bērziņš. Bijušais ir guvis apliecinājumu, ka liela tautas daļa viņu atbalsta, savukārt tagadējais prezidents ar savu personisko pozīciju var nosvērt svaru kausus par labu vienam vai otram koalīcijas modelim.

***

Provizoriskais

11. Saeimas sastāvs

Sakopojot vēlēšanu ievilkto plūsus un svītrojumus 1010 no 1027 vēlēšanu iecirkņiem, kļuvusi zināms provizoriskais 11. Saeimas sastāvs.

No *Saskaņas centra* (SC), kas Saeimā kopumā ieguvis 31 mandātu, Rīgas vēlēšanu apgabalā ievēlēti Jānis Urbanovičs, Andrejs Klementjevs, Artūrs Rubiks, Boriss Čilevičs, Nikolajs Kabanovs, Sergejs Mīrskis, Igors Pimenovs, Michails Zemļinskis, Irina Cvetkova, Igors Meļņikovs, Sergejs Potapkins, Ņikita Ņikiforovs un Igors Zujevs; Vidzemē – Sergejs

Dolgopolovs, Jānis Ādamsons, Ivans Klementjevs, Viktors Jakovļevs un Aleksandrs Sakovskis; Latgalē – Ivans Ribakovs, Jānis Tutins, Raimonds Rubiks, Jeļena Lazareva, Dmitrijs Rodionovs, Aleksandrs Jakimovs, Vladimirs Nikonovs un Marjana Ivanova-Jevsejeva; Kurzemē – Valerijs Agešins un Andrejs Elksniņš; Zemgalē – Vitālijs Orlovs, Ivars Zariņš un Vladimirs Reskājs.

No *Zatlera Reformu partijas* (ZRP), kuŗai 11. Saeimā būs 22 deputāti, Rīgā ievēlēti Edmunds Sprūdžs, Vjačeslavs Dombrovskis, Kārlis Engēlis, Inga Bite, Valdis Liepiņš; Vidzemē – Valdis Zatlers, Romualds Ražuks, Gunārs Rusiņš, Elīna Silīņa, Zanda Kalniņa-Lukaševica, Jānis Upenieks, Guntars Bilsēns; Latgalē – Juris Viļums un Gunārs Igaunis; Kurzemē – Inese Lībiņa-Egnere, Inita Bišofa, Jānis Junkurs un Edmunds Demiters; Zemgalē – Klāvs Olšteins, Jānis Ozoliņš, Inga Vanaga un Viktors Valainis.

No 20 mandātus Saeimā ieguvušās *Vienotības* Rīgas vēlēšanu apgabalā ievēlēti Andris Vilks, Ojārs Ēriks Kalniņš, Andrejs Jūdins, Ilze Viņķele, Andris Buiķis un Inguna Rībena; Vidzemē – Valdis Dombrovskis, Artis Pabriks, Ilma Čepāne, Ainars Latkovskis, Ina Druviete, Dzintars Ābiķis, Edvards Smiltēns; Latgalē – Aleksejs Loskutovs un Jānis Lāčplēsis; Kurzemē – Solvita Āboltiņa un Janīna Kursīte-Pakule; Zemgalē – Atis Lejiņš, Dzintars Zaķis un Jānis Reirs.

No Nacionālās apvienības *Visu Latvijai! Tēvzemei un Brīvībai/LNNK* (*VL/TB/LNNK*), kas Saeimā būs pārstāvēta ar 14 deputātiem, Rīgā ievēlēti Einārs Cilinskis, Dzintars Rasnačs, Ilmārs Latkovskis un Dāvis Stalts; Vidzemē – Raivis Dzintars, Jānis Dombrava, Ināra Mūrniece, Romāns Naudiņš un Kārlis Krēslis; Latgalē – Inese Laizāne; Kurzemē – Gaidis Bērziņš un Dzintars Kudums; Zemgalē – Imants Parādnieks un Vineta Poriņa.

No *Zaļo un Zemnieku savienības* (ZZS), ko Saeimā pārstāvēs 13 deputāti, Rīgas saraksta Saeimā ievēlēti Raimonds Vējonis un Kārlis Seržants; no Vidzemes – Jānis Dūklavs, Ingmārs Līdaka un Iveta Grigule; no Latgales – Jānis Klaužs un Richards Eigims; no Kurzemes – Dana Reizniece-Ozola, Aija Barča, Jānis Vucāns; no Zemgales – Augusts Brigmanis, Andris Bērziņš un Uldis Augulis.

***

ZZS ir „tepat blakus”

Pēc *Vienotības* un ZZS sarunām Ministru prezidents Valdis Dombrovskis atzina, ka viena no potenciālajām sadarbības partnerēm – Zatlera Reformu partija (ZRP) izslēdz iespēju sadarbībai ar zaļajiem zemniekiem. *Vienotība* šo noteikumu respektēs, nepieciešamības gadījumā konsultācijas tiks turpinātas. ZZS ir palīdzējusi pārvarēt ekonomisko krīzi un piedalījies grūtos balsojumos. Kaut arī brīžiem savstarpējā sadarbībā ir bijušas problēmas, tomēr *zaļezemniekiem* var pateikties par kopīgi veikto darbu divarpus gadu garumā.

ZZS Saeimas frakcijas priekšsēdis Augusts Brigmanis solīja arī turpmāk strādāt konstruktīvi, jo to iespējams darīt arī opozīcijā. “Tāda ir parlamentārā dzīve, brīžiem deputāts ir opozīcijā, brīžiem – opozīcijā. Ir liels gods strādāt arī tikai par deputātu,” sacīja Brigmanis. Šajās vēlēšanās ZZS rezultāts esot trešais labākais šī politiskā spēka vēsturē. “Nevajag satraukties, dzīve ir gara. Ir bijuši labāki, ir bijuši sliktāki periodi. Ja ir grūti izšķirties starp *Saskaņas centru* un *VL/TB/LNNK*, mēs esam tepat blakus,” ar smaidu seja piebilda ZZS frakcijas vadītājs.

***

Latvijas 1. Vēsturnieku kongresā

Latvijas Universitātes Lielajā aulā uz 1. Vēsturnieku kongresu bija aicināti ap 400 dalībnieku. Atklāšanas runu teica Latvijas Vēsturnieku komisijas priekšsēdis profesors Inesis Feldmanis. Valsts prezidents Andris Bērziņš uzrunā uzsvēra, ka vēsturei ir īpaša nozīme sabiedrības attīstībā. Tai līdz ar latviešu valodu un kultūru ir ļoti būtiska loma nacionālās identitātes apzināšanā un veidošanā. Prezidents atzinīgi novērtēja lēmumu Latvijas vēsturi skolās mācīt kā atsevišķu priekšmetu un norādīja, ka mūsdienu Latvijā nav vienprātības par dažiem aktuāliem 20. gadsimta vēstures jautājumiem. Viens no tiem ir 1940. gada notikumi Latvijā.

Okupācijas jēdziena skaidrojumā Inesis Feldmanis aicināja ievērot agresorvalsts darbības raksturojumu, nevis to, kā reaģējis upuris, – vai Latvija cīnījās vai necīnījās pret citas valsts kaŗaspēku. Latvijas vēsturnieki atzīst divas padomju okupācijas un vienu nacistu okupāciju.

Vēsturnieki strikti noliedzoši izteicās par citu valstu specifisku vēstures redzējuma uzspiešanu Latvijas informatīvajā telpā, atzīstot to par nepieņemamu.

***

Ušakovs dabūjis pār lūpām vārdu ”okupācija”

Pēc aģentūras LETA informācijas, Rīgas konferences dalībniekiem rīkotajā pieņemšanā Rīgas domes priekšsēdis Nils Ušakovs (*Saskaņas centrs*) uzrunā angļu valodā izteicis frazi “pēc 50 padomju okupācijas gadiem”. 10. Saeimas deputāts un Eiropas lietu komisijas priekšsēdis Imants Lieģis (*Vienotība*) apstiprināja, ka šo frazi Ušakovs pateicis bez īpaša konteksta. Lieģim blakus sēdējusi ASV vēstniece Latvijā Džūdita Gārbere. Lieģa ieskatā vārds ticis pateikts tāpēc, ka šajā reizē nav bijis Ušakova elektorāta, jo uz pieņemšanu bija aicināts ārvalstu diplomātiskais korpus Rīgā. Izdzirdējuši šos vārdus, diplomāti sākuši tos komentēt.

***

Vēlreiz par „karsto kartupeli” – okupācijas faktu

Ir būtiski, lai okupācijas fakta atzišana nekādi neietekmētu Latvijas iedzīvotājus, intervijā Latvijas Radio sacīja *Saskaņas centra* (SC) ministru prezidenta

amata kandidāts Jānis Urbanovičs. Viņš netic politiķiem, kuŗi apgalvo, ka ar okupācijas fakta atzišanu cenšas panākt Latvijas Republikas kontinuitāti. Īstenībā šie politiķi mēģina pazemot vai pat represēt kādu Latvijas sabiedrības daļu.

Ja tiktu atrunāts, ka okupācijas fakta atzišana nekādi neietekmēs iedzīvotājus, kas šeit iecerējuši PSRS laikā, SC būtu gatavs atzīt kaut vai “desmit okupācijas”. Tomēr Urbanovičs atkārtoti pauda viedokli, ka 1939.-1941. gada notikumi no starptautisko tiesību viedokļa būtu dēvējami par inkorporāciju, nevis okupāciju, jo vietējā vara – Kārļa Ulmaņa valdība aktīvi līdzdarbojusies (!) PSRS aktivitātēs Latvijā.

Arī iepriekš Urbanovičs paudis viedokli, ka šodienas Latvijas valsts ir 1918. gada Latvijas turpinājums un Latvijas valsts tikusi vardarbīgi iznīcināta.

***

Ķīnā mācīs latviešu valodu

Ar jauno mācību gadu pirmo reizi ir uzsākta latviešu valodas mācīšana Pekīnas Ārzemju studiju universitātē Ķīnas Tautas Republikā. Latviešu valodas programmu atklājusi un lekciju par latviešu valodu un tās vēsturi nolasījusi Latvijas vēstniece Ķīnā Ingrida Levrence. Latviešu valodu apgūs 30 ķīniešu studentu, par kuŗu zināšanām gādās docētāja no Latvijas Zane Āboltiņa. Pekīnas Ārzemju studiju universitātē ir nozīmīgākā Ķīnas augstskola svešvalodu un ārzemju studijām.

***

Iesvēti Kurzemes hercoga sarkofagu

Paiet 450 gadi, kopš izveidota Kurzemes hercogiste. Pieminot šo vēsturisko notikumu, Kurzemes hercogu kapenes Jelgavas pili notika Kurzemes hercoga Gotharda Ketlera restaurētā sarkofaga iesvētīšana. Ceremonijā piedalījās archibīskaps Jānis Vanags, kā arī Kurzemes bruņniecības, Rundāles un Jelgavas pils pārstāvji. Hercoga Gotharda Ketlera alvas sarkofags ir vienkāršā kastes formā, ar uzraksta gravējumu uz vāka un gravētiem Meklenburgas un Kurzemes ģerboņiem sānos. Sarkofagu, domājams, darinājis Rīgas alvas lējējs Ciriaks Klints.

***

Rīgas–Daugavpils dzelzceļa līnijai 150 gadu

Atklājot līniju Rīga–Daugavpils (Dinaburga), pirms 150 gadiem tika likti pamati Latvijas dzelzceļa sistēmai. Sākotnēji par jauno dzelzceļu iedzīvotāji nav bijuši sajūsmā, jo domājuši, ka tas Latvijā radīs ekonomikas krīzi. Tomēr tieši Rīgas–Daugavpils līnija bija viens no brīvvalsts ekonomiskā uzplaukuma stūrakmeņiem, un līdz pat šodienai šis maršruts ir viens no visvairāk noslogotiem Latvijā. Par godu līnijai 150. gadadienai *Latvijas dzelzceļš* uzsācis Šķīrotavas stacijas rekonstrukciju, un *Latvijas dzelzceļa* vēstures muzejā tika atklāta izstāde.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Latviskā trijotne maina ainu

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Le jour de gloire est arrive - **Slavas diena pienākusi**: ar šiem *Marseljēzas* vārdiem es apsveicu Franču liceju, kuŗā mācījies no 1935. līdz 1940. gadam, 90 gadu jubilejā, kas iekrita vienā dienā ar 11. Saeimas vēlēšanām. Slavas diena pienākusi - to, manuprāt, var attiecināt arī uz šo ārkārtas vēlēšanu iznākumu, jo latvisko partiju trijotne - Zatlēra Reformu partija (ZRP), *Vienotība* un Nacionālā apvienība kopumā ieguva 56 mandātus, t.i., pārliecinošu vairākumu.

Saskaņas centrs (SC) ieguvis 31 mandātu - par diviem vairāk nekā 10. Saeimas vēlēšanās. Tīri formāli par uzvarētāju parasti tiek uzskatīta skaitliski lielākā frakcija, kuŗas vadītājam prezidents mēdz uzticēt valdības veidošanu. Un mēs varam iedomāties, cik mandātu būtu ieguvis

SC, ja nepavalstniekiem tiktu piešķirtas balsstiesības. Un tomēr taisnība ir Annai Žigūrei, kuŗa žurnālā *IR* uzsvērusi: "Galvenais mērķis sasniegts - pavērusies iespēja izveidot nacionālu koalīciju, kas ir pietiekami godprātīga un izglītota, lai nodrošinātu valsts ilgtermiņa attīstību."

Ja Valdis Zatlers būtu iekļāvis *Vienotībā*, uz ko šī apvienība cerēja, tā droši vien būtu ieguvusi vairāk mandātu nekā 10. Saeimas vēlēšanās (33), bet nekādā ziņā ne 42 mandātus, kas iegūti, *Vienotībai* un ZRP starpjot atsevišķi. Un Nacionālā apvienība var būt gandarīta: tā divkārtējusi savu pārstāvību Saeimā, septiņu mandātu vietā iegūstot četrpadsmit.

Kā jau teikts, 22 + 20 + 14 = 56 mandāti no 100. Tas ir panākums, tā ir uzvara, jo šai latviskajai trijotnei ir klāj pārsvars pār SC. Turklāt "Lemberga lolojums" - ZZS līdzšinējo 22 man-

dātu vietā ieguvusi tikai velna duci - 13. Un Šlesera Reformu partija - izmisīgais oligarcha veidojums - vispār neiekļuva *Augstajā namā*: nu jāatskaņo Šopēna sēru maršs...

Brīdi, kad rakstu šīs rindīņas, lūkojot neizjaukt *Laika/BL* kārtējā numura sagatavošanas plānu, vēl nav zināms, ar ko beigsies lielā kaulēšanās jeb diņģēšanās, Valsts prezidentam izšķiroties par to, kam uzticēt valdības veidošanu. Te nu gribētos citēt kādu vēlēšanu, kas timekli atgādinājis, ka prezidents Andris Bērziņš būtībā esot ZZS un SC ķilnieks, jo ticis ievēlēts ar šo frakciju deputātu balsim, turklāt 10. Saeimā ZZS daudzos gadījumos sadarbojusies ar SC.

Bez SC iespējama latviskā trijotnes koalīcija - 56 mandāti. Tas būtu lieliski! Taču pats SC neizslēdz arī šādu tam tikamu variantu: SC, ZRP un *Vienotība* (bez Nacionālās apvienības), tad kopā

sanāktu 73 mandāti. Tas būtu kaut kas pretdabisks, un tādā gadījumā *Vienotību* pamestu daudzi krietni deputāti. Ir arī vēl citi varianti šajā, piedodiet, spēlītē: SC + ZRP = 53, SC + *Vienotība* = 51, SC + *Vienotība* + ZZS = 64.

SC "zvaigznei" Nilam Ušakovam, runājot angļu mēlē t.s. Rīgas Konferences rīkotajā pieņemšanā, paspruka (?) vārdi: "pēc 50 padomju **okupācijas** gadiem". ASV vēstniece, Kanadas vēstnieks un Izraēlas pilnvarotais lietvedis acumirkli sarosījās, un radās nojauta, ka Ušakovam tas ir āķis ar ēsmu, lai SC tiktu uzņemts varbūtējā koalīcijā. LR Ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis piedāvāja Ušakovam šo okupācijas fakta atzīšanu apliecināt publiskā deklarācijā, visai Latvijai dzirdot.

Un te nu man ļoti žēl, ka *Vienotības* līderim Kristovskim vēlētaji sazīmējuši pārāk daudz minusiņu, tādējādi izsvītrojot viņu no frakcijas. Acimredzot viņš daudziem līcēs pārāk labējs, tāpat kā Aigars Štokenbergs šķitis pārāk kreiss, bet Sarmīte Ēlerte droši vien pārāk kosmopolitiska.

Cik labi, ka ievēlēti Valdis Dombrovskis, Ojārs Kalniņš, Ina Druvieta, Aleksejs Loskutovs, Jānina Kursīte, Atis Lejiņš - ar viņiem Latvija un *Vienotība* var tikai lepoties.

Pie reizes: man ir mīkla, kāpēc patiesam, *rainiskam* sociāldemokratam Atim Lejiņam, kas ievēlēts kā *Vienotības* deputāts, nav pievienojies Raiņa un Aspazijas fonda valdes priekšsēdis Jānis Matulis, ko atradu SC deputātu kandidātu sarakstā. Kad es 1994. gadā pēc 22 gadu prombūtnes viesojos dzimtajā Rīgā, Raiņa un Aspazijas fonds man kļuva tuvs un mīļš. Tajā mājaja Viļņa Zaļkalna gars. Tāpēc tagad esmu neizpratnē.

Un nobeidumā - man ir pikants par to, ka izčibējušās partijas PCTVL liesmainā karognesēja Tatjana Ždanoka, kuŗa 11. Saeimas vēlēšanu priekšvakarā aizgūtnēm zākāja Latviju un visu latvisko Maskavas antisemīta un staļinista Prochanova laikrakstā *Zavtra*, joprojām rosās Briselē kā Eiropas Parlamenta deputāte, būdama diametrāls, biedīgs pretstats lieliskajai Inesei Vaiderei.

Franks Gordons

Kārlis Streips

NU JAU LABĀK

11. Saeimas vēlēšanu rezultāti dod ļoti labas cerības, ka nākamās trīs gadus Latviju beidzot pārvaldīs godīga koalīcija, kuŗa domās ne tikai par tautsaim-

niecības atjaunošanas darbiem, bet arī par tiesiskumu. Pagaidām vēl provizoriskie vēlēšanu rezultāti liecina, ka 31 mandātu Saeimā ieguvis *Saskaņas centrs* (SC), 22 mandātus - Zatlēra Reformu partija (ZRP), 20 mandātus saņem *Vienotība*, savukārt tā dēvētā Nacionālā apvienība un Latvijas *Zaļo* un Zemnieku savienība ieguvušas attiecīgi 14 un 13 mandātus. Visi pārējie saraksti palika aiz strīpas, tikai skandalozā Aināra Šlesera jaunais biznesa projekts pārkļuva pāri divu procentu robežai, tātad nākamgad tas varēs pretendēt uz valsts finansējumu. Nevienš cits no iesniegtajiem sarakstiem neieguva pat ne vienu procentu balsu.

Sarunas par iespējamo valdības koalīciju sākās jau svētdien, un ir pilnīgi iespējams, ka līdz brīdim, kad šis laikraksta numurs sasniegs lasītāju, kaut kas jau būs nolemts. Matēmatiski iespējamas dažādas koalīcijas, taču to skaitu ierobežo dažādas „sarkanās līnijas”, ko politiķi vilka priekšvēlēšanu laikā. Tā, piemēram, vienā koalīcijā nekad nebūs SC un nacionālisti - pārāk atšķirīgi ir to viedokļi un pārliecība. Savukārt *zaļie zemnieki* nevar cerēt uz iekļūšanu koalīcijā, kuŗā ir arī ZRP, jo Valdis Zatlers pats ir pateicis, ka ar tā dēvētajiem oligarchiem viņam pa ceļam nebūs nekad, un ZZS patrons un dievs Aivars Lembergs nepārprotami ir viens no tiem. Tādējādi teorētiski ir iespējama koalīcija, kuŗā piedalās tikai ZRP un SC, koalīcija, kuŗā ir ZRP, *Vienotība* un SC, vai arī koalīcija, kuŗā ir ZRP, *Vieno-*

tība un Nacionālā apvienība. Līdz ar to arī apmēram viss ir pateikts, jo arī *Vienotība* nekāda *zaļo zemnieku fane* nav un nebūs.

Lasītāji nejutīsies pārsteigti, uz zinot, ka man vislabākais šķiet pēdējais no minētajiem variantiem. ZRP, *Vienotībai* un *nacionālistiem* kopā Saeimā būtu 56 no 100 mandātiem, tas tomēr ir pietiekami stabils vairākums, lai nodrošinātu politiskā procesa kontroli. Neatrisināmu pretrunu starp minētām partijām un apvienību nav, piedevām aizejošajā 10. Saeimā *Vienotība* un Nacionālā apvienība veidoja *de facto* mazākuma koalīciju, jo pietiekami daudzos jautājumos *zaļie zemnieki* bloķējās ar opozīcijas partijām.

Var joprojām jautāt par Nacionālās apvienības pārmērīgi nacionālistiskajiem biedriem, taču jādodomā, ka koalīcijas ietvaros viņu trakākās idejas tiktu apturētas, un nebūt nenozīmīgi nav arī tas, ka abiem veidojumiem kopā ar Zatlēra partiju tomēr ir vienots viedoklis par tiesiskumu un godīgumu valsts politikā - viedoklis, ko absolūti nevar piedēvēt ne ZZS, ne, iespējams, arī SC. Jo nekur jau nav rakstīts - ja SC būtu koalīcijā, tad tas spēlētu ZZS lomu no iepriekšējās Saeimas un bloķētos ar to. Starp citu, abas partijas ir milzīgi populistiskas jautājumos, kas skar pensionārus un valsts tautsaimniecību. Tā, piemēram, SC nedomā, ka Latvijā ir nepieciešams paredzamā nākotnē ieviest Eiropas kopējo valūtu, savukārt valsts budžeta deficitu var audzēt nepārtraukti, lai tik financētu dažādas sociālās vajadzības. Tā kā valsts līgums ar Starptautisko Valūtas fondu nākamgad paredz budžeta šaurināšanu, nevis pieaudzēšanu, tāds partneris koalīcijā nebūt nav vajadzīgs.

Ir pietiekami labs iemesls jau-

tāt, vai patiešām to partiju, kuŗa ieguvusi vislielāko balsu skaitu, ir pareizi kārtējo reizi atstāt opozīcijā. SC atbalstītāji ir ne tikai nelatvieši, stipri ticams, ka šogad par apvienību balsojuši arī latvieši, kuŗi nav apmierināti ar labējās politikas rezultātiem pēdējos 20 gados. Taču, kā jau esmu rakstījis, ir ministrijas, kuŗām SC nedrīkst laist ne tuvumā. Tās ir Finanču un Ekonomikas ministrija, jo SC viedoklis, kā jau teicu, ir visnotaļ bezatbildīgs. Tā ir Ārlietu ministrija, jo SC ir pārāk draudzīgs ar Krievijas un Ķīnas diktatoriem un nepārprotami vēlas valsti pagriezt austrumu, nevis rietumu virzienā. Ļoti no teikti tā ir Izglītības un zinātnes ministrija, jo SC, lai arī publiski apgalvo pavisam ko citu, joprojām atbalsta krievvalodīgās skolas mūsu valstī, kā arī domu, ka krievu valodai tomēr Latvijā būtu jāpiešķir oficiāls statuss. Ja jau apvienība tik ļoti domā par sociāliem jautājumiem, teorētiski varētu tai piešķirt Veselības vai Labklājības ministriju, lai peŗas, kā prot, taču minētā nepieciešamība konsolidēt budžetu arī tādā gadījumā *Saskaņas centram* nedotu iespēju pārāk izvērsties. Labāk tomēr lai paliek opozīcijā, vismaz līdz brīdim, kad šī apvienība beidzot sapratis, ka tā ir Latvijas Republikas politiska apvienība, nevis Kremļa interešu pārstāve mūsu valstī.

Galvenais jautājums, protams, būs par to, kuŗam cilvēkam Valsts prezidents Andris Bērziņš pirmajam piedāvās iespēju veidot valdību. Prezidents ir teicis, ka konsultācijas par šo tematu viņš sāks tikai pēc atgriešanās no Ņujorkas, kur viņam paredzēta uzstāšanās Apvienoto Nāciju Organizācijas 66. Ģenerālasamblejas atklāšanā. Protams, nebūtu nekādas nozīmes A. Bērziņam izvīzīt cilvēku, par kuŗu ir skaidrs, ka vairāku-

mu balsu Saeimā nevarēs savākt, un tāpēc ļoti nozīmīgi būs arī viss, ko partijas un apvienības līdz minētajam brīdim sarunās savā starpā. Dzīvosim, redzēsīm.

Neatkarīgi no tā, vai nākamajā koalīcijā SC būs vai nebūs, par 17. septembri šis tas nūdien rada prieku. Pirmām kārtām jau tas, ka vēlētaji beidzot Aināram Šleseram ir parādījuši durvis. Viņa veidotā Šlesera Reformu partija ir jau sestā, ko viņš veidojis laikā, kopš ienāca politikā, un vērtējums tām vienmēr ir bijis zems, apvienība vai partija vienmēr pratusi veidot plašu un skaļu reklāmu, un vienmēr tā ieguvusi vietas arī Saeimā. Taču šoreiz tas nav noticis. Šlesers tagad droši vien sapņo par aiznākamgad gaidāmajām pašvaldību vēlēšanām, ir pat ļoti iespējams, ka viņš atkal kandidēs Rīgā, lai arī pats ceļ māju Jūrmalā. Taču vismaz kādu laiku mums no šī demagogā būs miers.

No pārējiem „oligarchiem” Andris Šķēle jau laikus pratās un savu „Tautas” partiju likvidēja. Lembergam savukārt nu būs laiks aktīvi pievērsties savam tiesas procesam, kas turpinās Latvijā un, ļoti iespējams, drīz uzsāksies arī Anglijā un citur. Vismaz ir gandrīz pilnīgi skaidrs, ka *zaļajiem zemniekiem* nākamajā valdības koalīcijā vietas nebūs, un tas nozīmē, ka arī smīnošais Lembergs nebūs pie koalīcijas sarunu galda. Tāpat jādodomā, ka ārpus viņa kabatas avīzes *Neatkarīgā* nevienam vairs nebūs īpaši daudz intereses par to, ko viņš domā par dažādām dzīves un politikas aktuālitātēm. Nevienš cits mazpilsētas galva Latvijā nav saistījies tik daudz uzmanības, cik Lembergs, būšu priecīgs, ja tā vairs nebūs.

Mazliet ir žēl, ka pagalam niecīgs rezultāts ir Pēdējai partijai, tā vienīgā rosināja ieņemt patiesi liberālu attieksmi sociālos jautājumos, jo tādas Latvijā pietrūkst gluži konkrēti. Taču PP

ieguva tikai 0,49% balsu. Vislielākos rezultātus guva tās partijas un apvienības, kuŗas nespēja nevienu pārliecināt, ka tām tiešām pūrā ir kāds normāls piedāvājums. Kristīgo demokratu apvienība un gaužām divaini nosauktā partija *Brīvība. Brīvs no bailēm, naida un dusmām* nesavāca pat ne divus tūkstošus balsu no tā gandrīz miljonu lielā elektorāta, kas 17. septembrī devās pie urnām. Ceru, ka šie ļaudis sapratis, ka nu ir laiks tīt makšķeres un, ja vēlas piedalīties politikā, tad lielāku partiju ietvaros. Šogad atšķirībā no citiem gadiem sīkpartijām bija pietiekami daudz iespēju izvērsties. Latvijas Televīzija, starp citu, kandidātu debatēs ļāva piedalīties itin visiem. Taču nevienu šie veidojumi diemžēl nepārliecināja, un ko tur vairs teikt? Laiks izslēgt gaismu un aizslēgt politikas durvis aiz sevis.

Pagaidām vēl nav zināms, kas konkrēti iegūs vietas Saeimā, tas var būt pat ļoti nozīmīgi *Vienotībai*, kuŗā ir SC un Nacionālās apvienības atbalstītāji un noliedzēji. Atcerēsimies, ka tas, kuŗš uzlika veto Nacionālās apvienības uzņemšanai Valža Dombrovskas koalīcijā, bija *Vienotības* pārstāvis no partijas *Sabiedrība citai politikai* Aigars Štokenbergs. Laiks rādīs, kuŗš spārs šoreiz *Vienotībā* gūs virsroku. Taču galvenais tomēr ir tas, ka nākamajai valdībai un Saeimai būs sūri grūts darbs darāms, lai valsts tautsaimniecībā nodrošinātu patiesu izaugsmi arī laikā, kad krīze pasaulē nebūt nav pavisam rimusies. Tas prasīs sakarīgu un racionālu attieksmi, kas gauži trūkusi jau kopš Aigara Kalviša valdības ar tās bēdīgi slavēto „gāzi grīdā” attieksmi pret valsts tautsaimniecību. Turēsim visi ikšķus un cerēsim, ka nākamajos trīs gados mēs beidzot varēsim sagaidīt tādu valdību, kas piederētos Eiropas Savienības dalībvalstij.

SCĒNĀRIJI

Pirms 11. Saeimas ārkārtas vēlēšanām man atsūtīja citātu no Reinharda Selēna grāmatas "Izlūkdienestu karš", kas tulkota no vācu valodas un izdota Maskavā 2004. gadā. Izlasīju un nodomāju, ka Latvijā viss notiek tieši tā: „Lielākā māksla ir salauzt pretinieku bez kara darbības. Tāpēc noārdiet visu labo un vērtīgo pretinieka valstī. Iesaistiet valdošās aprindas nelikumīgās darbībās, graujiet viņu pozīcijas un reputāciju, pakļaujiet to publiskām ķengām pavalstnieku acīs. Izmantojiet sadarbību pat ar neļēšiem. Visiem līdzekļiem traucējiet valdības darbību. Izplatiet konfliktus un nesaskaņas pretinieka zemē. Sanaidojiet jaunatni ar vecākiem. Visiem iespējamiem līdzekļiem ārdiet ierīces, apgādi un kārtību (...). Diskreditējiet vecās tradīcijas un dievus. Neskopojiet ar piedāvājumiem un dāvanām ziņu un to piegādātāju pirkšanai. Visur iefiltrējiet slepenos aģentus. Netau piet naudu un solījumus, jo tie nes augstas dividendes.”

Vēlēšanas pagājušas, un sākušās sarunas starp četrām partijām par to, kāda būs valdības koalīcija. Daudzi Latvijā domā, ka loģiski būtu veidot valdību no Zatlera Reformu partijas (ZRP), *Vienotības* un Nacionālās apvienības (VL/TB/LNNK). Ļoti daudz ieskatā valdībā beidzot būtu jāiesaista *Saskaņas centrs* (SC), kas vēlēšanās saņēmis visvairāk balsu, Zatlera Reformu partija un *Vienotība*. Pirmie teic, ka SC pēc savas būtības ir Maskavas interešu pārstāvji Latvijā un ka neatkarīgi no tā, vai viņi beidzot spēš izrunāt vārdu "okupācija", patiesībā SC ir pret Latvijas valsti un latviešu tiesībām uz to. Otrie teic, ka SC pārstāv ļoti lielu Latvijas pavalstnieku daļu, ko nevar ignorēt mūžīgi, un ka laiks veidot nacionālu izlīguma valdību.

Tikmēr partijas savstarpēji tiekas, runā un atkal tiekas, SC jau pirmajās stundās pēc vēlēšanām ir daļēji atkāpies no solījumiem saviem vēlētājiem, ir gatavi nepieprasīt tūlītēju pensiju indeksāciju un ir ar mieru nerunāt par to, ka starptautiskajiem aizdevējiem naudu vajadzētu atdot kaut kad vēlāk, bet ne tagad. Vārdu sakot, *štrunts* par vēlētājiem solito, valdībā jātiec par jebku cenu. ZRP ir paudusi, ka viņiem daudzi uzskati saskan gan ar Nacionālo apvienību (NA), gan ar *Vienotību*, gan ar SC. Apmēram to pašu pauž *Vienotība* – viņi varētu strādāt kopā gan ar ZRP un NA, gan ar SC. NA nekādos īpašos "tirgos" par amatiem valdībā neiesaistās, ZRP vēl ļoti domājot, bet *Vienotība* savukārt ir paziņojusi, ka izvēli, ar kuŗu partijai kopā veidot valdību, uztic Zatlera partijai. Tā sacīt, jums ir par diviem deputātiem vairāk nekā mums, mēs piekāpjamies un paļaujamies uz jūsu izvēli.

Kas notiek patiesībā? Vai tiešām *Vienotība* ar Solvitu Āboltiņu priekšgalā pēkšņi vairs nekāro amatus par jebku cenu un ir gatava domāt tikai par kopīgo labumu? Vai tiešām arī Valdis Zatlers nesapņo par amatu Saeimā? Un vai NA negrasās "tirgoties" par vietu valdībā? Uzreiz jāteic, ka "melns zirdziņš" visā šajā spēlē ir tieši ZRP – Zatlers gan ir paudis, ka viņš nepretendējis uz Saeimas priekšsēža amatu, taču viņa nostādnes SC jautājumā ir visai neskaidras. NA stāsta, ka savus principus

nenodos un amatu dēļ negrasās pieņemt lielus kompromisus. Paliēk jautājums par *Vienotību* – viņu maigā un it kā klusinātā izturēšanās šķiet pavisam neticama. Viens no "tirgus" objektiem noteikti ir Saeimas priekšsēža vieta, kas galu galā ir otrs augstākais amats Latvijā aiz Valsts prezidenta.

Šobrīd nekā neliecina, ka NA būtu iesaistījies amatu dalīšanā un labumu meklēšanā. Zatlers varbūt tiešām nekāro pēc otra augstākā amata valstī (bet viņa partijā ir vismaz pāris SC mīļotāju). Dažas pazīmes un ziņas no politikas aizkulisēm liecina, ka ar *Vienotību* tik vienkārši vis nav. Iespējams, visticamākais scēnārijs pašlaik ir šāds: Āboltiņa sola *Vienotības* atbalstu tiem, kas ir gatavi balsot par viņu Saeimas priekšsēža krēslā. To varētu darīt gan koalīcijas saraksts ar, gan bez SC. Tāpēc īstenībā jautājums varētu būt nevis par ZRP izvēli, bet par to, ko izvēlies Āboltiņa un viņas atbalstītāju loks partijā. Un te nu sākas lielākais risks – Āboltiņai, iespējams, vairāk vajadzīgs SC nekā Nacionālā apvienība. SC Rīgas

domē ir pierādījis, ka prot *šmugulēt* un *taisīt rebes* nemaz ne sliktāk, kā to ir pratis Šķēle un Šlesers. *Vienotībai* savukārt savējo bīdīšana amatos, vara un ietekme līdz šim ir bijis galvenais dzinulis, vienīgi Ministru prezidents Valdis Dombrovskis ir domājis, kā dabūt Latviju laukā no krīzes un nav īpaši iesaistījies varas pārdalē un intrigu dīšanā. Bet galvenais, kas, šķiet, interesē *Vienotību* (lasi – Āboltiņu, Jaunupu un Co), ir tikšana pie varas un finanču resursiem Rīgas domē. Ja *Vienotība* būs vienā koalīcijā ar SC, arī viņi beidzot varēs tikt pie lielās siles, kuŗā līdz šim plūncājušies tikai SC un Šlesera cilvēki.

Līdz šim domē redzētais un dzirdētais liek domāt, ka Rīgas domes *Vienotības* frakciju bloka līdzpriekšsēža Edgara Jaunupa lielākais talants un aicinājums ir pelēkā finanču kardināla loma *Vienotībā* (agrāk *Jaunajā laikā*). Tāpēc ideoloģija un Latvijas valsts, manuprāt, nav galvenais arguments vairāku valdības koalīcijas veidotāju sirdī un prātā.

Sallija Benfelde

Dainis Mjartāns

Vai Latgale ir zaudēta?

Latgales vēlēšanu apgabals 11. Saeimas ārkārtas vēlēšanās izcēlās ar viszemāko vēlētāju aktivitāti un pavalstnieku absolūtu uzticēšanos *Saskaņas centram* (SC), ko raidstacija BBC sauc par „prokrievisku spēku”.

SC vēlēšanās Latgalē triumfēja ar 52,08 procentiem balsu, otrā vietā ar 12,37% atstājot Zatlera Reformu partiju (ZRP). Daugavpilī par SC balsoja 71%, bet Zilupes novadā vairāk nekā 80% vēlētāju. Partijas līderis N. Ušakovs plašsaziņas līdzekļos savukārt uzsvē, ka SC uzvara neesot saistīta ar etnisku balsojumu. Nav skaidrs šī apgalvojuma pamatojums, jo Latgalē dažās pilsētās un novados nelatviešu skaits pārsniedz 50%. Laikraksta *Diena* ieskatā no visiem, kas balsojuši par SC, 15% bijuši latvieši. Latvijā dzīvojošo krievu, ukraiņu un baltkrievu vēlētāju balsis, ja paturam prātā faktu, ka vēlēšanu aktivitāte bija ap 60%, nevarētu sasniegt tādu rezultātu. Starpība ir apmēram 40 tūkstoši cilvēku, kas varētu būt latviešu elektorāts.

Kas Latgales reģionu pārstāvēs 11. Saeimā? Provizoriskie rezultāti liecina, ka no ZRP ceļu uz Saeimu bruģējis Juris Viļums, kas šajā laikā nomainījis jau trīs politiskos spēkus, un kapellas „Dziga” vadītājs Gunārs Igaunis, kuŗam ermoņiku turpmākos trīs gadus nomainīs likumprojektu blāķi. *Vienotība*, kas savulaik deklarēja, ka neatbalsta "lokomotīvu" principu vēlēšanu apgabalos, jau otro reizi pēc kārtas uz Latgali „nosūtīja” Alekseju Loskutovu, kas kopā ar bijušo Daugavpils pilsētas galvu Jāni Lāčplēsi turpmāk pārstāvēs *Vienotības* balsotājus Saeimā. Zīmīgi, ka Lāčplēsis pirms tam bija Šlesera vadītās LPP/LC biedrs, taču tas netraucēja *Vienotības* vadību Lāčplēsi izvirzīt par partijas seju Latgales sarakstā. No *Zaļo* un Zemnieku savienības

Valdis Labinskis (pa kr.) un Dainis Mjartāns savulaik kopā darbojās Eiropas Latviešu jaunatnes apvienībā un *Radio Brīvā Eiropa*. Tagad abi aktīvi iesaistījušies Latvijas sabiedriskajā dzīvē

Latgalē ievēlēti iepriekšējie deputāti Jānis Klauz un Richards Eigims, savukārt no Nacionālās apvienības Inese Laizāne. Par pēdējo iepriekš minēto deputātu ieguldījumu Latgales labā diemžēl neko nozīmīgu pateikt nav iespējams.

Ievērojot Latgales nacionālā sastāva īpatnības, SC uzvara varētu būt saprotama, taču tas, ka Latgalē uz vēlēšanām devās tikai 49% balsstiesīgo, liek aizdomāties par labējo partiju līdzšinējo politiku, jo visus aizgājušos gadus reģionā saglabājās 20% bezdarba līmenis. Tiekoties ar vēlētājiem, it īpaši no vidējās paaudzes, bija jūtama apatija un absolūta neticība, ka stāvoklis drīzumā varētu uzlaboties. Ciblas novadā pie vēlēšanu urnām bija devušies tikai 36% balsstiesīgo. Arī Rēzeknē un Daugavpilī stāvoklis ir līdzīgs. Jāuzsver, ka dati par vēlētājiem ir novecojuši un daudzi

Latgales iedzīvotāji ir izbraukuši darba meklējumos uz Rīgu un ārzemēm.

No nacionālām pozīcijām raugoties, patiešām varam uzdot jautājumu: vai Latgale ir zaudēta? Zīmīgi, ka *Visu Latvijai!* vadība aizgājušajos mēnešos izbraukājuši ASV, Lielbritānijas un Īrijas latviešu centrus, taču par viņu vizīti Latgalē plašsaziņas līdzekļi klusē. SC deputātu vidū ir uzvārdi, kas latviešu vēlētājam neko neizsaka, un nav zināms, vai viņu latviešu valodas līmenis atbilst darbam Saeimā. Domubiedru grupa savulaik Vācijas latviešu Valža Labinska ierosmē šajā laikā izveidoja ZRP Latgales nodaļu, kuŗā lielāko tiesu iekļāvušies patiesi novada patrioti. Zemās vēlētāju aktivitātes apstākļos no Latgales Saeimā ievēlēti tikai divi ZRP pārstāvji, kuŗiem vēl būs jāpierāda, ka darbi ir lielāki par vārdiem.

RADI UN DRAUGI VIESNĪCA • HOTEL

VIESNĪCA "RADI UN DRAUGI" - JŪSU VIESNĪCA RĪGĀ!
72 labiekārtotas un mājīgas istabas (cena no 60 EUR) / Bagātīgas brokastis iekļautas viesnīcas cenā / Konferenču zāle / Autostāvvietā Vecrīgas centrā

Mārstāju iela 1, Rīga, LV1050, Latvija T:+371 67820200 F:+371 67820202 E:radi.reservations@draugi.lv
www.draugi.lv

VALŪTAS KURSS

SEB

SEB bankas standartkurss 24. SEPTEMBRIS

Valūta	Banka pārķ	Banka pārdod	LB kurss
AUD (Australijas dolārs)	0.5064	0.5264	0.512
BGN (Bulgārijas leva)	0.3528	0.3728	0.359
BYR (Baltkrievijas rublis)	0.000048	0.000098	0.000097
CAD (Kanādas dolārs)	0.4879	0.5079	0.495
CHF (Šveices franks)	0.6124	0.6276	0.62
CZK (Čehijas krona)	0.02854	0.02974	0.0287
DKK (Dānijas krona)	0.09384	0.09664	0.0944
EUR (Eiro)	0.7035	0.7155	0.702804
GBP (Lielbritānijas sterliņu mārciņa)	0.8012	0.822	0.806
HKD (Honkongas dolāri)	0.06152	0.06472	0.0627
HRK (Horvātijas kuna)	0.092	0.098	0.094
HUF (Ungārijas forints)	0.002523	0.002703	0.00258
ISK (Islandes krona)	0.003236	0.004436	0.0043
JPY (Japānas jēna)	0.006271	0.006571	0.00637
LTL (Lietuvas lits)	0.2029	0.2081	0.204
LVL (Latvijas lats)	1	1	1
NOK (Norvēģijas krona)	0.08886	0.09226	0.0897
NZD (Jaunzēlandes dolārs)	0.3977	0.4177	0.405
PLN (Polijas zlots)	0.1663	0.1763	0.169
RON (Rumānijas leja)	0.16	0.174	0.165
RUB (Krievijas rublis)	0.01669	0.01723	0.0168
SEK (Zviedrijas krona)	0.07658	0.07862	0.0769
SGD (Singapūras dolārs)	0.3973	0.4193	0.405
TRY (Turcijas lira)	0.2673	0.2873	0.274
USD (ASV dolārs)	0.4861	0.4981	0.489

Puspatiesība ir ļaunāka par meliem

Atklāta vēstule kultūras ministrei Sarmītei Ēlertei

Šā gada augustā LR Kultūras ministrija nodeva sabiedriskai apspriešanai "Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādņu (2012 – 2018)" projektu. Šajā dokumentā, starp citu, skaidrotas PSRS okupācijas sekas un piedāvāta okupācijas laikā Latvijā iecelto PSRS pilsoņu statusa definīcija: "Ilglaicīgie imigranti – bijušās PSRS pilsoņi, kas nonāca Latvijā okupācijas laikā, ilgstoši dzīvo valstī un nav ieguvuši Latvijas pilsonību, – Lisabonas līguma kontekstā ir imigranti."

Turpinājumā teikts: "Latvijā, tāpat kā citās Eiropas valstīs, ir imigranti, par kuŗu iekļaušanos Latvijas sabiedrībā rūpēties ir valsts pienākums. Līdz šim ticis pieņemts, ka "imigrantu identitātes" saglabāšanās ir īslaicīgs fainomens, bet tagad arvien vairākām Eiropas valstīm nākas apzināties, ka segregētas grupas var dzīvot savā "paralēlā pa-

saulē" vairāku paaudžu garumā. Latvija šai ziņā nav unikāla. Līdzīgi kā citās Eiropas valstīs, vairākums imigrantu šeit ieradās 20. gadsimta 50. – 80. gados."

Mūsu ieskatā mēģinājums pielīdzināt okupācijas režīma noziedzīgo kolonizācijas politiku Rietumeiropas imigrācijas politikai 50. – 80. gados ir klaja PSRS okupācijas un tās radīto seku triviālizācija.

Pirms definē PSRS iecelto statusu Latvijā Lisabonas līguma kontekstā, mēs aicinām to izdarīt pirmām kārtām 1949. gada 12. augusta Ženēvas konvencijas kontekstā. Tāpat aicinām pamatoties uz Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 1983. un 1987. gada lēmumiem, kuŗos aplūkota PSRS piespiedu migrācija Baltijas valstīs un aicināts izskatīt šo jautājumu ANO Speciālajā dekolonizācijas apakškomisijā.

Mēs nepiekrītam Kultūras ministrijas iepriekš minētajai tezei,

ka Latvijas situācija nav unikāla. Drāmatisks etnisko proporciju pārmaiņas Latvijā un Igaunijā pēckara Eiropas kontekstā ir unikālas divu iemeslu pēc.

Pirmkārt, tāpēc, ka tās tika īstenotas militāras okupācijas apstākļos, pārkāpjot starptautisko tiesību aktus un neprasot okupēto tautu piekrišanu. Okupētājs kolonistu iecelšana Latvijā sākotnēji norisinājās pat vienlaikus ar vietējo iedzīvotāju deportāciju.

Līdzīgā veidā etniskās pārmaiņas okupētajās teritorijās veica arī nacistiskā Vācija. Jāuzsver, ka arī nacistiskās Vācijas uzvaras gadījumā Latviju bija plānots kolonizēt.

Otrkārt, Latvijas kolonizācijas gadījums Eiropas kontekstā ir unikāls savu apjomu pēc. Pēckara posmā Rietumeiropā imigrantu vidējā proporcija nepārsniedza viencipara skaitli, bet Latvijā šajā laikā iebrauca tāds skaits kolonistu, ka daudzviet

viņu īpatsvars pārsniedza pat pamatnācijas īpatsvaru. Lielākajās Latvijas pilsētās latvieši kļuva par minoritāti. Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja 1987. gadā saskatīja nopietnus draudus, ka latvieši var zaudēt nacionālo identitāti. Vēl tagad valsts nācija ir mazākums (40,7%) valsts galvaspilsētā. Tā ir absolūti unikāla situācija ES Lisabonas līgumu parakstījušo valstu vidū.

Mūsaprāt, ir kļūda to ignorēt. **Domājam, ka, formulējot Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādnes, nav pareizi izvairīties no Latvijas kolonizācijas fakta pieminēšanas un izlikties, ka PSRS okupācijas radītās sekas (radikāli mainīts Latvijas etniskais sastāvs) neko daudz neatšķiras no Rietumeiropas situācijas.**

Mūsaprāt, ir nopietns risks, ka problēmas risinājumi, kas tiek piedāvāti, pamatojoties uz šādu maldīgu tezi, novedīs tur-

pat, kur līdzšinējā integrācijas politika, kas arī pamatojās uz maldīgiem pieņēmumiem un arī ignorēja LR Saeimas 1996. gada "Deklarācijā par Latvijas okupāciju" ieskicētos virzienus PSRS kolonizācijas seku risināšanai.

Nobeigumā vēlamies pievienoties Rīgas latviešu biedrības nacionālās identitātes komisijas aicinājumam attiecībā uz KM izstrādāto "Nacionālās identitātes un sabiedrības integrācijas politikas pamatnostādņu" projektu: "Dokumentā patiesi un drosmīgi nosaukt problēmas, nebaidoties nepatikt ļaudīm (par sabiedrības daļu tos grūti nosaukt), kas nevēl labu mūsu valstij. Puspatiesība ir ļaunāka par meliem, jo tai nevar ar visu sirdi piekrist un tāpat arī nevar to noliegt."

Latvijas Okupācijas muzeja
biedrības Vēstures un
zinātnes komisija

NEKAS NEPALIEK NEPAMANĪTS

Arnolds Bērzs, *Sarkanie burbuļi, pretvalstisko sabiedrisko aktivitāšu chronika 1988 – 1998, apgāds „Domas spēks” 2011.g., 558 lpp.*

Par moto Arnolda Bērza pamatīgajam darbam *Sarkanie burbuļi* izvēlētas kāda it kā ja-pāņu dzejnieka Naguto Sitikamas rindas: „Briesmonis nogrima purvā. Vēl ilgi uz augšu celās un plīsa sarkani burbuļi.” Ar vārdu *briesmonis* Bērzs saprot komunistisko Padomju Savienību, bet ar sarkanajiem burbuļiem domāti Savienībai simpatizētāju elementu centieni destabilizēt topošo un drīz jau atjaunoto neatkarīgo Latvijas valsti. Izskatot 546. – 544. lappusē publicēto grāmatas „varoņu” sarakstu, konstatējam, ka milzīgs vairākums šo vakarējo cilvēku (vāciešiem ir jauka vārdkopa *die ewig Gestrigen*, mūžīgie vakardienas cilvēki) ir krievu tautības un tikai retumis uzpeld pa latvietim. Uzmetot aci kaut vai alfabētiskā saraksta pašam sākumam, jāļauj skatīties pārslidēt pāri Abramenko, Adovam, diviem Afanasjeviem, Afendikam, diviem Agafonoviem un Akimkinam, līdz nonākam pie pirmā latvieša Akmentiņa uzvārda. Sarakstā svarīgā vietā ar norādēm uz daudzām lappusēm, kur atzīmēti viņu nedarbi, ir gan pašreizējie eiroparlamentārieši Rubiks un Ždanoka, gan kandidāts 11. Saeimas vēlēšanās un pretendents uz ārlietu ministra posteni Jānis Jurkāns.

Autors A. Bērzs ievadā paskaidro, ka terminu „pretvalstiskas aktivitātes” viņš uztverot plašāk nekā krimināllikuma izpratnē. Par pretvalstiski orientētu rīcību viņš uzskatīt jau „centienus panākt valsts pārvaldes pilnīgu vai daļēju nodošanu citu etnosu pārziņā”. Par grāmatas uzdevumu viņš sauc izsekošanu, „kā risinājusies un attīstījusies Latvijā dzīvojošo svešautiešu sabiedriskā kustība par sava valdošā un privilēģētā stāvokļa saglabāšanu

un atjaunošanu krievu padomiskās imperijas sabrukuma laikā un pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas”.

Grāmatā ir daudz dokumentu, kas parāda, ar kādiem argumentiem krievu kopiena centusies saglabāt un vēl paplašināt savu ietekmi un īpatsvaru mūsu Latvijā. Šie dokumenti nes īpašu apgaismību tiem no mums, kas krievu valodas neprasaņas dēļ nevar izsekot Latvijā iznākoša-

vēsturiskā dzimtene ir šeit, uz šīs zemes.”

Lūk, grāmatai tipisks konkrēta notikuma pieraksts:

13.07.95. *Uzvaras laukumā mitiņu rīkoja Latvijas Cilvēktiesību aizstāvības komiteja (Ždanoka, Dīmans, Kotovs, Matvejevs) un Veterānu tiesību aizstāvēšanas savienība (Ščekaturovs, Papazovs, Galberins, Timoniņš, Ļebedevs, Lopatins, Novikovs). Mitiņā valdīja Latvijas Republikai naidīga atmosfera. Kāds no mitiņā izliktajiem lozungiem piesaistīja policijas uzmanību, un, lai to noskaidrotu, kāds no policistiem devās pie tribīnēm un mēģināja lozungu noņemt, bet sastapa fizisku pretestību. Situāciju glāba S. Dīmans, kuŗš nomierināja satracināto G. Kotovu.*

Tā kā dažas „latviskās” partijas šobrīd padara valdības koalīcijas iespējamu veidošanu ar *Saskaņas centru* atkarīgu no tā, vai SC beidzot būs gatavs atzīt Latvijas okupācijas faktu, tad 11. Saeimas 17. septembrā vēlēšanu gaidās kāda „Tēvijas kaŗa veterāna” 1996. gada sacerējums

„Kam kalpo mīts par Latvijas okupāciju 1940. gadā” (342. – 344. lpp.) lasāms ar gluži tādu pašu neticību un galvas šupošanu kā mēģinājumi noliegt holokaustu. Nav jābuŗas cauri SC priekšsēža Jāņa Urbanoviča un kolleģu nesen izdotajai grāmatai, lai sastaptos ar kaut ko tik sagrozītu un melīgu. Piecus – vai pat divdesmit – gadus pēc nacionālsociālisma sagrāves hitlerisma publiska attaisnošana demokrātisku iekārtu atgūvumā Latvijā būtu gluži

neiedomājama, bet brīvajā Latvijā tikpat ilgi pēc komūnisma likvidācijas Staļina pārkāpumi vēl tiek attaisnoti!

Mūžam vakarējo krievu stils un izteiksmes vēl 1996. gadā manāmi neatšķiras no padomju laikā ierastā. Kāds A. Ņevzorovs intervijā, piemēram, saka: „Baltiju mēs atgūsim. Krievijai ir liela stratēģiska nepieciešamība pēc šīm zemēm, kā arī finansiāla un morāla, kā vēlaties. ... Viņu izstāšanās ir spļāvieniens seja ne vienmēr lādzigajai un ne vienmēr pateicīgākai lielajai Krievijai. Kā parāda vēsture, mēs nekad šos spļāviņus neno-slaukām. Mēs parasti tos satricam atpakaļ tajā rīklē, no kuŗas tie izlidojuši, kopā ar zobiem. Tā ir mūsu nacionālā īpatnība. Viss atgriezies savās vietās. Turklāt mums ir pieredze, tikai tagad, lūk, tas būs saistīts ar vēl lielākiem upuriem.” (349.) - Jāpiebilst, ka ar draudiem no A. Bērza grāmatas „varoņiem” Latvijas cilvēki jau iemācījušies sarast, atceroties, kā, piemēram, J. Urbanovičs pirms 10. Saeimas vēlēšanām draudēja ar Biškekas vardarbībai līdzīgas situācijas atkārtanos Latvijā, ja pie varas un valdīšanas nonāktu nepareizie.

Patikami redzēt, ka 1997./98. gada dziļākajā ziemā prokrieviski orientētās sanāksšanas bieži notikušas Vērmanes dārzā. Piemēram, 1997. gadā tur „noturēts PSRS dibināšanas 75. gadadienas atceres pasākums, ko atklāja, nodziedot PSRS himnu, kam sekoja A. Ļebedeva referāts par PSRS vēsturisko nozīmi.” Referāta klausīšanās ziemas salā parkā rāda, ka vakardienas ļaudīm būs pietrūcis līdzekļu, lai noīrētu iekštelpas. Vēl lielāku apmierinājumu A. Bērza grāmatas lasītājam sniedz fakts,

ka daudzās mūsu tautai nelabvēlīgās izrīcības ir tikušas tik pamatīgi un detalēti izzinātas un atzīmētas. Gribētos ticēt, ka turpmākajos gados viss, no kā būtu jāuzmanās, ticis ievērots un pierēģistrēts ne mazāk uzmanīgi kā 1988. – 1998. gadā sakrātais. Gribētos ticēt, ka Drošības policija un tai līdzīgas iestādes, kas atbildīgas par kārtību un stabilitāti valstī, par notiekošo zina ne mazāk kā *Sarkano burbuļu* autors A. Bērzs.

288. lappusē A. Bērzs gan saka, ka no 1993. līdz 1995. gadam dažādu iemeslu pēc krievu diasporas situācija Latvijā būtiski mainījies: bijušās PSRS atjaunošana sākusi izskatīties nereāla, padomju armijas paliekas no Latvijas tikušas izvestas un Krievijā nostiprinājusies Jeļcina valdība. Radikālāko Latvijas krievu uzmanība tāpēc pārsviedusies no komūnismam dāvātās uzticības saglabāšanas uz krievu kopienas sociālo un etnisko interešu izbūvi Latvijā. Tomēr, kā jau rāda iepriekšējā rindkopā minētais par PSRS himnas dziedāšanu Vērmanes dārzā vēl 1997. gadā, PSRS no Krievijas un komūnistiskais no krieviskā ar skaidri novelkamam robežu ne-maz tik viegli neliekas atdalāms.

Grāmatas galavārdos autors raksta, ka vēl draudīgāka nekā toreiz kļuvusi A. Rubika 1991. gada vasarā izteiktā teze: „Mēs atgriezīsimies pie varas parlamentārā ceļā.” Tik tiešām: arī Hitlers 1933. gadā Berlīnē tika pie varas parlamentārā ceļā. Jācer, ka ne latviešu vēlētais 17. septembrī, nedz partijas, kas nopūlēsies ar koalīcijas valdības veidošanu dienās vai nedēļās pēc vēlēšanām, neļaus A. Rubikam un viņa domubiedriem pie varas 2011. gadā nonākt.

Eduards Silkalns

OLĢERTA KRODERA JUBILEJĀ

Režisora Olģerta Krodera 90 gadu jubilejas svinības 10. septembrī Valmieras teātri pulcēja kopā visu Latvijas teātru aktierus, jubilāra darbabiedrus, draugus un cienītājus. Akcentējot šī notikuma nozīmību, arī Latvijas Televīzija, tāpat kā Latvijas Radio 1. programma, pārraidīja svētku vakara norisi.

Neatkārtojama gaisotne šajā vakarā valdīja Valmieras teātri, kur deviņdesmitgadnieks ne vien iestudē jaunu izrādi, bet arī dzīvo. Te ir viņa darbs un mājvieta. Savulaik Kroders strādājis turpat vai visos Latvijas teātros, iemantodams kollēgu un skatītāju cieņu un mīlestību. Lai gan būdams pagājušā gadsimta divdesmito gadu bērns un jaunību pavadījis Sibīrijas izsūtījumā, viņš arī šobrīd ir viens no jauneklīgākajiem latviešu teātra mākslas veidotājiem. Krodera fainomena pamatā ir no vecākiem mantotā intelīgences, brīvs un neatkarīgs skatījums uz pasauli un cilvēkiem, meklētāja gars, skeptisks, ārēji it kā cinisks parādību vērtējums, kas drīzāk ir analītiska prāta diktēts, vienkārša, demokrātiska izturēšanās. Režisora Krodera ietekmi baudījušas vairākas aktiešu paaudzes, kas šajā jubilejas vakarā apliecināja pateicību par svētīgo kopdarbu.

Kad pa sarkanu paklāju aktrīšu Ievas Puķes un Elīnas Vānes pavadībā jubilārs ienāca pa teātra parādes durvīm, varēja sākties

speciāli šim vakaram gatavotais uzvedums „Ir tikai teātris”. Režisors sēdēja savā ierastajā vietā piektās rindas vidū, priekšā galdiņš un nomainīgā kafijas krūze. Uzveduma scēnāriju bija sarakstījusi teātra direktore un drāmatiķe Evita Sniedze, to iestudējusi Nacionālā teātra režisore Indra Roga. Uz skatuves – daždažādu lugu tēli un viņu atveidotāji, kuri gan vēstīja par Krodera dzīvesgājumu, gan raksturoja savu attieksmi pret kopīgajām gaitām. Uzvedumā skanēja daudz opermūzikas, jo jubilārs ir ne tikai ilggadējs operas mākslas cienītājs, bet pats arī iestudējis divus darbus Nacionālajā operā.

Raibajā izrādē, kas brīžam tā pa istam bija saprotama tikai pašiem teātra ļaudīm, smieklī, joki un nebēdnības mijās ar aizkustinājuma un nopietna drāmatisma brīžiem, taču cauri visiem epizodiem skanēja cieņa un mīlestība pret režisoru. Arī tad, kad uz skatuves uznāca četri dažādu gadu un teātru Hamleti vai ar laikmeta putekļiem apbirušas trīs māsas no Čehova lugas izrādes Valmieras teātri, gan kad Krodera savulaik izveidotā Liepājas teātra primadonna Indra Briķe cilāja neskaitāmus lugu eksemplārus un savu domu centās paust, daudzo lomu tekstiem sajaucoties, gan tad, kad dāmas no Nacionālā teātra „uzdāvināja” jubilāram „blondu un pavisam dzīvu” dāvanu – viņa

Foto - Lauris Viksne

Pa sarkano paklāju jubilāru Olģertu Kroderu pavada (no kreisās) Ieva Puķe un Elīna Vāne

iecieņītās jaunās dziedātājas Aišas „dzīvu” priekšnesumu. Ik pa brīdim no ekrāna atskanēja

paša Krodera atziņas par savu dzīvi neilgi pirms jubilejas veidotā videointervijā.

Starpbrīdī ikviens vakara viesis tika pacienāts ar glāzi vīna un milzīgas tortes gabalu, un ikviens jutās šeit ne tikai mīļi lūgts, bet arī gaidīts un aprūpēts, kā jau tas parasts sirsniņajā Valmieras teātra saimē.

Vakara otrā daļa arī sākās ne-tradicionāli – uz skatuves jaunu, dejojošu meiteņu pavadībā tika uzvests jubilārs. Sekoja Olģerta Krodera jubilejas runa. Režisoru bija „atkausējis” viņam veltītā uzveduma teātrāli brīvais gars, un viņš pateicās visiem, kas šajā steidzīgajā laikmetā sapulcējušies vienuviet, lai veltītu savu „mīlestības darbu” viņam. Tālāk Kroders runāja par domām, kas dažkārt naktīs neļauj viņam aizmigt. Kas notiks ar Latviju? Un kas notiks ar teātri? Šos jautājumus jubilārs cilāja bez illūzijām, ar nopietnām rūpēm. „Pasaulei jūs būsit interesanti tikai tad, ja būsit paši. Esiet paši, neaizmirstiet, ka esat latvieši!” – tas bija jubilāra novēlējums jaunākās paaudzes kollēgām.

Sekoja virkne teātrālizētu apsveikumu. Beigās bija arī saviesīgs saiets teātra bufetē. Jubilārs turējās moži. Bet pirmdienā pēc jubilejas ar elektronisko pastu no teātra vadības saņēmām vēstuli, kurā bija pievienota lapa ar Olģerta Krodera rakstīto: „Paldies visiem par foršo 10. septembri. Es Jūs milu. Jūs Kroders.”

Gundega Saulīte

„Terra Mariana – senatne un mantojums”

Tāds nosaukums dots Latvijas Nacionālajā bibliotēkā atklātajai izstādei, kas veltīta Latvijas Vēsturnieku I kongresam.

Terra Mariana vēstures literatūrā ir pazīstama kopš 13.gs, kad tagadējās Latvijas un Igaunijas teritorijā izveidojās Livonija (Līvzeme) jeb *Terra Mariana* (Marijas zeme) ar vienojošo dominanti – katoļticību.

Izstāde ir vēstījums par Latgales vēsturi. Tās pamatsadaļas vei-

dotas pēc eruditākā 19.gs. Latgales pētnieka Gustava Manteifeļa sakopotajiem materiāliem (apcere „Inflantija” (1879), albums – dāvana Romas pāvestam „*Terra Mariana*” (1888)), kuri papildināti ar mūsdienu pētniekiem Latvijas arhīvos, bibliotēkās un muzejos pieejamiem materiāliem.

Izstādes galvenā vērtība ir tās oriģinālmateriāli, kas datēti pat vairāku gadsimtu garumā. Stāstā

par Latgales robežām viena no interesantākajām laika lieciniecēm ir 18.gs Livonijas karte. Savukārt 1897. gadā aizpildītā Tautas skaitīšanas veidlapa sniedz būtiskas ziņas par Latgales iedzīvotājiem, par ģimeni, nodarbošanos, izglītību, karaķausību u.c.

Fotografijas, dokumenti, grāmatas sniedz laika liecības par Latgales saimniecisko dzīvi, atspoguļo pašvaldību darbību, politiskās nostādes. Ar cieņu eksponēti materiāli par ievērojamiem pašvaldības darbiniekiem. Piemēram, Andrejs Švirks – Daugavpils aprinča un pilsētas galva – ar savu darbību ievērojami ietekmējis skolu celtniecību novadā. Jānis Sudarovs, Bērpils pagasta vecākais, pagasta valdes loceklis, bija viens no visvairāk pieredzējušiem pašvaldību darbiniekiem Latgalē. Izstādē izliktā viņa personas anketa liecina, ka pašvaldības amatos ar nelieliem pārtraukumiem aizvadīti 44 darba gadi.

Ipaša vieta izstādē ierādīta kuplajām dzimtām, kuŗās saskatāmas gan demografiskās, gan saimnieciskās, gan ētiskās vērtības, parādīts viņu ieguldījums dažādās dzīves nozarēs. Te minami Turkopuļi, Skrindas, Trasuni, Kozlovski, Laurinoviči, Velkmes u.c. – politiķi, pašvaldību, sabiedriskie, izglītības darbinieki, literāti, valstsvīri, garīdznieki.

Oriģināli un agrāk skatītāju neiepažīti dokumenti liecina par Latgales 1917. gada kongresa vēsturisko nozīmi, jo tajā pirmo reizi, tiesa, asi saskaroties dažādiem viedokļiem, izskanēja doma

Foto - Līgita Ievīņa

Kardināls Jānis Pujats, Rīgas archibīskaps mētopolīts Zbignevs Stankevičs un izstādes līdzautors - Daugavpils universitātes Latgales pētniecības institūta direktors Henrihs Soms

par Latgales integrēšanos pārējā Latvijā.

Par katoļcisma būtisko nozīmi Latgales vēsturē un šodienā stāsta daudz interesantu materiālu: karte ar visām šodien Latvijā eksistējošām katoļu baznīcām un draudžu kapsētām, revīzijas dokumenti par baznīcās lietotiem kulta priekšmetiem, vēstule ar lūgumu – aizlūgt par valsti – un daudz jo daudz fotogrāfiju, kuŗās varam pazīt Latgales bīskapus, kardinālus un archibīskapus.

Ikvienu novadu, tostarp arī Latgali, lieliski prezentē vēsturiskā simbolika – karogi, ģerboņi un to elementi mūsdienu prezentācijas izdevumos.

Izstādē apskatāmi oriģinālie ģerboņu zīmējumi, ko apstiprinājuši mūsu valsts prezidenti Jānis Čakste un Kārlis Ulmanis,

Latgales karogs, kuŗā dominē zilā (ezeru un linu druvu) krāsa un kuŗa centrā redzams Polijas perioda mantojums – grīfs. Ļoti skaista un izteiksmīga ir Latvijas Bankas izdotā, Latgalei veltītā monēta, kuŗas aversā uz ainavas fona ovālā gaismas starojumā ietverta Dievmāte ar Jēzus bērnu, tāpat Latvijas Pasta filatelijas izdevumi – pastmarkas, aplokšnes.

Izstādi papildina videoprezentācija par jau minēto tematiku. Izstādei raksturīgs šodienas un vēstures skatījums emocionālā pārdzīvojumā un izteiksmē.

Izstādes zinātniskais konsultants - Daugavpils universitātes Latgales pētniecības institūta direktors Dr. hist. Henrihs Soms.

Baiba Prikule

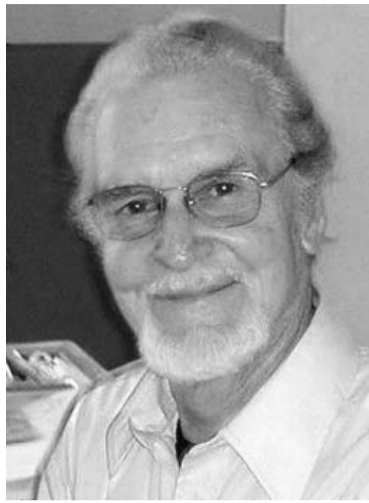

Izstādes ekspozīcija

Komponists Gio Saule – Likteņdārzam

Likteņdārza īstenotājs – Kokneses fonds saņēmis īpašu dāvanu – pēc komponista Gio Saules iniciatīvas ieskaņotu Likteņdārzam veltītu tvartu "Dziesma Likteņdārzam". Diskā sakopotas Gio Saules kompozīcijas – patriotiskas dziesmas un Ligo dziesmas, kas ieskaņotas mājas kārtībā. Dziesmu vārdu autori ir Jānis Spārniņš, Ligita Ābolniece un Gio Saule. Dziesmas iedziedājuši Dace Rapa, Kārlis Žols un Andris Dindzāns. Tvarts „Dziesma Likteņdārzam” kopā ar notīm par ziedojumiem pieejams uz vietas Likteņdārzā - Pagaidu informācijas ēkā.

Kultūras un mākslas cilvēki ar īpašu uzmanību ir uztvēruši Likteņdārza ideju un ar savu talantu aktīvi atbalsta šo ideju jau kopš pirmajiem dārza tapšanas gadiem, gan piedaloties talkās, gan stādot kokus, gan uzstājoties LTV organizētajās ziedojumu

Gio Saule

akcijās „Top Latvijas Likteņdārzs?”. Pasaulē zināmie izcilie mūziķi - Gidons Krēmers kopā ar Cremerata Baltica 2009. gadā, Vestards Šimkus 2011. gadā Likteņdārzam veltījuši savus labdarības koncertus. Mūziķi, kas piedalījās 2010. gada LTV ziedo-

jumu akcijas koncertā „Mīlestības dziesmas Latvijai” Kokneses pilsdrupās, bez atlidzības piekrita koncerta tvarta versijas izdošanai ar mērķi gūt ziedojumus Likteņdārzam.

Un arī šis rudens nesis patīkamu kultūras cilvēka pārsteigumu, kad 13. septembrī Latvijā, Skrīveros, un ASV, Sanfrancisko, dzīvojošais komponists Gio Saule ieradās Fondā ar savu izdoto tvartu, veltījot to kā savu un tvarta tapšanā iesaistīto cilvēku devumu Likteņdārza tapšanā. Gio Saule: „Likteņdārzs ir liecība par nežēlīgām pārestībām, kas Latvijai bija jāpārcieš mūsdienu vēsturē, bet Likteņdārzs stāsta arī par latvju tautas izturību, kas par spīti visam ir mācējusi uzturēt dzīvu savu identitāti un var lepoties ar to. Kā represētie, tā arī trimdinieki nekad nav aizmirsuši dzimteni. Dzimtene ir kā māte, un, kamēr vieniem prasās tajā atgriez-

ties, lai atsāktu pārtraukto dzīves posmu, tikmēr citiem, kas savu eksistenci jau iesakņojuši citās zemēs un kontinentos, nav izdzisušas vēlmes - kaut reizi atkal tikties ar dzimtenes dabu, laukiem, pilsētām un dzirdēt ap sevi skanam mātes valodu.”

Gio Saule dzimis 1932. gadā Rīgā ārsta Dr. Eduarda Saules ģimenē un ar mūziku ir saistīts jau kopš bērnības, kad sāka apgūt klavier spēli. 1948. gadā Saules ģimene izceļoja uz Venecuēlu, kur Gio Saule ieguvis akadēmisko mūzikas izglītību, līdztekus klavier spēlei apgūstot arī mūzikas teoriju un kompozīciju. Venecuēlā Gio Saule strādājis par mūzikas pedagogu un bijis profesors klavier studijās, 1974. gadā izveidojis privāto mūzikas akadēmiju „Orfeo”. 1977. gadā iznācis viņa pirmais kompozīciju krājums. Kopš 1998. gada Gio Saule dzīvo Sanfrancisko apkārtnē, bet vasaras bieži pavada Skrī-

veros. Sanfrancisko Gio Saule darbojas par klavieru pavadītāju latviešu korim, solistiem un par akordeonistu Sanfrancisko tautasdeju grupai „Ritenītis”.

Likteņdārza īstenotājs – Kokneses fonds pateicas katram, kas iesaistās šī projekta veidošanā. Lai palīdzētu tapt Likteņdārzam - mūsu dāvana Latvijai 100. jubilejā -, katrs ir aicināts līdzdarboties, Latvijas pasta nodalās iegādājoties ziedojumu zīmes, piezvanot uz ziedojumu tālruni 9000 6787, tādējādi veltījot vienu latu dārza tapšanai, vai arī iestādot koku, aizvedot peļeko akmeni Likteņdārza amfiteātrim, ziedojot līdzekļus uz Likteņdārza norēķinu kontu vai dāvinot mākslas darbus. Plašāka informācija – www.likteendarzs.lv

Valda Auziņa,
Likteņdārza īstenotāja –
Kokneses fonda
valdes priekšsēde

Juris Augusts tiekas ar LR Valsts prezidentu

Daugavas Vanagu organizācijas vadītājs Juris Augusts un Daugavas Vanagu Centrālās valdes Pārstāvības Latvijā vadītāja Solvita Sekste šā gada 15. septembrī tikās ar Latvijas Valsts prezidentu Andri Bērziņu un viņa padomnieku vēstures jautājumos Antoniju Zundu. Galvenais sarunu temats „Kad vedīsim mājās Otrā pasaules karā kritušos karavīrus”.

Sarunas ritēja raiti, un plānoto 20 minūšu vietā nemanot paskrēja 45 minūtes. Vēl tika pārrunāts organizācijas palīdzības

darbs. Solvita Sekste iepazīstināja prezidentu ar Pārstāvībā novērotajām lielākajām daudz bērnu ģimeņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu problēmām Latvijā. Prezidents atzinīgi novērtēja DV organizācijas veikumu leģionāru aprūpē un aprūpes darbā kopumā. Nobeigumā Juris Augusts norādīja, ka Daugavas Vanagi ir lidojuši 66 gadus un lidos vēl ilgi. Organizācijai šajā laikā bijuši pieci vadītāji, tā stingri ir ievērojusi statūtus, pēc kuŗiem darbojas.

Vienīgais no plašsaziņas līdzekļiem, kuŗu tikšanās interesēja,

Juris Augusts dāvina LR Valsts prezidentam Andrim Bērziņam grāmatu "Latviešu leģionāri". Vidū - Solvita Sekste

Foto: Toms Kalniņš, Valsts prezidenta kanceleja

bija Baltijas Pirmais kanālis, kas pēc tikšanās palīdzēja interviju un vēlāk to pārraidīja vakara ziņās. Intervija korrekti atspoguļoja Juŗa Augusta stāstīto. Siŗeta laikā tika uzsvērts, ka Daugavas Vanagu organizācija joprojām ir ietekmīgākā latviešu emigrācijas organizācija. Tas priecē. Siŗeta nobeigumā tika uzdots jautājums: vai tā var būt, ka dienu pirms vēlēšanām tik ietekmīga organizācija neko nerunā ar prezidentu par politiskiem jautājumiem.

Solvita Sekste,
DV CV Pārstāvības vadītāja

LATVIJAS OKUPĀCIJAS MŪZEJU ARĪ TURPMĀK VADĪS DIREKTORE GUNDEGA MICHELE

Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības valde uz savstarpējas vienošanās pamata pagarinājusi līdzšinējās mūzeja direktores Gundega Michele pilnvaru termiņu līdz 2014. gadam.

Šī gada jūnijā valde izsludināja atklātu konkursu uz Okupācijas mūzeja direktora amatu, jo Gundega Michele, kas Okupācijas mūzeju vada kopš 2001. gada, bija nolēmusi doties pensijā. Konkursam pieteicās vairāki pretendenti. Turpmāko konkursa norisi būtiski ietekmēja 5. jūlija Ministru kabineta lēmums par Padomju okupācijas upuŗu piemiņas memoriālā kompleksa izveidi, kas sevi ietver arī Okupācijas mūzeja rekonstrukciju un *Nākotnes Nama* celtniecību. Līdz ar skaidrību par Okupācijas mūzeja nākotni tapa skaidrs, ka mūzejam vairāk nekā jebkad nākamās trīs gadus būs nepieciešams profesionāls, pieredzējis vadītājs, par kādu sevi apliecinājusi G. Michele. Tāpēc līgums ar G. Michele uz savstarpējas vienošanās pamata tika pagarināts līdz 2014. gada jūnijam, kad plānots atklāt pirmo izstādi renovētajās mūzeja telpās.

Gundega Michele

Okupācijas mūzeja biedrības valdes priekšsēdis Valters Nollendorfs informē, ka turpināsies jauna direktora meklējumi – ar skatu nākotnē.

Gundega Michele ir viena no Latvijas Okupācijas mūzeja dibinātājiem. Viņas vadībā mūzejs ieguva valsts akreditēta mūzeja statusu un kļuva par vienu no Latvijas vadošajiem mūzejiem apmeklētāju skaita ziņā, gadā pārsniedzot 100 000. Pirms G. Michele stāšanās mūzeja direktora amatā viņas profesionālā darbība saistījās ar profesora darbu vairākās ASV uni-

versitātēs ķīmijas speciālitātē, taču īpaši nozīmīgs ir viņas devums latviešu trimdas jauniešu izglītošanā. Viņa ir bijusi skolotāja un vēlāk arī direktore Gaŗezera vasaras vidusskolā Miŗiganā, kā arī skolotāja un pārzine K. Barona latviešu skolā Čikāgā.

G. Michele ir Triju Zvaigŗņu ordeņa virsniece. Šī gada 8. septembrī G. Michele saņēma Latvijas Republikas Ministru kabineta Atzinības rakstu par paŗaizlīdzību un panākumiem, strādājot Latvijas valsts un tautas labā.

LASIET TĪMEKLĪ!

ASV latvieŗu laikraksta

LAIKS

mājaslapa

www.laiks.us

DIEVIŠKĀS DZIRKSTS ZIBSNIS

Apgādā „Zinātne” tapis ceturtais **Edvarta Virzas „Rakstu” sējums**. To sastādījis, komentārus un priekšvārdus rakstījis literatūras zinātniece Dr. philol. Anda Kubuliņa. Izdevēji un krājuma sastādītāja par atbalstu ir pateicīgi Mārai Dolei (ASV), Valsts Kultūrkapitāla fondam, par darba veicināšanu E. Virzas mazmeitai Annai Žigūrei, kā arī bibliografisko uzziņu autoriem Velgai Kincai.

Priekšvārdā Kubuliņa lasītāju uzmanību vērsusi uz kādu būtisku dzejnieka viedokli: „Ikvienam, kas raksta par kādu ievērojamu personu, ir jāatsakās no patmīlīgas tieksmes uzminēt un atklāt viņu pilnīgi. Ģenjijs ir pats sev neizprotams, un, nemaz to nedomādams, viņš uzdod miklas minēt ne vien saviem laikabiedriem, bet arī nākotnei. Tāpat kā neizsmejams ir avots, tā neizsmejama ir liela personība.” E. Virzas vārdi pilnīgi attiecināmi uz viņa paša personību.

Krājumā jūtama īpaša gaisotne, kas it kā paver slēptas durvis uz E. Virzas ģeniālo domu lidojumu, pietuvina viņa daiļrades ierosmēm it kā pašā to pirmajā impulsa brīdī. A. Kubuliņa necenšas par varītēm visu izskaidrot, tomēr viņas pētījumu pamatīgums, prasme izvēlēties būtiskus akcentus, dzejas ierosmes skaidrojot, un galvenais – zinātnieces intuīcija padara it kā acīm saredzamu un sajūtamu dzejnieka dievišķās dzirksts zibsnis. Tā ir būtiska atšķirība starp literatūras speciālista rūpīgi sarīdotu darbu klāstu un to sējumu, kādu veidojusi A. Kubuliņa, kuŗā atklājas dzej-

nieka dvēseles mainīgās krāsas, viņa gars un mokošās pretrunas.

E. Virzas „Rakstu” 4. sējumā ievietoti krājumi „Dzejas un poēmas” (1933), „Pēdējās dzejas” (1941), kā arī presē palikusi nepublicēta dzeja. Lasot emocionāli piesātināto E. Virzas milas dzeju, sevišķi viņa veltījumus Veronikai Strēlertei, Elzai Stērstei, Helēnai Akuratorei un daudziem citiem, pārliecina literatūras ekspertu patiesā augstā atzinība gan 20. gadsimtā, gan mūsdienās. Valdemārs Dambergis, Alfrēds Sausne, Ādolfs Erss, arī Anda Kubuliņa E. Virzu dēvē par pasaules nozīmības mīlestības dzejnieku. Viņa rakstītās rindas lasot, gan apņem skurbums un laimes jausma, gan arī biedē dzīlā krīzē nokļuvuša cilvēka neremdjams izmisums. Par to liecina arī dzejnieka paša atzīšanās vēstulē V. Strēlertei: „...es gribu sev artērijas pārgriezt...” Analizējot E. Virzas mīlestības dzeju, A. Kubuliņa priekšvārdā uzsver tās „apokaliptisko stilistiku”. Spilgti un izmisīgi tā sevi piesaka gandrīz visos V. Strēlertei veltītajos dzejoļos. „Tu man uzliki tagad šīs mokas, / Tu kā koks tagad pāri man audz.” Kādā vēstulē V. Strēlertei dzejnieks atzinis: „Tāda mīlestība, ar kādu es milu Tevi, ir noziegums, jo viņai trūkst miera. Tā iznīcina katru laimes un miera iespēju.”

Sējumā lasāma arī citāda mīlestības dzeja, kas pilna ar bezrūpīgu laimi un sajūsmu. No maļus stāv krājumā ievietotais ekspromts, kas sirsnīgā šķelēmībā veltīts tolaik jaunajai dzejniecei, vēlāk iecienītai trimdas literātei Marijai Urnežus: „Ak,

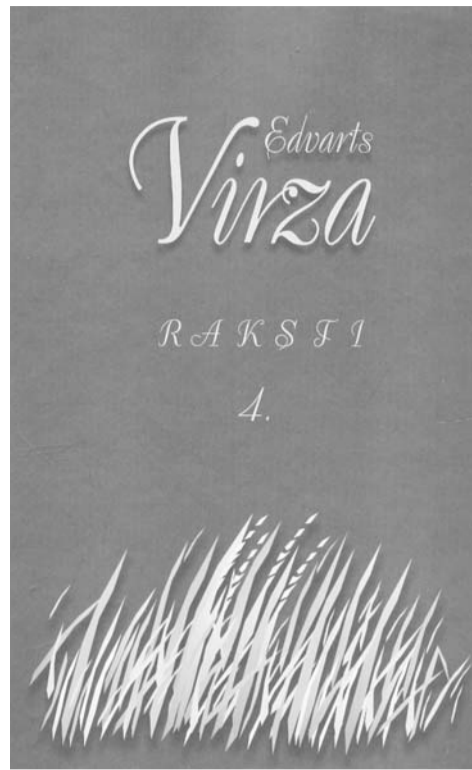
Marija Urnežus, / Kas dzejas māk vienkārši vīt, / Jūsu matu dzeltenos mežus / Es vēlētos ieraudzīt!” Dzejnieku pārņemusi gluži zēniska, tīra jūsma it kā piecas minūtes pirms iemīlēšanās trakuma.

Savrup lasāmi mīluma piestrāvotie veltījumi meitiņai Amarillis (Annas Žigūres māmuļa). Kā pērle uzmirz pirmpublicējums „Vivi” - dzimšanas dienas sveiciens Elzas Stērstes māsas Aleksandras un Arnolda Spekkes meitai Vijai Spekkei: „Sirds pāri jūrām, kalniem mana: / Ir šodien tava piedzimšana.”

Ceturrtā sējuma priekšvārdā literatūrzinātniece izvirza zīmīgu tezi par tuvplāna un tālplāna vienlaicīgumu E. Virzas dzejā. Par spilgtu paraugu šo abu plānu saplūsmi, kas liek izjust „dzīvības un nāves sajaukšanos, dzīves un dzīvības bezgalības perspektīvu”, A. Kubuliņa min dzejoļi „Svētā Antonija pestīšana”, kas veltīts mūžībā aizsautkai dzejnieka liktenīgai mīlestībai Marijai Stalbovai-Eglietei.

Meklējumi pēc garīgas saskarsmes ar simbolistiem E. Virzu padarīja arī par poēmu meistarū. Savu poēmu fabulā viņš iepludināja lirisko ekspresiju, tādējādi radot jaunu poēmas žanra paveidu.

Latvijas sabiedrība E. Virzu uzskatīja par tā laika reliģiozāko dzejnieku, kaut gan viņa dievbijībai pēc dažu ekspertu un arī A. Kubuliņas atzinuma ir latviskas saknes, jo daudzos dzejoļos Dievs parādās kā dabas un Visuma neatņemama daļa.

E. Virzas reliģiskie dzejoļi ir pilni pašāpziņas un liecina par dzejnieka garīguma augstāko virsotni, piemēram, „Dieva sūtīts Eņģelis”. Arī godbijīgie, ar sirds asinīm rakstītie veltījumi daudzcietai tēvzemei („Izpostītā Latvija”), tās tautai, varoņiem un dabai. Patriotiskajā dzejā dzimtene tēlota kā Dieva lemta vieta, kur tautai jāmit, izpildot Visaugstākā gribu. Tas ir augstas raudzē patriotisms, kas suģestē ar patiesu, spēcīgu dzimtas zemes mīlestību. Piemēram, dzejoļi „Pļaujas svētkos”, kuŗā vienkop izjūtama E. Virzas dabiskā dievbijība, tēvzemes mīlestība, krietnu darbarūku, mājas saimnieku,

varoņu un vadoņa (konkrēti K. Ulmaņa) slavinājums, kam pļaujas svētkos tauta dāvina vārpu vainagu kā savas zemes saimniekam.

Komentāros un priekšvārdā A. Kubuliņa kā stingru robežšķirtni iezīmē atšķirību starp dažu laikabiedru un arī šodienas vērtētāju E. Virzam nepatiesi piedēvēto „galma dzejnieka” lomu un īstajiem motīviem, kas dzejniekam lika rakstīt cildinošas rindas par Kārli Ulmani. Par trāpīgu argumentu A. Kubuliņa min redaktora Heinricha Zariņa viedokli: „Ne pārākams lišķis, ne samaksāts nerrs, viņš no sirds ticēja Ulmanim kā Latvijas nodibinātājam, kā godīgākajam mūsu valstsvīram un politiķim.”

Ar patriotisma jūtām E. Virzas daiļradē saistās

liela mēroga satiras, kas šķiet gluži kā šodien rakstītas, jo tajās „vispārināta mūsu parlamentārās prakses pērkamība, nihilisms” (A. Kubuliņa). Piemēram, dzejoļa „Lūgšana” dzēlīgās, nesaudzīgās rindas: „Uz senču altāriem vissvētākiem šē tirgo, / Šē tēvu zemi mil un dzird to slavējam, / Lai tad vislabāki to nožņaugtu pēc tam.” Un vēl: „Kad dzirēs slepenās vairs ne-nojauz pat velns, / Kas no mums sarkanais, kas vidus vīrs, kas melns” („Deputāts”).

Sējuma māksliniecisko ietēru veidojis Aldis Aleks.

Irēna Lagzdiņa

Dari ko darīdams, apdomā galu!

Vasarā mūs aicināja parakstīties par grozījumiem Satversmē, kuŗi noteiktu, ka valsts financētās skolās mācības, sākot ar 2012. gada 1. septembri, notiktu vairs tikai latviešu valodā. Ja neparakstīji, tad tiki nosaukts par nodevēju, kas ir pret latviešu valodu. Izklāstās ļoti patriotiski – bet nav!

Apskatisim sekas, kas izriet no šī latviešu valodai bīstamā priekšlikuma pāriet uz mācībām tikai valsts valodā. Mums sola, ka latviešu valodas situācija stabilizēšoties, – gluži otrādi! Kas notiks klasēs, kuŗās pārsvarā būs bērni no latviski nerunājošām ģimenēm? Latviešu bērnu latviešu valoda cietīs. Tas ir pilnīgs pedagogisks neprāts. Mazākumtautību skolu sistēma ir iedibināta jau Latvijas pirmās neatkarības laikā un savā ziņā ir mūsu valsts lepnums. Daudzas mazākumtautības tikai pēc Latvijas neatkarības atgūšanas ieguva iespēju mācīties savu valodu un kultūru. Kāpēc lai mēs to viņiem atkal atņemtu? Visa vienādošana bija padomju okupācijas varas kultūras politika. Protams, mazākumtautību skolu koncepcija ir jāprecizē un bilingvālā izglītība jāpārveido, pakļaujot tai arī krievu skolas un definējot, ka mazākumtautību skolās mācību valodas var būt tikai attie-

cīgā dzimtā valoda un latviešu valoda. Nedrīkstētu būt tā, ka otra mazākumtautību valoda aizstāj latviešu valodu.

Arguments, ka mazākumtautību skolas netikšot likvidētas, tikai mācības notikšot latviešu valodā un specifiskie priekšmeti – dzimtā valoda un kultūra tikšot mācīti dzimtajā valodā, neiztur kritiku. Trūkstot valsts financējumam, skolas likvidēsies pašas un paliks varbūt tikai kādas 2-3 privātskolas, kuŗas tad, visticamāk, finansēs Maskava, un tās būtu tad vistiesākā nozīmē „piektās kolonnas” kalves. Kur paliks pārējie skolēni? Tie saplūdis latviešu skolās un veidos valodas apguvei nelabvēlīgu vidi, kuŗas rezultātā izaugs paaudze, kas būs „pusvalodnieki”, tie nemācēs nedz krieviski (poliski utt.), nedz latviski, kā tas novērojams, piemēram, ar turkiem Vācijā, kur Vācija kopš gadiem piekopj nejdzīvu asimilācijas politiku. Tām vajadzētu būt atbaidīgam piemēram, – nav mums jādara kļūdas tikai tāpēc, ka citi tādas dara.

Labākais modelis tāpēc ir saglabāt mazākumtautību skolu sistēmu. Lingvistikā sen ir nostiprinājies atzinums, ka labākais veids, kā iemācīties svešvalodas, ir vispirms iemācīties pašam savu valodu. No tā arī izriet, ka

mums beidzot ir jāsaprot – ar steigu ir jāsigatavo skolotāji, kas var mācīt latviešu valodu kā svešvalodu. Iedomāties, ka visiem vienādi var mācīt latviešu valodu kā dzimto valodu, ir metodiski nejdzīvi, un to var pieņemt tikai cilvēki, kuŗiem par valodas apgūšanas un saglabāšanas procesiem nav nekādas jēgas. Ņemot to vērā, būtu jāsak blakus dzimtajai valodai arī latviešu valodas mācība jau no pirmās klases. Tā tad būtu ista bilingvālā izglītība.

Galvenais iemesls, kāpēc daļa Latvijas iedzīvotāju nerunā latviski, ir ne tik daudz skolu sistēmas vaina kā gan tas, ka dzīvojam ikdienas vidē, kas neprasa latviešu valodas zināšanas un lietošanu. Var iztikt bez tās. Protams, te varētu daudz ko darīt, lai situāciju uzlabotu. Tikai kāds piemērs: Latvijas Televīzijas kanālos joprojām vērojama neiedomājama „par dumju pataišāšanas” politika, proti, filmās, seriālos utt. oriģinālajai valodai tiek pāri likta monotona balss (labākā gadījumā divas balsis – vīrieša un sievietes) latviešu valodā, tā, lai oriģināla valodu nevarētu dzirdēt, bet, ak, brīnums, apakšā pilnīgi nevajadzīgs serviss, krievu valodas subtitri! Ja būtu dzirdams oriģināls un apakšā redzami

latviešu subtitri, tad skaidrs, ka tas veicinātu visu iedzīvotāju svešvalodu zināšanas, bet tas, kuŗš šo filmu gribētu skatīties, vismaz būtu spiests kaut ko lasīt latviešu valodā.

Jāsākarto būtu arī reklāmās līdz nejdzīvai sakropļotā latviešu valoda. Gribētos jautāt RIMI, kāpēc gan viņi neatļaujas Zviedrijā vai MAXIMA Lietuvā valodu tā kropļot, bet Latvijā, kur šīs lielās veikalu ķēdes pelna milzīgu naudu, nav jāievēro nekādi vietējās valodas likumi. Ja šim lielajam veikalu ķēdēm – Rimi, Maxima, Jysk, Elkor, Elvi, Top, Meze utt. – pašām nav pietiekami kvalificēta darbspēka, lai klientiem piedāvātu preču uzrakstus latviešu valodas likumiem atbilstīgā līmenī, tad jāpanāk, lai tās kopā financē konsultāciju biroju ar kvalificētiem līdzstrādniekiem, kas mūs turpmāk varētu pasargāt no tik daiļrunīgiem uzrakstiem kā „Siers Krievijas fasēts Smiltene”, „Maize” „Lietuviešu maize”, „Šprotes senču eļļā”, „Zivis dzīvas sveramas” un līdzīgām gara vājībām, ar kuŗām mūs ikdienā pārplūdina.

Ir saprotams, ka vecākiem cilvēkiem, kas te gadu desmitus ir dzīvojuši citas valodas vidē, nav tik viegli apgūt valsts valodu. Tāpēc jāiedzīvina mūžīgā-

tības sistēmā latviešu valodas kursi dažādos līmeņos par brīvu. Šai ziņā arī krievu valodā raidošiem un rakstošiem plašsaziņas līdzekļiem būtu jāuzņemas zināma atbildība – tiem būtu jāpiedāvā attiecīgi raidījumi ar latviešu valodas piemēriem ikdienas situācijās, lai dotu iespēju katram apgūt latviešu valodu kaut elementāras sazināšanās līmenī. Tas parādītu arī tik bieži apliecināto lojalitāti šai valstij.

Lielāka atbildība prasāma arī no partijām, kuŗas teicas pārstāvam mazākumtautību interesēs. Piemēram, tām nevajadzētu piedāvāt Saeimas vēlēšanās kandidātus, kuŗi neprot valsts valodu, jo tādi piemēri kā 10. Saeimas deputāts Kravcovs dod nepareizo signālu vēlētajam: „Sak, ja jau Saeimā var tikt bez latviešu valodas, kam tad man to mācīties?”

Ir vēl vesela rinda ieteikumu, ko varētu darīt, lai uzlabotu latviešu valodas vidi ikdienā. Visu šeit nevaru uzrakstīt. Par to tad tikšanās reizēs vai arī rakstot man.

Tomēr virsrakstā minēto latviešu sakāmvārdu katrā ziņā vajag labi apdomāt.

fil.mag. Austris Grasis,
35 gadus balto valodu lektors
Bonnas universitātē

NOVADU ZIŅAS

Vīnogu parādei Dabas mūzejā 20 gadi

Jau 20. reizi Latvijas Dabas mūzejā Rīgā sadarbībā ar Latvijas Vīnkopju un vīndaru biedrību bija sarīkota vīnogu izstāde „Latvijas vīnogas un vīni”, kur varēja iepazīties vairāk nekā ar 100 vīnogu šķirnēm un nogaršot no tām raudzētos vīnus.

Latvijas Vīnkopju un vīndaru biedrība apvieno vairāk nekā 100 vīnogu audzētājus visā Latvijā, stāsta biedrības priekšsēdis Gvido Dobelis. Lai gan vīnogas vairāk tiek audzētas zemeslodes dienvidu zemēs, tomēr arī Latvijā gandrīz pirms 75 gadiem pēc Valsts prezidenta Kārļa Ulmaņa ierosmes izveidots pirmais Vīnkalns Sabilē, kas ir ierakstīts Ginesa rekordu grāmatā kā vistālāk ziemeļos brīvā dabā ierīkots vīnogu dārzs pasaulē. Vīnogulāju terašu garums pārsniedz vienu kilometru. Sabiles oficiālajā ģerbonī goda vietā atrodas vīnogu ķekars. Sabiles Vīnkalns ir kļuvis par iecienītu tūrisma objektu, un Sabilē tiek rīkoti Vīna svētki.

Taču vēstures avotos atrodama informācija, ka Latvijas teritorijā vīnogas audzētas vēl senāk – jau 14. gadsimtā, bet rakstītās ziņas vairāk saistās ar hercoga Jēkaba laikiem, kad viņa dārzi bija ierīkoti daudzviet Ventas upes baseinā. Šeit raudzēto vīnu hercogs vedis arī uz svešām zemēm. Par to liecinot pat kāda vēstule, kurā rakstīts, ka „Livonijas vīns ir labs un stiprs... Dienvidos, redz, vīnogas labāk aug, bet neviena oga, neviens auglis tur nav tik aromatisks kā ziemeļu zemēs.”

Interesanti, ka savvaļas vīnogas

Selekcionārs, bioloģijas zinātņu doktors Gunvaldis Vēsniņš jau 50 gadus audzē vīnogas, radot vairāk nekā 30 Latvijas vīnogu šķirņu

augušas jau pirms cilvēka parādīšanās uz zemes. Izrakumos atrastas vīnogu sēklas, kas ir ap 60 miljonu gadu vecas. Kultivētās vīnogas radušās aptuveni pirms 7-9 tūkstošiem gadu. Par to dzimteni tiek uzskatīta Rietumāzija. Ginesa rekordu grāmatā dokumentēts atradums Irānas teritorijā – vīna krūka no 5400. gada pr. Kr.

Par Latvijas vīnogu dižmeistaru dēvē selekcionāru Pauli Sukatnieku (1913-1989). Viņš mēdzis teikt – ja vien ir kāds zemes ielāpiņš, tad jāstāda vīnogas. Salīdzinot vīnogu stādījumu daudzumu toreiz un tagad, varam teikt, ka šis vēlējums lielā mērā ir sekmīgi īstenojies. Kas tad Latvijas dārzos šodien visvairāk aug? Vispirms, kā vīnogu izstādē bija redzams, tieši meis-

tara P. Sukatnieka radītās šķirnes ‘Supaga’, ‘Sukribe’, ‘Guna’, ‘Zilga’, ‘Veldze’, retāk var sastapt ‘Spulgu’, ‘Medu’, ‘Laumu’, ‘Rītausmu’.

Paula Sukatnieka darba turpinātāji ir Latvijas Vīnkopju un vīndaru biedrības priekšsēdis Gvido Dobelis, kurš iekojis divus vīnogu dārzus Rīgā un Carnikavā un kuŗā pēdās iet viņa dēls Andrejs, kas izveidojis savu dārzu krietni tālāk no galvaspilsētas – Variešu pagastā. Pēdējo 10 gadu laikā Latvijas vīnogu paleti papildinājis bioloģijas zinātņu doktors Gunvaldis Vēsniņš ar 30 jaunām šķirnēm: ‘Liepājas Dzintars’, ‘Liepājas pērle’, ‘Cīravas agra’, ‘Cīravas sārta’, ‘Dovga’, ‘Simča’ un citām, kas piemērotas Latvijas vēsajam klimatam un īsajām vasarām un kam ir spēcīga imunitāte pret slimībām. Tagad dārzos aug paš-

māju selekcionāru radītās vairāk nekā 80 Latvijas vīnogu šķirnes. Un tieši šis fakts visvairāk priecē, vērojot izstādī, kuŗā tvan vīnogu salda aromats, kas ielūdis Rīgā no Latvijas laukiem. Lielāko Latvijas vīnogu plantāciju (1 ha) un bagātāko šķirņu kolekciju kopj Ēvalds Pūpols Viesītes novada Vārnāvā.

Svaigām vīnogām ir augsta barības vērtība, labas garšas īpašības, un tajās ir koncentrētas cilvēka organismam svarīgas organiskās vielas, minerālvielas, vitamīni. Lai ogas saglabātu ēdienkartē visu gadu, tās tiek pārstrādātas – vīnā, sulā, želejā, žāvētā veidā kā rozīnes.

Šogad, tāpat kā vienmēr, vīnogas tiks vērtētas, salīdzināta to garša, lai noteiktu kvalitatīvākās ogas. Latvijā perspektīvākas ir tās šķirnes, kas spēj ienākties pirms salnām. Savukārt vīnu darīšanai svarīgs ir ne vien ogu

saldums, bet arī aromats, garšas buķete, tanīna klātieņi un citas komponentes. Jau vairākus gadus garšas ziņā izstādes apmeklētāji – ogu degustētāji un paši vīnogu audzētāji pirmajās vietās izvirza Cīravas pagasta zemiņu saimniecības „Vīnkoki” īpašnieku, izcilo selekcionāru, bioloģijas zinātņu doktoru Gunvaldi Vēsniņu, kas vīnogu audzēšanai atdevis vairāk nekā 50 savas dzīves gadus. Viņš jutās gandarīts, kad kādā iepriekšējo gadu izstādē viņa veikumu apbrīnojuši Latvijas prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, atzinīgi izteikdamās par jaunradītām Latvijas vīnogu šķirnēm.

Šovasar Sabilē notika Pirmā Baltijas – Skandināvijas Vīnogu konference, tātad Latvijas vīnogu audzētāji ieguvuši atzīību arī ārpus valsts robežām.

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Valdība piešķirusi papildu finansējumu vietējām slimnīcām akūtas palīdzības sniegšanai. Visvairāk līdzekļu saņems Cēsu klīnika – vairāk nekā 90 tūkstošus latu. Pārdalot līdzekļus veselības aprūpes budžetā, finanču apjoms vietējām slimnīcām palielināts gandrīz par 686 tūkstošiem latu.

Liepājas reģiona Tūrisma informācijas birojā notika jaunās kartes “Liepāja. Liepājas apkārtnē” atvēršana. Kartē atzīmēti objekti izvēlēti saskaņā ar Tūrisma informācijas biroja pārstāvju sniegtajām ziņām par pagasta iedzīvotāju visvairāk iecienītām apskates vietām, piemēram, pilskalniem un dabas objektiem.

Ventspilī pirmoreiz svinēja lībiešu kultūras dienas. Galvenajā bibliotēkā notika konference, bet Piejūras brīvdabas mūzejā skanēja koncerts un smaržoja bukstiņbiezputra.

Par godu Kurzemes hercogistes izveidošanas 450. gadadienai Rundāles pilī tika iesvētīts Kurzemes hercoga Gotharda Ketlera sarkofags. Tā restaurācijā piedalījās Rundāles pils mūzeja speciālisti.

Jērcēnu tautas nama dzejas teātris Bērzaunes pagastā, dzejnieka Aleksandra Čaka kādreizējā vasaras mājā “Pelādes”, rīko dzejnieka dzimšanas 110. gadskārtas atceri un sarunas par viņa devumu latviešu literatūrā.

Jēkabpilī notika Tautas mākslas festivāls “Tautu vārti valā vērti”, ko rīko ar ES fonda finansiālu atbalstu kā Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības projektu. Kuplā skaitā piedalījās folkloras kopas ar uzvedumu „Maize ir kā pasaule...”, kā arī kori, deju kopas no Zemgales reģiona un Lietuvas, visas dienas garumā pieskandinot Jēkabpils ielas un brīvdabas estrādi Krustpils salīnā.

Viesītē Starptautisko mākslinieku plēnēru “Sēlijas vasara” rīkoja biedrība “Sēlijas paletē”. Piedalījās mākslinieks Jānis Delgalvis no Amerikas, kas pārcēlies uz dzīvi Latvijā, gleznotājs Jurijs Ševčuks no Pēterburgas, kā arī Latvijā labi pazīstamie brāļi Juris un Andrejs Ģermaņi, Aija Zariņa un daudzi citi.

Valmieras vecpilsētā 8. oktobrī norisināsies tradicionālais rudens Simjūda gadatirgus, kas piedāvās gan pirkšanas, pārdošanas prieku, gan iespēju piedalīties atrakcijās un mūzikālās aktivitātēs.

Ludzā septembra vidū svinīgi atklāja gājēju ielu – jaunu tūrisma maršrutu „Atklāj Ludzu!”, kas no senās vecpilsētas ved līdz jaunās apbūves rajoniem. Maršruts iezīmēts ar Ludzas pilsētas 50 simboliem – atslēgām, kas iegravētas granīta plāksnītēs un iestrādātas bruģī.

Rēzeknes slimnīcā, klātesot Veselības ministrijas un pilsētas domes vadībai, atklāja atjaunoto operāciju bloku, kas aprīkots ar modernām iekārtām un aparātūru. Rekonstrukcija īstenota ar ES financētā projekta „Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana Rēzeknes slimnīcā” atbalstu. Kopējās izmaksas – 2 633 168 latu.

Daugavpilī 15. septembrī mākslinieciskā gaisotnē atklāja starptautisko plēnēru Marks Rotko 2011, kuŗā 10 dienas radoši darbosies 15 mākslinieki no Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Dānijas, Lielbritānijas, Austrijas, Polijas, Rumānijas, Armēnijas, Krievijas, Ukrainas un Baltkrievijas.

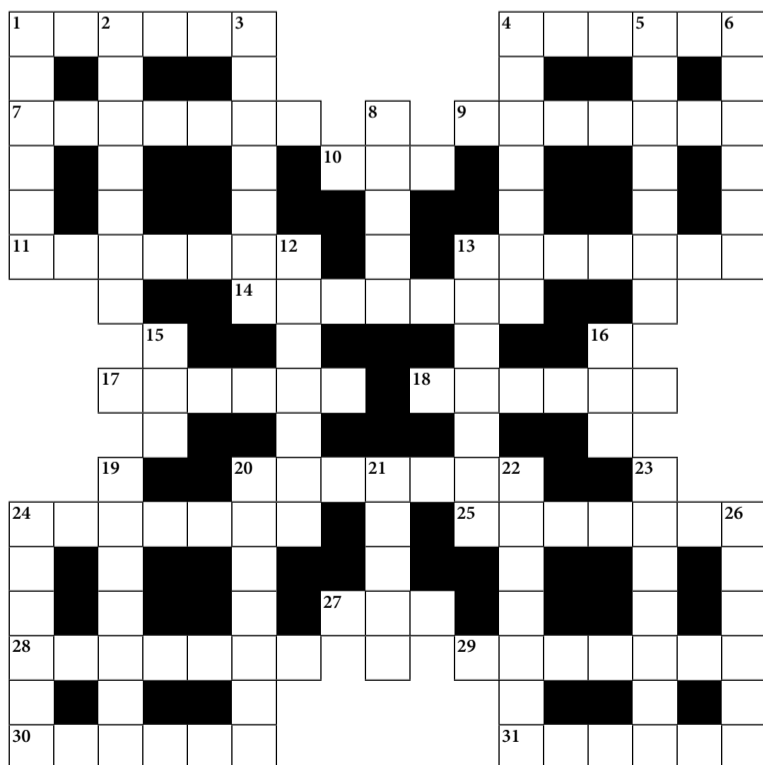
Smiltenes novadā 30. septembrī Mēru muižas kungu mājā, kur pirms pāris gadiem bija pamatskola, darbu sāks pirmais novada mūzejs. Pie muižas atrodas 19. gs. 2. pusē veidots ainavu parks ar svešzemju un vietējo koku un krūmu sugu stādījumiem, terasi un diķu sistēmu. Netālu aug dižozols ar 5,1 m apkārtmēru, kas pēc vaiņa veidojuma ir kuplākais Baltijā.

Valmierā, Vidzemes augstskolā, 21.-23. septembrī notiek Starptautiskās tūrisma izglītības asociācijas (ATLAS, aptver 75 pasaules valstis) rīkotā 20. zinātniskā konference “Tūrisma un ainavas pret-runīgais raksturs” tūrisma profesionāļiem.

Īsziņas sagatavojušas: M. Linde un V. Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 1. Kritiski neuzticīga, ironiska attieksme. 4. Pārpalikumi pēc gabaliņos sagriezta speķa izkausēšanas. 7. Vingrošanas rīks. 9. Nelieli divāni ar paaugstinājumu vienā galā, bez atzveltnes. 10. Saiklis; partikula. 11. Locītavu iekaisums. 13. Latviešu motobraucējs, Dakāras

rallija dalībnieks. 14. Retas. 17. Grāmatvedības kontu kreisā puse. 18. Sporta spēle. 20. Lokans sitamais. 24. Šokolādes konfekts. 25. Tāds, kur grimst un stieg. 27. Latvijā reti sastopams skuju koks. 28. Kuģa apkalpe. 29. Pasviesti. 30. Sadauzīt. 31. Tādas, kuŗās nemaz nav mitruma.

Stateniski. 1. Pārbaudījumu laiks augstskolās. 2. Uz precēm uzlīmējama zīme ar preces nosaukumu un tās ražotāja uzņēmuma nosaukumu. 3. Māksliniecisks kāda priekšmeta, parādības apzīmējums. 4. Organisma stāvoklis, kad krata drebuļi un ir augsta ķermeņa temperatūra. 5. Tropu auglis. 6. Produkts, ko iegūst no diedzētiem graudiem. 8. Pilsēta Ziemeļvidzemē. 12. Liels, ūdensnecaurīdīgs priekšauts. 13. Konditorejas izstrādājumi. 15. Pirms ilga laika. 16. Izcili kaŗa lidotāji. 19. Degošu gāzu plūsmas. 20. Plīvināt. 21. Resna virve. 22. Kazrags. 23. Patmīlis. 24. Liels braucams ceļš (novec.). 26. Noteikts daudzums.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 35) atrisinājums

Līmeniski. 7. Karavela. 8. Avantūra. 10. Venta. 11. Sidrs. 12. Frīstails. 16. Staras. 19. Balsot. 20. Parseks. 21. Osaka. 22. Toles. 23. Malme. 24. Seifi. 25. Ķelne. 28. Nante. 30. Insekti. 31. Tenors. 32. Akacis. 36. Periskops. 40. Anīss. 41. Balle. 42. Sirsenis. 43. Smarags.

Stateniski. 1. Grots. 2. Venera. 3. Tacis. 4. Malta. 5. Sabile. 6. Būris. 7. Krevetes. 9. Aprikoze. 13. Talsi. 14. Parametri. 15. Pastinaki. 17. Karmena. 18. Akcents. 26. Elegants. 27. Velss. 29. Trifeles. 33. Delons. 34. Aparas. 35. Usuri. 37. Ibsi. 38. Krusa. 39. Tango.

Ziemeļu novada Dāmu komiteja ielūdz uz *Latvian Heritage Fair*. Miķeļtirgu š. g. 25. septembrī pēc kārtējā dievkalpojuma Jonkeru baznīcā. Dievkalpojums un sarīkojums būs latviešu un angļu valodas.

Dievkalpojumu un sarīkojumu apmeklēs Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš, kurš uzrunās sarīkojuma dalībniekus un atbildēs uz jautājumiem. Viņu pavadīs Latvijas Ārlietu ministrs Ģirts Valdis Kristovskis.

10:00 dievkalpojums – piedalīsies Latvijas Nacionālās operas soliste Ance Purmale ar garīgu dziesmu klāstu;

11:45 Miķeļtirgus (*Latvian Heritage Fair*) – uzstāsies latviešu skolu bērni, būs siltas pusdienas, tautiski ēdieni (pirāgi, Jāņu siers, rupjmaize), tautiskas mantas, grāmatu galds.

It sevišķi aicinām mūsu draugus, kuri nerunā latviski, lai varam labāk iepazīt cits citu.

Ieeja Miķeļtirgū: pieaugušajiem \$25.00 (ietver siltas pusdienas); bērniem par brīvu.

The Ladies Guild of the NY Ev. Lutheran Church in Yonkers invite you to attend the Latvian Heritage Fair on September 25th which will take place after our regular Sunday service. The service will be held in Latvian and English.

Latvia's President Andris Berzins will attend the church service and the fair. He will address the participants and will take part in a question and answer period. Latvia's Foreign Minister Ģirts Valdis Kristovskis will also be in attendance.

10:00 - church service - Ance Purmale, Latvian National Opera's soloist, will participate.

11:45 - Latvian Heritage Fair - children's folk dance performance and dinner. There will be traditional Latvian food, jewelry, crafts and books for sale.

We cordially invite our non-Latvian speaking family and friends to come so we can get to know each other.

Admission, which includes dinner, is \$25.00 for adults and there is no charge for children.

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
 +371 28390346

Piedāvāju savu grāmatu tiem, kas nelasa latviski
"I GREW UP IN LATVIA"

Tā domāta latviešu izcelsmes jaunākām paaudzēm,
 kam interesētu zināt kaut ko par jauna cilvēka dzīvi
 pirmskaŗa Latvijā un abu okupāciju laikā.

Zigrīda Vidners

Tel: 530-345-9296 e-pasts: vidners@sbcglobal.net

Adrese: 739 Brandonbury Ln. Chico, CA 95926

Cena: \$23.- ar piesūtišanu.

ZANES TREIMANES

MĀKSLAS DARBU SKATE

no 17. septembra līdz 16. oktobrim 2011
 BWAC 499 Van Brunt St. Brooklyn,
 NY 11231

Pieņemšana 17. septembrī no plkst. 2- 5
zanetreimanis.com

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
 pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
 kā arī mantojuma un meža izciršanas jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
 Willoughby, OH 44094
 Tel.: (440) 951-6665
 Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvēji”, Salas pagasts,
 Babītes novads LV-2105
 Mob. tel.: (371) 29496870
 Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

Latviešu kompānija
 vēlas pirkt mežus ar zemi
 visā Latvijā.

Palīdzēsim juridiski pareizi
 sakārtot dokumentus,
 mantojuma lietas utt.
 Ir iespēja atdalīt meža zemi
 no lauksaimniecības zemes.

Augstas cenas.

Piedāvājumus lūdzu sūtīt uz epastu
mezs.latvija@gmail.com
 vai zvanīt 0037129331441

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz \$100 - \$20
 no \$101 līdz \$500 - \$25
 virs \$500 - \$25 plus 3% no summas
 virs \$500. Summas nododam
 ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
 ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
 Piegādājam summas līdz \$1000.

Kārtojam nodokļu un citus
 maksājumus Latvijā!

Lūdzu nosūtīt vēstuli ar sūtītāja
 un saņēmēja vārdu, adresi, tele-
 fona numuru un norādījumu par
 summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
 19 N. Mountain Ave.,
 Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
 (973) 746-3075

Salas baznīcā, 4 Riga Lane, Melville, NY
 Svētdien, 2. oktobrī dievkalpojums
 10:30 no rīta; sekos

Pļaujas svētku sarīkojums

Tautas deju grupas JUMIS uzvedums

Siltas pusdienas, kafija un izloze "Uz kārā zoba"
 Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja

Nāciet dejot ar Jumi un
 brauksim uz dziesmu svētkiem Milvokos
 2012. gada jūlijā

JUMIS

NUJORKAS
 LATVIEŠU
 TAUTAS DEJU
 KOPA

deja@jumis.org
www.jumis.org

Laipni aicinām visus dažādu spēju dejotājus!

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
 paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
 arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

VESELĪBAS APDROŠINĀJUMI JUMS UN JŪSU ĢIMENEI

Grūtības atrast plānu, kas piemērots
 Jūsu budžetam un vajadzībām?
 Esošais apdrošinājums nav pietiekošs?
 Mēs varam palīdzēt!

T 215.635.4137 // F 215.635.1583
ALPF@comcast.net // www.LRFA.org

SARĪKOJUMI/DIEVKALPOJUMI

ČIKĀGA

• 25. septembrī plkst. 12.00 Čikāgas latviešu biedrības gadskārtējais Miķeļa tirgus latviešu nama pirmā stāvā un kluba telpās (4146 N. Elston Ave., Chicago, IL 60618). Būs pusdienas, kafijas gads, rudens ziedu kārtošanas apmācības (dalības maksa \$5). Tirgus apmeklētāji varēs piedalīties izložē, iepirkties rokdarbu tirdziņā, nogaršot vīnu un svaigi spiestas sulas, klausīties dziedoņa Arņa Akšēja priekšnesumu. Bērniem leļļu teātra izrāde, nodarbības. Ieeja brīva; vīra \$5, pusdienas \$10, sulas \$3. Plkst. 3.00 Čikāgas latviešu nama otrā stāvā Laimas Freimanis dokumentārfilma latviešu un angļu valodā *Behind the Mysteries of Coral Castle* par latviešu Edvarda Liedskalniņa koraļļu pili Floridā un tās celšanu. Ieeja par vismaz \$7 ziedojumu.

DETROITA (MI)

• 1. oktobrī plkst. 6.00 (8760 Merkel Rd. Dexter, MI 48130) Knuta Lesiņa balvas laureāta Daugavpils mūzikas vidusskolas audzēkņa, pianista Ēvalda Lazareviča koncerts. Programmā A. Kalniņa, P. Vaska, I. Zemzara, D. Aperānes, F. Lista un O. Mesiāna darbi. Ieeja \$15.00, pēc koncerta saviesīgs vakars. Rīko LAD sadarbībā ar Kultūras biedrību Tilts un Latviešu organizāciju apvienību Minesotā (LOAM).

• 2. oktobrī pēc dievkalpojuma Pļaujas svētku rudens bazārs Sv. Pāvila draudzes sarīkojumu zālē (30623 W. Twelve Mile Rd. Farmington Hills MI 48334). Pianista Ēvalda Lazareviča priekšnesums. Būs pusdienas un izložē.

FILADELFIJA (PA)

• 30. septembrī plkst. 7.00 visu paaudžu pārstāvi aicināti un sadraudzības vakaru „Pēdējā piektdiena Filadelfijā” Filadelfijas Brīvo latviešu biedrības namā (531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123). Būs mūzika, uzkodas, izložē, sacensības pingpongā un novusā. Nāciet, aiciniet līdz radus, draugus, paziņas neatkarīgi no vecuma. Turmāk šādi vakari notiks visu 2011./12. gada sezonu katra mēneša pēdējā piektdienā. Ienākumi biedrībai, 120 gadu jubileju sagaidot. Ziedojumus var nosūtīt arī pa pastu, čekus lūdzu izrakstīt ar norādi *Philadelphia Society of Free Letts* un nosūtīt: 531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123.

• 4. oktobrī plkst. 11.00 pensionāru kopas saiets Filadelfijas Brīvo latviešu biedrības telpās. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par jaunākajiem notikumiem, dzimšanas atceres dienu svinēšana pie kafijas galda. Viesi arvien laipni gaidīti.

KALAMAZŪ (MI)

• 24. septembrī plkst. 12.00 dokumentārfilmas *Beyond the Gates of Splendor* (par latviešu Edvarda Liedskalniņa koraļļu pili Floridā un tās celšanu) izrāde (100 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49006).

• Katru otrdienu plkst. 10.00 vingrošanas nodarbības vada dr. E. Balka-Valtere.

KLĪVLANDE (OH)

• 2. oktobrī Pļaujas svētku sarīkojums (15120 Detroit Avenue Lakewood, OH 44107).

LOSANDŽELOSA (CA)

• 8. oktobrī Losandželosas

latviešu nama 38. gada svētki ar tematu „Kauboju un indiāņu” (1955 Riverside Dr., Los Angeles CA 9003903704). DKLB informācijas tālrunis: 323-663-6267. DK LB Informācijas biļetens tīmeklī: www.biletens.com

MILVOKI (WI)

• 2. oktobrī pēc dievkalpojuma Latvijas Universitātes dibināšanas atceres sarīkojums (1853 N. 75th Street Milwaukee, WI 5321).

• 6. oktobrī un 3. novembrī plkst. 11.00 pensionāru biedrības saiets.

• 8. oktobrī Daugavas Vanagu apvienības gada svētki un rudens sarīkojums latviešu namā.

ŅUJORKA (NY)

• 25. septembrī Latvijas valsts prezidents Andris Bērziņš Jonkeru baznīcā piedalīsies dievkalpojumā, kas sāksies plkst. 10.00, un pēc dievkalpojuma Miķeļa tirgus sarīkojumā, uzrunājot sarīkojuma dalībniekus. Būs siltas pusdienas, tautiski ēdieni (pirāgi, Jāņu siers, rupjmaize), tautiskas mantas, grāmatu galds. Bērni iepriecinās ar tautasdeju uzvedumu. Dalības maksa pieaugušajiem \$25, bērniem par brīvu. Ielūdz Ņujorkas draudzes Ziemeļu novada Dāmu komiteja.

• Līdz 25. septembrim Laila Robiņa tēlos lomu Ričarda Nelsona lugā *Sweet and Sad*, ko izrāda Public teātri Ņujorkā (425 Lafayette Street, tālr.: 212-967-7555) www.publictheatre.org

• 1. un 2. oktobrī Latviešu fonda „Nedēļas nogale nākotnei” DV namā Bronksā. 1. oktobrī gada sapulce sāksies pulksten 12.00, sarīkojums plkst. 4.00, vakariņas 5.30. Latviešu fonda gadskārtējai pilnsapulcē plānos nākotni organizācijai, kas jau 40 gadu atbalsta latvisko kultūru un izglītību. Informāciju iespējams uzzināt, zvanot Baibai Pinnei, tālr.: 917-270-4786. Latviešu fonda mājaslapa: www.latviesufonds.info

• 2. oktobrī pēc dievkalpojuma Salas baznīcā (4 Riga Lane, Melville, NY), kas sāksies plkst. 10.30, Pļaujas svētku sarīkojums. Piedalīsies tautasdeju grupa „Jumis”, būs siltas pusdienas, kafija un izložē „Uz kārā zoba”. Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja.

• Līdz 16. oktobrim Zanes Treimanis mākslas darbu izstāde *BWAC Gallery* (499 Van Brunt Street, Brooklyn, NY., tālr.: 718-462-4743). Izstāde atvērta nedēļas nogalēs no plkst. 1.00 līdz 6.00. Slēgšanas dienā 16. oktobrī pieņemšana no plkst. 2.00 līdz 5.00. Informācija par mākslinieci: www.ZaneTreimanis.com

PRIEDAINĒ (NJ)

• 24. septembrī Kursas kausa izcīņa volejbolā, vienības izveidos pirms sacensībām Spēles sāksies plkst. 11.00. Vakarā balle. Dalības maksa \$25 (ieskaitītas pusdienas un balle); \$15 (tikai pusdienas). Sikāku informāciju var uzzināt, zvanot Jānim Ģigam, tālr.: 908-272-4580 vai 908-931-1228 vai Aivaram Bāram, tālr.: 862-812-1067; e-pasts info@njkursas.com

• 1. oktobrī plkst. 4.00 Baltiešu sadraudzības dienas sarīkojums (*Baltic Unity Day*) kopā ar igauņiem un lietuviešiem. Piedalīsies Baltijas valstu diplomāti. Būs priekšnesumi un siltas pusdienas. Dalības maksa \$25. Lūdzu pieteikties, zvanot J. Studentam

līdz 26. septembrim, zvanot J. Studentam, tālr.: 732-836-9750.

SAGINAVA (MI)

• 25. septembrī plkst. 3.00 Saginavas draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs baznīcas lejas telpās (128. N. Elm St.) Pusdienas, kafijas galds, izložē, dziedāšana, būs nopērkami dažādi cepumi. Lūdzam latviešus atbalstīt šo sarīkojumu.

SANFRANCISKO (CA)

• 25. septembrī plkst. 4.00 Draudzes namā (425 Hoffman Ave) Latvijas aktiešu izrāde „Tā precas vecpuiši”, biļetes \$25 pirmās trīs rindās, numurētās vietās; \$20 nenumurētās; studentiem un skolēniem \$10. Vietas var rezervēt, zvanot vai rakstot kasierim Andram Ziedinam, tālr.: 925-831-3893; e-pasts: az35@sbcglobe.net Darbosies bufete un bārs.

SV. PĒTERSBURGA (FL)

• 4. oktobrī plkst. 12.00 biedrības namā (1705 9th Ave North St. Petersburg, FL 33706) biedrības valdes sēde.

• 6. oktobrī plkst. 1.00 biedrības namā filma „Teātris” pēc Somerset Moema romāna, galvenajās lomās labākie Latvijas aktieři. Būs kafija un cepumi. Ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• 15. oktobrī plkst. 10.00 Floridas Daugavas Vanagu apvienības gadskārtējais pikniks *War Veterans Memorial Park* (9600 Bay Pines Blvd. N.) nojumē Nr. 4. Lūgums ņemt līdz groziņus, vanadzes un vanagi sagādās desinās, kāpostus un vēsus dzērienus.

• 15. oktobrī plkst. 12.00 pie biedrības nama varēs nodot Ziemsvētku saiņus sūtīšanai Latvijai.

• 27. oktobrī plkst. 1.00 biedrības namā videoizrāde – Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētki 1995. gadā. Būs kafija un cepumi, ieejas ziedojums vismaz \$3.00.

• Biedrības bibliotēka atvērta katra mēneša pirmā pirmdienā no plkst. 5.00 līdz 7.00.

VAŠINGTONA (DC)

• 25. septembrī pēc dievkalpojuma dr. Egila Zāliša priekšlasījums „Latviešu sēta” (400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850-3121).

• 2. oktobrī *Oktobrfest* pēc Pļaujas svētku dievkalpojuma, kas sāksies plkst. 11.00.

• 15. oktobrī draudze rīko lieto mantu tirdziņu. Mantas sāks pieņemt 2. oktobrī; lūgums ziedot tikai ziemas drēbes, nevest datorus un to ekrānus; jaunām mantām jāpievieno cena. Visa nepelnītā nauda tiks ziedota draudzes nama piebūves parāda nomaksāšanai. Nepārdotās mantas ziedos citai labdarības organizācijai. Ziedojumus var atvilkt no ienākumu summas, par ko jāmaksā nodoklis. Sikākas ziņas iespējams iegūt, sazinoties ar draudzes priekšnieci I. Apini, tālr.: 703-790-0833, e-pasts: inarazaiga@yahoo.com

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** 25. sept. dievk. ar dievg. Dievk. sākas plkst. 11.00. Māc. J. Mazura.

• **Bukskauntijas un apk. ev. lut. dr.:** 25. sept. plkst. 2.00 **Kvēkertaunā** dievk., pēc dievk. kafija. 9. okt. plkst. 2.00 **Kvēkertaunā** Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un

emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI) : 25. sept. dievk. ar dievg. 2. okt. Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. draudzes bazārs. 9. okt. dievk. 16. okt. dievk. ar dievg. 23. okt. dievk. 30. okt. Reformācijas piemiņas dievk. ar dievg., pēc dievk. daudzības stunda. Dievk. sākas plkst. 10.00 Draudzes māc. diak. F. M. Sīpols, tālr.: 248-433-3435; māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. Dr. S. Lizlova un L. Upīte.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.** (*Shepard of the Coast Lutheran Church* 1909 E. Commercial Blvd, Ft. Lauderdale). 20. nov. un 25. dec. dievk. Diakone A. Venta, tālr.: 954-427-3558.

• **Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.:** 25. sept. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. 2. okt. plkst. 9.00 iesvētāmo pirmā tikšanās, plkst. 11.00. Pļaujas svētku dievk. ar dievg. Māc. Dāvis Kaņeps.

• **Džamaikpleinas Trisvieniības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130, bazn. tālr.: 617-524-4622): 25. sept. plkst. 11.00 dievk., 2. okt. plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. J. Keggi. 2. okt. pēc dievk. dāmu komitejas pusdienas un izložē.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): 25. sept. dievk. plkst. 11.00; **Vilmingtonā** dievk. ar dievg. plkst. 3.00, pēc dievk. kafijas galds. 2. okt. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurchphila.org

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505): dievk.: 25. sept. un 2. okt. plkst. 10.00. Māc. I. Larsena, tālr.: 269-637-0460; kabatas: 269-214-1010; e-pasts: revilze@gmail.com

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996): 25. sept. plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija. 28. sept. plkst. 2.00 **Bībeles stunda** ciemā Latvija. 2. okt. plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija. 5. okt. plkst. 3.00 **Bībeles stunda**. 9. okt. plkst. 10.00 dievk., pēc dievk. kafija. 16. okt. plkst. 10.00 dievk. ar dievg., pēc dievk. kafija; plkst. 4.00 sveicīšu svētki *Riverside* kapsētā. 19. okt. plkst. 4.00 **Bībeles stunda** ciemā Latvija. 25. okt. plkst. 10.00 vārda dievk., pēc dievk. kafija.

• **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH 44107): 2. okt. plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. dāmu komitejas sarīkojums. 15. okt. pēcpusdienā dievk., viesosies arch. E. Rozītis. **Bībeles stunda:** 25. sept. un 5. okt. plkst. 10.00. Māc. Dr. S. Eglīte.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** 2. okt. plkst. 2.00 Pļaujas svētku dievk. *University Lutheran Church*, 1020 S. Harrison Rd., East Lansing, MI., māc. A. Greiema. Pēc dievk. kafijas galds.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trisvieniības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): 25. sept. dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem. 2. okt.

dievk. ar uzrunu bērniem, pēc dievk. draudzes saiets. 4. okt. plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. 9. okt. Pļaujas svētku dievk. ar uzrunu bērniem un dievg., dziedās Vita Foldi Levante. 16. okt. dievk. angļu val. ar dievg.

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): Māc. Maija Cepure-Zemmele, tālr.: 763-546-8178, e-pasts: majia.cz@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** 25. sept. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars, piedalīsies Latvijas valsts prezidents Andris Bērziņš, pēc dievk. Miķeltirgus; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš. 2. okt. plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** Pļaujas sv. dievk. ar dievg., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 Pļaujas sv. dievk. ar dievg., māc. L. Saliņš.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Str.): 16. okt. plkst. 2.00 draudzes 60 gadu darbības atceres dievk. ar dievg., māc. R. Franklins, piedalīsies arī arch. E. Rozītis un māc. L. Viksne. Pēc dievk. saviesīgs saiets baznīcas apakšējās telpās.

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.** (*Grace Lutheran Church* 3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116). 8. okt. Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. kafijas galds. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave.), informācija: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Stietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 – 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): 25. sept. plkst. 10.30 dievk. angļu val., ērg. Dr. A. Āboliņš; pēc dievk. Bībeles sūda. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattletlatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** „Mūsu Pestītāja” (Our Savior) baznīcā (301 – 58th Str. S., St. Petersburg, FL 33707) 2. okt. plkst. 11.00 biedrības namā (1705 9th Ave North St. Petersburg, FL 33706) Pļaujas svētku svētki 2.00 dievk., dziedās Andris Rītums. Māc. A. Pelds, draudzes priekšniece A. Norberga. Bībeles stunda biedrības namā: 25. sept. un 9. okt. plkst. 11.00.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-312, tālr. bazn.: 301-251-4151): 25. sept. dievk. ar dievg., jubilaru sveikšana; dr. Egliša Zāliša priekšlasījums „Latviešu sēta”. 2. okt. plkst. 10.15 informatīva sanāksme par iesvētībām; plkst. 11.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg.; pēc dievk. *Oktobrfest*. 5. okt. draudzes padomes sēde; 16. okt. ģimeņu dievk. Māc. A. Vārsberga Paža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

Arvīds Brende 1921-2011

Arvīda Brendes dzīves paveidiens pārtrūka 90 gadu vecumā, 2011. gada 7. augustā *Bethesda Memorial Hospital* Bointonbičā (*Boynton Beach*) Floridā. Arvīds un Dzidra Brendes uz Bointonbiču no Pompanobičas (*Pompano Beach*) pārcēlās pirms desmit gadiem.

Arvīds Brende dzimis 1921. gada 8. martā Rīgā. Viņa vecākiem piederēja liela lauksaimniecība Valkā, ko apsaimniekoja Arvīda tēva brālis. Rīgā Krišjāņa Barona ielā Brendēm piederēja trīs piecstāvu dzīvokļu nami. Arvīds

Brende skolas gaitas sāka 26. pamatskolā Rīgā. Tā kā tēva brālis 1933. gadā nomira, Brendes pārcēlās uz Valku, kur bija jāapsaimnieko lielā saimniecība. Arvīds pāris gadu mācījās Valkas ģimnazijā, izglītību turpināja Dzeņa ģimnazijā Rīgā un augstskolā, bet diemžēl studijas bija jāpārtrauc, jo tēva slimības dēļ vajadzēja uzņemt saimniekošanu Valkā. Arvīdu Brendi 1944. gadā iesauca armijā. Viņš tika ievainots un Otrā pasaules kara beigās sagaidīja slimnīcā Bavārijā, Vācijā, kļūstot par gūstekni. Tolaik, kad karavīrus no gūsta atbrīvoja, bēgļu izvietošana pa pārvietoto personu (DP) nometnēm jau bija beigusies, un atlaistos gūstekņus tajās nepieņēma. Tāpat kā daudziem citiem bijušajiem karavīriem, arī Arvīdam radās iespēja iestāties Viestura sardžu rotā, un divarpus gadus viņa dienesta vieta bija Nirnbergas tiesas pils. Brīvajā laikā Arvīds brauca tikties ar latviešiem Herzbrukas nometnē, kas atradās tikai 30 kilometru attālumā no Nirnbergas. Tur viņš

iepazinās ar Viju Dzilnu, kas kļuva par viņa pirmo dzīvesbiedri.

Brendes 1949. gadā ieceļoja ASV, Pensilvānijā. Ģimenē auga divi bērni – Andris un Sandra. Pēc laika ģimene pārcēlās uz Čikāgu, kur Arvīds pirmos gadus strādāja rūpnīcā, kurā izgatavoja darbarīku šablonus, nākamais bija krāsotāja darbs. Taču pēc neilga laika viņš bija *Riga Decorating Contractors, Inc.* īpašnieks un nodarbināja vairākus latviešu studentus.

Arvīda Brendes vaļasprieki bija burāšana un slēpošana. Viņš izbūvēja motorlaivu un neskaitāmas skaistas stundas pavadīja apkārtējos ezeros. Lielā buru laivā viņš zēģelēja pa Mičigenas ezeru un bieži piedalījās sacīkstēs, arī *Mackinac Race*. Sacīkstes sākās Čikāgas ostā un beidzās pie Makinakas salas, Mičigenā. Šajās

sacīkstēs Arvīds piedalījās daudzus gadus. Ziemas mēnešos viņš jau kopš 1955. gada nodevās slēpošanai. Savā laikā viņš bija Čikāgas slēpotāju kluba priekšnieks. A. Brende bija arī amerikāņu slēpotāju kluba biedrs. Kopā ar klubu biedriem un draugiem viņš slēpojis daudzās Amerikas un Eiropas kalnos, kā arī apceļojis citas vietas pasaulē, tostarp Afriku.

Arvīds Brende 1985. gadā saulājās ar Dzidru Bokalderi un pēc kāzām Čikāgā pārcēlās uz dzīvi Dienvidfloridā. Viņi iegādājās māju pie kanāla, tuvu jūrai. Šajā viesmīlīgajā namā ciemojušies gan bērni, gan mazbērni, gan radi un draugi, un visi buru laivā izvizināti pa Floridas zelta krastu.

Brendes rosīgi darbojās Dienvidfloridas latviešu biedrībā. Arvīds bija biedrības valdes vice-

priekšsēdis, palīdzēja krāsot biedrības telpas un darīja citus darbus.

Dzīves pievakarē Brendes pārcēlās uz dzīvi „sauszemē”, kur sākās mierīgākas dienas. Pēdējos pāris gadus Arvīds Brende pavadīja mājās, jo sabiedriskā dzīvē, ko tik ļoti mīlēja, vairs nespēja piedalīties. Viņš ļoti priecājās par ciemiņiem, un viņa seju tādās reizēs vienmēr rotāja jauks smaids.

Aizejot aizsaulē, Arvīds atstājis savus mīļos – dzīvesbiedri Dzidru, meitu Sandru, kas dzīvo un strādā Čikāgā, dēlu Andri, viņa sievu Mēriju un mazmeitas Šanonu, Keitlīnu, Kelliju un Kerriju. Viņas savu vectēvu ļoti mīlēja.

Lai viņam viegla šūpošanās jūras vilnišos...

Dzidra Brende

Uzredzīt Guni
1928 – 2011

Atmiņas paturēs
Viesturs
Baiba un Gundars
Andis

Mūžībā aizsaukts

ARTURS JUZUPS

Dzimis 1922. gada 4. jūlijā Liepājā,
miris 2011. gada 4. septembrī Port Washington, N.J.

*Augšā aiz zvaigznēm, tur vilšanās nava,
Ko šeitā cerēji, sasniegts tur būs.
Ko tu šē cietis, ko strādājis grūti,
Bagāti tas tev tur atmaksāts kļūs,
Mūžībā jauki to Dievs piepildīs.*

Piemiņā paturēs
RITA, DĒLS ARTURS
mazbērni MELISSA un MIKEY

Mūsu mīlais

NIKOLAJS ROBERTS UPANS

Dzimis 1922. gada 16. janvārī Rīgā,
miris 2011. gada 20. jūlijā Seattle, WA.

*Atvadas...
Sāpes visuskumjākās.*

Sēro un vienmēr mīlestībā atcerēsies
SIEVA DZIDRA
MAZMEITA VIKTORIJA RAZEVSKA HILL
BERNADETTE UN DOUGLAS HILL

Mūsu mīlā

TEKLA ŠVANKS, dzim. STABAUŠS

Dzimumsi 1915. gada 23. novembrī Balvu pagastā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 20. augustā Santa Barbarā, CA

Mīlā piemiņā patur
INA UN LOLITA AR ĢIMENĒM

Mīlā piemiņā turam

LIDIJU BĀLĒNU

1913. – 2011.

Mums pietrūks čaklās rokdarbnieces,
latviskās saimnieces, draudzenes.
Ziemeļņudzersijas vakarētājas

*Lēnām zirgus sajūdziet,
Lēnām mani aizvediet.
Šeit palika mani darbi,
Šeit gudrais padomiņš.*

Dieva mierā klusi aizgājusi mūsu mīlā mamma un Omīte

ANNA MARGARETA CERŪZIS, dzimusi MAGURS

Dzimumsi 1911. gada 8. augusta Rīgā, Latvijā,
mirusi 2011. gada 7. septembrī New Brunswick, N.J. ASV

*Gařām gāju sila malu,
Baltābolu dēstīdams,
Es gribēju sila zemi
Par ārisku padarīt!*

Vēl dzīvi palikušie
Rīgas, Cēsu, Jelgavas skolotāju institūta
1941. gada absolventi

Mūžīgās dzīvības cerībā
Aizgāji klusi...

JĀNIS ELBERTS

Dzimis 1923. gada 9. maijā Valmierā,
miris 2011. gada 8. septembrī Floridā

Sēro – sieva Zenta E.

Pēc gaŗa un piepildīta mūŗa no mums šķīrusies

MIRDZA GARŠĶIS, dzimusi RONIS

/22.09.1920. – 26.08.2011./

*Jo tas Kungs, Tavs Dievs
Ir visur ar Tevi,
Kurp vien Tu iesi.*

Jozuas I

PAR VIŅU SĒRO
MEITA AIVA DRUKOVSKIS
MAZMEITA VIZMA DRUKOVSKIS
MAZDĒLS ĒRIKS AR SIEVU CATHY
LAIMONIS DRUKOVSKIS
RADI LATVIJĀ

SPORTS

Latviešu izcelsmes basketbola trenera panākumi Austrālijā un Jaunzēlandē

Andrejs Lēmanis 30 gados

Gunārs Bērzzariņš

Par šīgada Austrālijas galvenās basketbola līgas – Nacionālās basketbola līgas (NBL) meistarū pirmo reizi līgas vēsturē kļuva ārzemju klubs – Jaunzēlandes Breakers, kuru trenēja Melburnā dzimis latvietis Andrejs Lēmanis. Par viņa spožo karjēru iepazīstinām mūsu laikraksta lasītājus.

***

Laikraksta Austrālijas latvietis 1981. gada 20. novembra sporta nodaļā, atreferējot Austrālijas latviešu meistarū Adelaidē, par zēnu basketbolu bija rakstījis tā: "U-14 gadu vecuma grupā izcēlās melburnietis Andrejs Lēmanis, kas sacensību nobeigumā kā labākais jaunatnes spēlētājs saņēma Austrālijas Latviešu sporta pārvaldes balvu – grāmatu "Latvijas sporta vēsture".

Nākamajās, t.i. 1982. gada meistarū Kanberā, atkal nesot Melburnas Latviešu sporta (MLS) krāsas, Andrejs spēlēja gan U-14, gan U-18 grupā (U-16 gadu grupas Kanberā nebija).

Turpmākajos gados viņš bija regulārs MLS vienību balsts – gan zēnu, gan – sākot ar 1989. gadu – pieaugušo rindās. 1983. un 1985. gadā viņu iekļāva latviešu izlasēs Baltiešu spēlēs, kā arī Austrālijas latviešu izlasē 1989. gadā 2. Latviešu globālajās meistarū Sidnejā.

Paralēli Andrejs sāka spēlēt Viktorijas pavalsts austrāliešu līgā kā spēles vadītājs – kļūstot par kapteini Viktorijas jaunatnes izlasēs; vēlāk – pieaugušo konkurencē Viktorijas Metro līgā un beidzot Austrālijas augstākajā – Nacionālajā basketbola līgā NBL. Pēc aktīvā spēlētāja karjēras beigām Lēmanis sāka trenera darbu: sākumā Austrālijā, tad Jaunzēlandē (NZ Breakers klubā, kas piedalās NBL sacensībās). Kulminācijas punkts bija šogad ar "breikeriem" izcīnītais NBL meistarū. Andrejs līgā bija vienīgais latviskas izcelsmes spēlētājs.

***

Palūdzu Andreju Lēmani uz nelielu interviju ar e-pasta palīdzību. **Kādi bijuši spožākie brīži tavā spēlētāja karjērā?**

Uzvara 1992. gadā NBL meistarū ar Melburnas Magic, uzvara South Eastern Amateur Basketball League meistarū, kas bija Bullen Boomers kapteinis, un aizvadot Viktorijas izlasi kā kapteinim līdz pirmajām vietām četrās Austrālijas meistarū.

Kad un kā tu pievērsies trenera darbam un kad nolēmi pie tā palikt?

1994. gadā vienīgais līgums, ko man kā spēlētājam piedāvāja NBL, bija ārpus Viktorijas par \$ 10 000. Es tobrīd strādāju par bilancspējīgu grāmatvedi (accountant) un nevēlējos atstāt savu darbu un Melburnu. Man bija jāizšķiras – vai nu turpināt spēlēt kādā zemākā līgā vai uzsākt trenera darbu. Viktorijas Basketbola savienības Sendrigemas klubam bija vajadzīgs treneris, un viņi piedāvāja šo posteni man.

Es spriedu, ka ar basketbolu maizi var pelnīt vienīgi strādājot par treneri, tāpēc nolēmu izmēģināt. 1996. gadā es dabūju pirmo pilna laika trenera darbu.

Es jau biju izgājis 1. un 2. līmeņa treneru pamatkursus, un man bija zināma pieredze, trenējot kluba jauniešus, bet es nebiju gājis speciālos (basketbola) treneru kursus. To vietā es esmu studējis dažādas basketbola treniņu programmas. Par paša naudu

Virstreneris Andrejs Lēmanis pēc uzvaras apsveic New Zealand Breakers vienības kapteini Kurtu Penneju

es devos uz ASV un trīs nedēļas mācījos pie Kansasas universitātes treneriem. Viņi laipni atvēlēja man gan savu laiku, gan mācību programmas.

Kādas vienības tu esi trenējis un kādi bijuši Tavi labākie sasniegumi – pirms 2010./2011. gada sezonas?

1994. gadā biju galvenais treneris Sandrigham Sabres vienībā (Viktorijas Basketbola līga); 1995. gadā – galvenais treneris Bullen Boomers (VBA un SEABL); 1996. gadā – paligtrenēris Džilongas Supercats (NBL), arī galvenais treneris šī kluba vienībai VBA; 1997. gadā – paligtrenēris Balaratas Miners (SEABL un VBA); 1998. gadā netrenēju; strādāju pilnu laiku pie Basketball Victoria; 1999.–2006. gadam – paligtrenēris Taunsvilles Crocodiles (NBL); 2003.–2004. gadam – galvenais treneris Ziemeļkvīnslandes (Kvīnslandes pavalsts daļa) U-18 junioriem Austrālijas (starppavalstu) meistarū; 2006. gadā – paligtrenēris Austrālijas U-20 vienībai (the Emus); 2006.–2011. galvenais treneris Jaunzēlandes Breakers; 2009.–2011. gadam – paligtrenēris Austrālijas valstsvienībai – the Boomers.

Kad tu sāki trenēt Jaunzēlandes vienību, tas nozīmēja atstāt ne vien dzimto pilsētu Melburnu, bet arī Austrāliju.

Es jau biju vairākus gadus strādājis NBL kā paligtrenēris, un mana kluba toreizējais galvenais treneris Jens Stekers (Ian Stacker) pamudināja mani meklēt galvenā trenera vietu, jo viņš uzskatīja, ka esmu tam gatavs. Es pieteicos uz vairākam galvenā trenera vietām, līdz beidzot mani pieņēma Jaunzēlandes Breakers. Tā pēc septiņām NBL sezonām kā paligtrenēris es kļuva par galveno treneri. Kaut arī mans klubs

ir bazēts Oklendā, tas spēlēja Austrālijas NBL – kā vienīgais ārzemju klubs (vienubrīd šajā līgā spēlēja arī Singapūra).

Ko par šādu krasu darba maiņu domāja tava ģimene?

Mana ģimene ir vienmēr mani atbalstījusi manas karjēras izvēlē. Īpaši mana dzīvesbiedre Andžela, kas ir no Taunsvilles (kur es trenēju), mudināja mani pieteikties šim darbam Jaunzēlandē un pieņemt, kad man paveicās. Viņa izkārtēja lielāko daļu darbu, kas bija saistīti ar pārcelšanos, jo man bija tūlī jāstājas darbā Jaunzēlandē. Mani vecāki (abi latvieši) arī priedzēja par manu jauno darbu.

Pastāsti par pirmajiem trenera darba gadiem Jaunzēlandē!

Pirmie pāris gadi bija ļoti grūti. Kad es ieradās, situācija klubā nebija pārāk stabila. Klubs vēl tikai mācījās, ko īsti nozīmē spēlēt NBL. Man laimējās tādā ziņā, ka jaunais kluba īpašnieks, ģenerālmenežers un es sākām vienā laikā un sastrādājāmies, lai nospraustu ceļu nākotnei. Pirmajās pāris sezonās mēs piedzīvojam daudz tumšu brīžu, taču gūvām labu pieredzi.

(Sezonā pirms Andreja ierašanās "breikeri" palika NBL tabulā pēdējā vietā. Pirmajā gadā Lēmaņa vadītā vienība NBL sezonu beidza trešajā vietā no beigām un pēc tam ik gadu turpināja kāpienu uz augšu. – G.E.B.)

Kādi bija plāni attiecībā uz vienības veidošanu, „rekrūtēšanu”?

Manā ieskatā mūsu vienību vajadzīgs pašmāju basketbolistu kodols. Mēs esam devuši ievērojamu ieguldījumu mūsu jaunatnes attīstības programmā līdz pat 12 gadu vecuma grupai. Mūsu mērķis ir palīdzēt jauniešiem apgūt pamatprasmes un ievest viņus "breikeru" sistēmā. Mums ir nepieciešama nepātraukta jauno spēlētāju plūsma, lai kluba izlase būtu spēcīga. Mēs zaudējam spēlētājus, jo citur ir augstāks atalgojums. Tāpēc mums ir nepieciešama jauno spēlētāju rezerve, kas ir gatava uzņemties atbildību augstākā līmenī. Darba augļi jau ir redzami: Aberkrombijs (Abercrombie), Pledžers (Pledger), Entonijs (Anthony), Vebsters – šie jaunie jaunzēlandieši sniedz arvien ievērojamāko pienesumu mūsu izlasei. Vienībā iesaistām arī spēlētājus no citurienes. Mūsu vienības sastāvā šajā sezonā bija deviņi jaunzēlandieši, divi amerikāņi un viens austrālietis.

(Aberkrombiju atzina par NBL finālserijas vērtīgāko spēlētāju – MVP; centram Pledžeram ir augums 2,16 m – G.E.B.)

Kā tu gatavojai NZ Breakers 2010/11. g. sezonai?

Mēs gatavojāmies kā parasti – neko nemainījām. Mums ir treneru forums, kurā mēs pārrunājam, kāda loma vienībā būs katram spēlētājam un kādi vēl vajadzīgi papildinājumi. Kad vienība ir nokomplektēta, mēs apspriežam, kā mums jāspēlē, lai vislabāk izmantotu talantus.

Gatavošanās sezonai sākas septembrī. Pirmās NBL spēles notiek oktobra sākumā. Pirmajā mēnesī mēs strādājam pie uzbrukuma, aizsardzības, individuālo prasmju izkopšanas un vienības sportiskā gara stiprināšanas. Redzējām, ka vienība ir ļoti sabalansēta starp veterāniem un jauniešiem. Mūsu vienībai bija jāpārliecība par savām spējām un tā tas palika visas sezonas garumā.

Kā tu komentētu priekšfinālā trīs spēļu seriju pret Pertu?

Pertas serijā mums emocionāli gāja kā pa vilniem. Pirmās spēles ceturtajā minūtē mēs zaudējām Miku Vukonu ceļgala savainojuma dēļ. Mēs pazaudējām spēles ritmu un spēlējām tik slikti, ka palikām ar minus 20 punktiem savā laukumā. Otrai spēlei bija jānotiek Pertā, kur mēs bijām uzvarējuši tikai vienu vienīgu reizi kluba astoņu gadu NBL vēsturē. Vienība cīnījās no visas sirds, un mums izdevās uzvarēt. Tas izsita Pertu no līdzsvara, un pēdējā spēlē mēs uzvarējām priekšzīmīgā spēlē.

Kādas bija finālspēles pret Kērnsas Taipans tavā skatījumā?

Finālā sastapās divi klubi, kas nekad nebija uzvarējuši NBL meistarū, tā ka abas spēles bija ļoti sasprindzinātas. Mēs spēlējām ļoti labi, bet Kērnsa nerādīja savu līmeni, tāpēc mūsu uzvara netika nopietni apdraudēta – 85:67.

Otrā spēlē Kērnsa pretinieku vienību skaļi atbalstīja skatītāji. Dramatiskā spēles nobeigumā četras sekundes pirms beigām mēs rezultātu izlīdzinājām ar „trejaci”. Vajadzēja spēlēt divus pagarinājumus. Kērnsas vienība bija stabila un uzvarēja ar rezultātu 75:71.

Izšķirīgajā spēlē savās mājās mēs uzvarējām pārliecinoši – 71:53. Līdz ar to mēs kļuvām par pirmo Jaunzēlandes vienību, kas jebkad uzvarējusi kādā Austrālijas turnīrā.

Kāda bija reakcija Jaunzēlandē pēc šīs vēsturiskās uzvaras?

Visi vēlējās ar mums satīties –

īpaši preses, radio un TV ļaudis. Uz ielas cilvēki man nāca klāt un apsveica. Kulminācija bija parāde Oklendā galvenajā ielā ar pieņemšanu pilsētas centra laukumā.

Kādi ir tavi nākotnes plāni?

Man ir parakstīts līgums ar Breikeriem uz četriem gadiem un Austrālijas valstsvienību kā paligtrenēri līdz Londonas Olimpiskajām spēlēm. Būtu lieliski, ja izdotos kvalificēties Londonai. Labi būtu strādāt par kādas vienības treneri Eiropā.

Kā tev iet ar latviešu valodu? Vai esi bijis Latvijā?

Latviski saprotu labāk nekā runāju. Līdz šim es vēl neesmu bijis Latvijā, bet pēc Londonas Olimpiskajām spēlēm mēs ar sievu esam nolēmuši apmeklēt Latviju. Visi mani paziņas, kas ir bijusi Latvijā, stāsta, ka tā esot ļoti skaista zeme. Es jau tagad priecājos par mūsu gaidāmo ciemošanos.

Par Andreja ģimeni.

Nobeigumā daži vārdi par Andreja vecākiem un brāli. Tēvs Eduards pats savulaik vadīja Melburnas basketbola kopu Kurasa, dažbrīd trenēja un tajā arī spēlēja. Mācījis treneru kursus, trenēja MLS jauniešus, kā arī latviešu jauniešu izlasi Baltiešu spēlēs, vēlāk arī austrāliešu klubā. Birutas Lēmanes pienesums ir bijusi gādība par to, lai dēli varētu sekot savam aicinājumam – būt aktīviem sportā.

Andrejs pēdējās finālspēles pārtraukumā dod norādījumus. Aizmugurē paligtrenēri. Foto no Lēmaņu ģimenes archīva

Andreja vecākais brālis Pauls pievērsās vieglatlētikai (sasniedza Viktorijas jauniešu rekordu trīssoļlēcšanā), rādīja Andrejam paraugu basketbolā – sāka pie MLS jaunajiem (arī Viktorijas izlasēs), vēlāk spēlēja pie pieaugušajiem (vērtīgākais spēlētājs ALM 1984). Nesa Austrālijas latviešu izlases uniformu (kopā ar brāli) 2. LGM Sidnejā 1989. gadā. Pauls atstāja aktīvo sportistu rindas 90. gadu otrā pusē.

***